

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ



# ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Επιμέλεια: Κ. Α. ΑΘΗΝΑΙ 1978



# ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ

Με απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ δι-  
δακτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καὶ Λυ-  
κείου τυπώνονται ἀπὸ τὸν Ὄργανισμό Ἐκδόσεως  
Διδακτικῶν Βιβλίων καὶ μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ

# ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ

Οί εισαγωγές καί τό λεξιλόγιο μεταγλωττίστηκαν ἀπό τό Δ. Ν. Σακκά, Σύμ-  
βουλο Β' τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε.

46161

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΛΟΓΟΙ  
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ

(ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ Α-Β  
ΚΑΙ ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ Α-Β)

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ, 1978

1313A

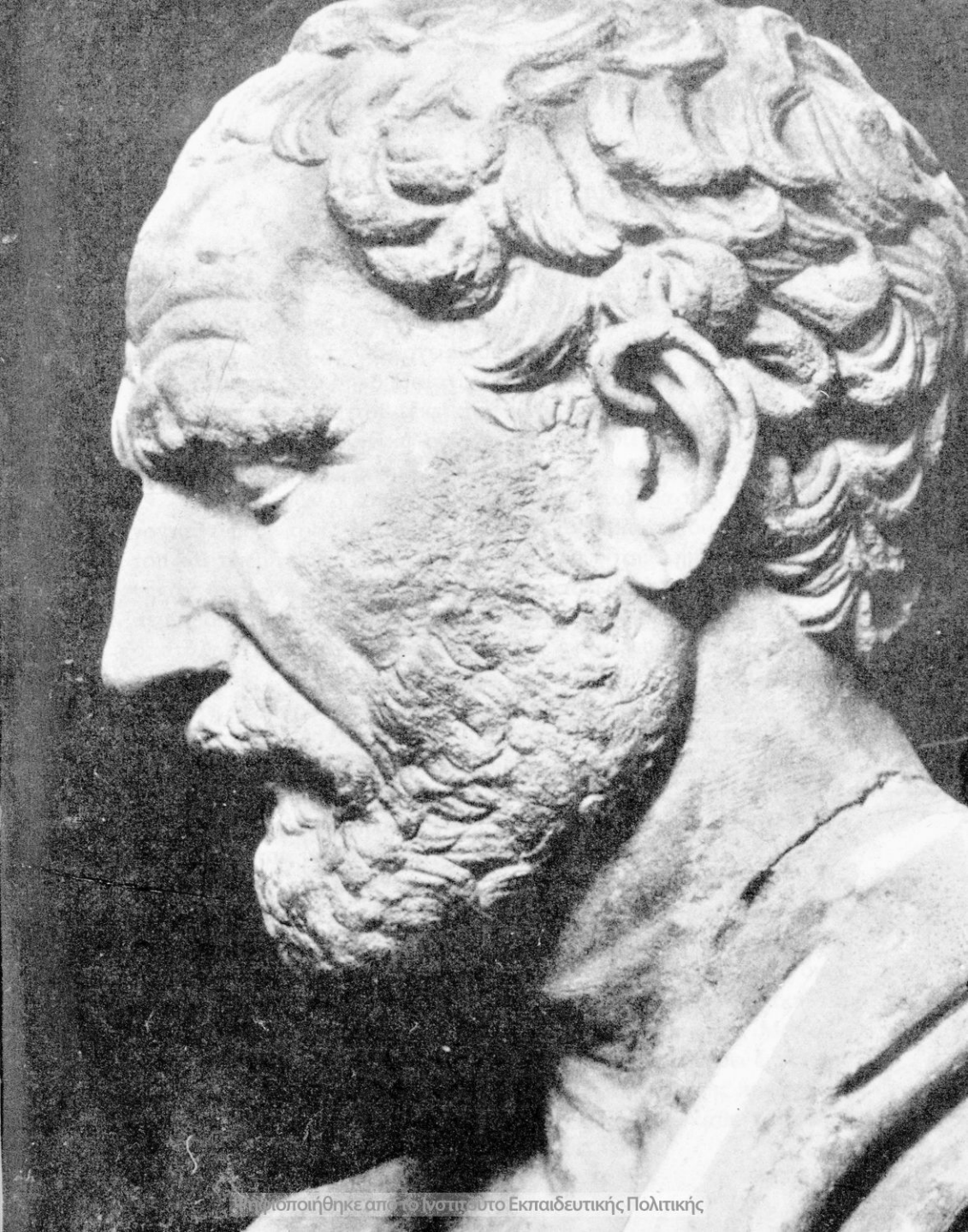
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

ΝΟΤΟΙ  
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ

(ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ Α-Β)  
ΚΑΙ ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ Α-Β)

Α. ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ







# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

## 1. Βίος τοῦ Δημοσθένη

Ὁ Δημοσθένης, γιός τοῦ Δημοσθένη καί τῆς Κλεοβούλης, γεννήθηκε τό 383 π.Χ. Οἱ γονεῖς του ἦταν πλούσιοι· ὁ πατέρας του καταγόταν ἀπό τό δῆμο Παιανίας τῆς Ἀττικῆς, πού βρισκόταν στή ἀνατολικά τοῦ Ὑμηττοῦ (ἐκεῖ πού εἶναι σήμερα τό Λιόπеси), καί ἡ μητέρα του ἀπό ἑλληνική οἰκογένεια, πού διέμενε στήν Ταυρικῆ χερσόνησο (στή σημερινή Κριμαία).

Ἐφτά χρονῶν ὁ Δημοσθένης ἔχασε τόν πατέρα του, πού πεθαίνοντας ἄφησε τρεῖς ἐπιτρόπους γιά τά ἀνήλικα παιδιά του, τό γιό του καί τή θυγατέρα του. Οἱ ἐπίτροποι ὅμως τοῦ Δημοσθένη δέ φάνηκαν ἀντάξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ πατέρα του· γιατί καί τήν περιουσία τοῦ Δημοσθένη, πού ἀνερχόταν σέ δεκαπέντε τάλαντα, σπατάλησαν σχεδόν ὀλόκληρη καί τήν ἐκπαίδευσή του παραμέλησαν ἐντελῶς. Αὐτός ὅμως, καθῶς ἦταν φιλομαθής καί ἐπιμελής, κατόρθωσε νά μορφωθεῖ τέλεια· μαθήτευσε κοντά στό ρήτορα Ἰσαῖο καί μελέτησε τοὺς λόγους τοῦ Ἰσοκράτη, τά συγγράμματα τοῦ Πλάτωνα καί τήν ἱστορία τοῦ Θουκυδίδη πού, ὅπως λένε, τήν ἀντέγραψε ὀχτώ φορές καί ἓνα μεγάλο μέρος της τό ἀπομνημόνευσε.

Ὅταν ἐνηλικιώθηκε, κατέφυγε στή δικαιοσύνη ἐναντίον τῶν ἐπιτρόπων του μέ τίς ὁδηγίες τοῦ δασκάλου του Ἰσαίου· δέν κατόρθωσε ὅμως νά ἀποκτήσει πάλι τήν περιουσία του παρά μόνο ἓνα μικρό μέρος της. Γι' αὐτό, ἀπό ἀνάγκη νά δημιουργήσει νέα περιουσία, ἔγινε λογογράφος· συνέτασσε δικανικούς λόγους γιά ἄλλους καί ἔτσι κέρδισε μεγάλη ἐκτίμηση. Τή μεγάλη του δόξα ὅμως ἀπέκτησε ἀπό τοὺς πολιτικούς του λόγους καί τήν πολιτική του δραστηριότητα ἐναντίον τοῦ Φιλίππου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Μακεδονίας, πού, ἀποκτώντας δύναμη μέρα μέ τή μέρα, εἶχε θέσει ὡς σκοπό του νά κυριαρχήσει σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα. Ὁ Δημοσθένης πού ἔβλεπε αὐτές τίς προθέσεις τοῦ Φιλίππου ἐργαζόταν μέ κάθε τρόπο νά

ἀνυψώσει τό φρόνημα τῶν συμπολιτῶν του, ὑπενθυμίζοντάς τους τά κατορθώματα τῶν προγόνων τους στό Μαραθῶνα, στή Σαλαμίνα καί στίς Πλαταιές. Καί ἀπό τή μιά μεριά ἀγωνιζόταν ἐναντίον τῶν ρητόρων πού στήν Ἀθήνα ἦταν μέ τό μέρος τοῦ Φιλίππου (ἐναντίον τῶν «φιλιππιζόντων») καί ἀπό τήν ἄλλη φρόντιζε νά βρεῖ συμμάχους γιά τούς Ἀθηναίους. Ὄταν μάλιστα τόν ἔστειλαν πρεσβευτή στή Θήβα, κατόρθωσε νά συμφιλιώσει τούς Θεβαίους μέ τούς Ἀθηναίους, πού ὡς τότε ἦταν ἐχθροί, καί νά τούς κάμει συμμάχους· ἡ συμμαχία ὅμως αὐτή διαλύθηκε μετά τήν ἦττα στή Χαιρώνεια (τό 338).

Καί μετά τήν ἦττα στή Χαιρώνεια ὁ Δημοσθένης οὔτε ἔχασε τό θάρρος του οὔτε ἔπαψε νά μισεῖ τούς Μακεδόνες. Στήν ἀρχή μάλιστα τῆς βασιλείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου (336) πέτυχε νά ἀποστατήσουν ἀπό τούς Μακεδόνες οἱ Ἀθηναῖοι καί οἱ Θεβαῖοι. Ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως, ἀφοῦ πρῶτα ἔκανε ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Θήβας, τήν κατέλαβε καί τήν κατέστρεψε, ζήτησε ἔπειτα ἀπό τούς Ἀθηναίους νά τοῦ παραδώσουν τό Δημοσθένη καί μερικούς ἄλλους πολιτικούς καί στρατηγούς. Μέ τήν ἐπέμβαση ὅμως τοῦ ρήτορα Δημάδη, πού ἀνῆκε στούς «φιλιππιζόντες», αὐτή ἡ παράδοση ἀποσοδῆθηκε.

Τό 324 ὁ Δημοσθένης εἶχε νέα περιπέτεια. Ὁ ταμίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου Ἄρπαλος κατέφυγε στήν Ἀθήνα μέ πολλά χρήματα. Μέ ἐντολή τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ Ἀθηναῖοι τόν φυλάκισαν καί ἔκαναν κατάσχεση τῶν χρημάτων. Ὁ Ἄρπαλος ὅμως κατόρθωσε νά δραπετεῦσει καί ὅταν μετρήθηκαν τά χρήματα βρέθηκαν νά εἶναι λιγότερα ἀπό ὅσα εἶχε φέρεῖ μαζί του. Δημιουργήθηκαν τότε ὑπόνοιες ὅτι τό ποσό πού ἔλειπε διατέθηκε γιά τή δωροδοκία ρητόρων. Κατηγορήθηκε καί ὁ Δημοσθένης, γιατί τάχα ἔλαβε εἴκοσι πέντε τάλαντα καί καταδικάστηκε σέ πενήντα τάλαντα πρόστιμο. Ἐπειδή δέν μποροῦσε νά πληρώσει αὐτό τό μεγάλο ποσό, κατέφυγε στήν Αἴγινα καί μετά στήν Τροιζήνα. Ἀπό ἐκεῖ ἔγραφε καί στή βουλή καί στό δῆμο τῶν Ἀθηναίων προβάλλοντας δικαιολογίες καί παρακαλώντας νά τόν ἀνακαλέσουν, χωρίς ὅμως ἀποτέλεσμα. Μόνο μετά τό θάνατο τοῦ Ἀλεξάνδρου (τό 323), ὅταν ἡ Ἀθήνα, τό Ἄργος καί ἡ Κόρινθος ἐπαναστάτησαν ἐναντίον τῶν Μακεδόνων, ἀνακλήθηκε ἀπό τό λαό (τό δῆμο) πανηγυρικά.

Μετά τήν ἀνάκλησή του ὁ Δημοσθένης ἐξακολούθησε τόν ἀγώνα του ἐναντίον τῶν Μακεδόνων. Ὅταν ὁμως τό 322 οἱ Μακεδόνες κυρίευσαν τήν Ἀθήνα καί ἐγκατέστησαν σ' αὐτήν μακεδονική φρουρά, ὁ Δημοσθένης καταδιώχτηκε ἀπό τό διοικητή τῆς Μακεδονίας Ἀντίπατρο καί κατέφυγε στό ναό τοῦ Ποσειδώνα στήν Καλαυρία (στό σημερινό Πόρο). Ἐκεῖ, γιά νά μήν πέσει ζωντανός στά χέρια αὐτῶν πού ὁ Ἀντίπατρος ἔστειλε νά τόν συλλάβουν, αὐτοκτόνησε πίνοντας δηλητήριο (τόν Ὀκτώβριο τοῦ 322).

Οἱ κάτοικοι τῆς Καλαυρίας ἀνήγειραν μνημεῖο γιά τό ρήτορα μέσα στόν περίβολο τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδώνα καί γιά πολλούς αἰῶνες συνέχισαν νά τιμοῦν τή μνήμη του. Ἀλλά καί οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν στήν ἀγορά χάλκινο ἀνδριάντα τοῦ ρήτορα καί στή βάση του ἔγραψαν τό πολυθρόλυτο ἐπίγραμμα:

*Εἶπερ ἴσῃν ῥώμην γνώμη, Δημόσθενες, εἶχες,  
οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης Μακεδών.*

## 2. Λόγοι τοῦ Δημοσθένη

Μέ τό ὄνομα τοῦ Δημοσθένη διασώθηκαν ὡς σήμερα 61 λόγοι· ἀπό αὐτούς οἱ 15 εἶναι συμβουλευτικοί ἢ δημηγορίες καί οἱ ὑπόλοιποι δικανικοί. Ἀπό τούς συμβουλευτικούς, δηλαδή τούς λόγους πού ἐκφώνησε ὁ Δημοσθένης στήν ἐκκλησία τοῦ δήμου, σπουδαιότατοι εἶναι οἱ τρεῖς Ὀλυνθιακοί καί οἱ τέσσαρες Φιλίππικοί. Οἱ δικανικοί λόγοι εἶναι δύο εἰδῶν: α) δημόσιοι, δηλαδή λόγοι πού ὁ ρήτορας ἐκφώνησε σέ δημόσιες δίκες, ἀπό τούς ὁποίους σπουδαιότατος εἶναι ὁ Περί τοῦ στεφάνου, καί β) ἰδιωτικοί, δηλαδή λόγοι πού ἐκφώνησε σέ ἰδιωτικές δίκες.

Οι λόγοι του Δημοσθένη

Μεταξύ των λόγων του Δημοσθένη υπάρχουν 15 λόγοι...

## ΜΕΡΟΣ Α΄

### ΚΕΙΜΕΝΟ

#### Ι. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α΄

**Εισαγωγή.** Ἡ Ὀλυνθος ἦταν μιά ἀπό τίς ἀξιολογότερες πόλεις τῆς ἀρχαιότητας, πού θροισκόταν στή Χαλκιδική χερσόνησο, στή ΒΔ πλευρά τοῦ Τορωναίου κόλπου.

Στά πρῶτα χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Φιλίππου καί στόν πόλεμο πού αὐτός ἔκανε ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων οἱ Ὀλύνθιοι εἶχαν πάει μέ τό μέρος του. Γι' αὐτό ὁ Φίλιππος σέ ἀντάλλαγμα τοῦς παραχώρησε δύο πόλεις, τήν Ποτειδαία καί τόν Ἀνθεμοῦντα. Οἱ Ὀλύνθιοι, βλέποντας αὐτές τίς φιλικές διαθέσεις τοῦ Φιλίππου ἀπέναντί τους, νόμιζαν ὅτι εἶναι εὐτυχησμένοι καί ἀσφαλεῖς καί πίστευαν ὅτι ὁ Φίλιππος θά τοῦς ἄφηνε μαζί μέ τοῦς συμμάχους τους νά ζοῦν ὡς ἀνεξάρτητοι στά σύνορα τοῦ δικοῦ του βασιλείου.

Ὅταν ὁμως ὁ Φίλιππος προχώρησε πρὸς τή Θράκη, ὅταν κατέλαβε τή Θεσσαλία καί τή Φωκίδα καί ἔδειξε ὅτι δέ σέβεται οὔτε φίλο οὔτε σύμμαχο, τότε οἱ Ὀλύνθιοι ἀντιλήφθηκαν τόν κίνδυνο πού τοῦς ἀπειλοῦσε. Ἐκρίναν λοιπόν ἀναγκαῖο νά στείλουν πρέσβεις στήν Ἀθήνα, γιά νά συνάψουν εἰρήνη μέ τοῦς Ἀθηναίους (τό 352).

Ὁ Φίλιππος θεώρησε αὐτή τήν ἐνέργεια τῶν Ὀλυνθίων ὡς ἐχθρική, ἀλλά δέν ἐπιχείρησε ἀμέσως πόλεμο ἐναντίον τους· ἀρέστηκε μόνο νά εἰσβάλλει στή Χαλκιδική (τό 351) καί νά ἐπιδείξει ἀπειλητικά στοῦς Ὀλυνθίους τίς στρατιωτικές του δυνάμεις. Τό 349 ὁμως, μέ πρόφαση τήν ἄρνηση τῶν Ὀλυνθίων νά τοῦ παραδώσουν τόν ἀδελφό του Ἀρριδαῖο πού κατέφυγε στήν πόλη τους, κήρυξε ὀριστικά τόν πόλεμο ἐναντίον τους. Οἱ Ὀλύνθιοι τότε ἔστειλαν πρέσβεις στήν Ἀθήνα, γιά νά ζητήσουν συμμαχία καί βοήθεια σέ σύντομο χρόνο.

Μετά τήν ἄφιξη τῶν πρέσβεων τῆς Ὀλύνθου ἐγινε συγκέντρωση τοῦ λαοῦ (ἐκκλησία τοῦ δήμου). Σ' αὐτήν πολλοί ρήτορες ἐξέφρασαν ἐνδοιασμούς γιά τήν ἀποστολή βοήθειας στήν Ὀλυνθο· τελευταῖος ἀνεβαίνει στό θῆμα ὁ Δημοσθένης καί ἐκφωνεῖ τόν Ἀ' Ὀλυνθιακό του λόγο – τό καλοκαίρι τοῦ 349 – μέ τόν ὁποῖο συμβουλεύει τούς Ἀθηναίους τί πρέπει νά κάνουν, γιά νά ἀντιμετωπίσουν τήν κατάσταση.

- 1 Ἀντί πολλῶν ἄν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. Ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γάρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἦκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ' ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων ῥαδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἴρεσιν γενέσθαι. Ὁ μὲν οὖν παρῶν καιρός, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεῖς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά.

Ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε καὶ μὴ πάθητε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον, πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἣτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκῶν, ἥνικ' ἂν τύχη, τὰ δ' ἀπειλῶν ( ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο ), τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλον καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσσηται τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

- 4 Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεικῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσ-

μαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἓν ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῶ πρόχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. Δῆλον γάρ 5 ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν, ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὁμορον χώραν ἔχωσι.

Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ 6 τ' ἄλλ', ἃ προσήκει, πάντ' ἐνθυμουμένους, φημί δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. Οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. Νυνὶ 7 γάρ, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν.

Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτω- 8 κότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταυτόν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. Εἰ γάρ, ὅθ' ἤκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἴέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμ-

βάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἶχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτ' ἀπηλ-  
 9 λαγμένοι πραγμάτων. Καὶ πάλιν, ἥνικα Πύδνα, Ποτεΐδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τᾶλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων δια-  
 τρίβω, πολιορκούμεν' ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥάονι καὶ πολὺ ταπεινότερῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. Νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἴο-  
 μενοι σχήσειν καλῶς, ἠύξήσαμεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν τηλικούτον, ἡλικίος οὐδεὶς πα-  
 βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. Νυνὶ δὲ καιρὸς ἤκει τις, οὗτος ὁ τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάτ-  
 των τῶν προτέρων ἐκείνων.

10 Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογιστῆς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπεργγμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πόλλ' ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θείῃ δικαίως, τὸ δὲ μῆτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι πεφνηέναι τέ τιν' ἡμῖν συμ-  
 μαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ'  
 11 ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. Ἄλλ', οἴμαι, παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γάρ, ὅσ' ἂν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνη-  
 σθαι τὴν χάριν. Καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ χρη-  
 σάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς οὐδ', εἰ συνέβῃ τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν ἕκα-  
 στον τῶν πρὶν ὑπαρξάντων κρίνεται.

Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθη-  
 ναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς



πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψόμεθα. Εἰ δὲ προησόμεθ', ὧ 12  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἴτ' Ὀλυν-  
θον ἐκεῖνος καταστρέφεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κω-  
λύον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν, ὅποι βούλεται.

Ἄρα λογίζεται τις ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεω-  
ρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενής ὢν τὸ κατ'  
ἀρχὰς Φίλιππος ; Τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα  
Πύδναν, πάλιν Ποτεΐδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θεττα-  
λίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' 13  
ὃν ἐβούλετ' εὐτρεπίσας τρόπον, ὥχεται εἰς Θράκην· εἴτ' ἐκεῖ  
τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλείων ἡσθέ-  
νησε· πάλιν ῥαΐσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐ-  
θύς Ὀλυνθίους ἐπεχείρησε. Τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παί-  
ονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρρύβαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παρα-  
λείπω στρατείας.

« Τί οὖν », ἂν τις εἴποι, « ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν ; » 14  
Ἵνα γινῶτε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθ' ἀμφοτέρα,  
καὶ τὸ προὔσθαι καθ' ἕκαστον αἰεὶ τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀ-  
λυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ἣ χρῆται καὶ συζῆ Φί-  
λιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις  
ἡσυχίαν σχήσει. Εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεὶ τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόν-  
των δεῖ πράττειν, ἐγνωκῶς ἔσται, ἡμεῖς δ' ὡς οὐδενὸς ἀντι-  
ληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ', εἰς τί ποτ'  
ἐλπίς ταῦτα τελευτῆσαι. Πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστίν 15  
ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντ', ἂν  
ἀμελήσωμεν ; Ἀλλὰ μὴν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικ', ὧ  
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμε-  
νοι ῥαδίως ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον  
ὑστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐπὶ  
πολλῷ φανῶμεν ἐρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζη-  
τοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὢν οὐκ ἠβουλόμεθ' ὑστερον εἰς

ανάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φῆσαι τις ἂν ῥάδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅ τι δεῖ πράττειν, ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. Ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῆ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι.

17 Φημὶ δὴ διχῆ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῶν τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σῶζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῶ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγορήσετε, ὀκνῶ, μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. Εἴτε γάρ, ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἔλθων ἀμυνεῖται· εἴτε, βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον, ἀκινδύνως ὄρων ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῶ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. Δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῆ τὴν βοήθειαν εἶναι.

19 Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω· περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν, ἔστιν, ὅσ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, στρατιωτικά· ταῦτα δ' ὑμεῖς οὕτως, ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. Εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μὴ, προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. « Τί οὖν ; » ἂν τις εἴποι « σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά ; » Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Ἐγὼ μὲν γάρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ

ποιεῖν τὰ δέοντα· ὑμεῖς δ' οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἐορτάς. Ἔστι δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέη, πολλά, ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. Λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλεσθ', ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Ἄξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματ' ἐν 21  
 ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. Οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ καὶ φησεῖ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾤθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιῶν ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματ' ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέψευσται. Τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτόν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν. Ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει καὶ 22  
 αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ' ὡσπερ ἦν, καὶ ἐστὶ νῦν τούτω. Καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. Ἦκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τῶν Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. Εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθῆσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται.

Ἄλλὰ μὴν τὸν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἀπλῶς 23  
 τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἀνθρώπος ὑβριστής, ὡς φασιν. Καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται, διόπερ πολ-

18  
λάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.

24 Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν ; Εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε ;

25 Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἴρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. Ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο  
26 βαδίζειν ; Θηβαῖοι ; Μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἦ, καὶ συναεμβαλοῦσιν ἐτοίμως. Ἀλλὰ Φωκεῖς ; Οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἰδοῖ τ' ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσῃτ' ὑμεῖς. Ἡ ἄλλος τις ; « Ἀλλ', ὦ τῶν, οὐχὶ βουλήσεται ». Τῶν ἀτοπωτάτων μὲντ' ἂν εἴη, εἰ, ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὁμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει.

27 Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ' ἢ κεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. Εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἕξω γενέσθαι καὶ ὅσ' ἀνάγκη στρατοπέδω χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω, πλείον' ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσ' εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. Εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἦξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι ; Καὶ πρόσεσθ' ἢ ὕβρις καὶ ἔθ' ἢ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσιν.

Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ 28 ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἴν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν, ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρ' ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμῆν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρα κτησάμενοι φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ λέγοντας, ἴν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθυναὶ ῥάδια γένωνται, ὧς, ὅποι' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. Χρηστά δ' εἶη παντὸς εἵνεκα.

## II. ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β'

**Εἰσαγωγή.** Ὁ Δημοσθένης στὸν Α' Ὀλυνθιακὸν τοῦ λόγου ὑπέδειξε στοὺς Ἀθηναίους ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργήσουν δραστήρια. Εἰδικότερα τοὺς συμβούλευσε νὰ ἐτοιμάσουν δύο στρατοὺς ἀπὸ πολῖτες Ἀθηναίους – καὶ ὄχι ἀπὸ μισθοφόρους –, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἓνας νὰ ὑπερασπίσει τὴν Ὀλυνθοῦν καὶ τὴν ἀπειλοῦσε ὁ Φίλιππος καὶ ὁ ἄλλος νὰ εἰσβάλει στό μακεδονικὸ κράτος. Οἱ Ἀθηναῖοι ὅμως δὲν τὸν ἄκουσαν. Ἐστειλαν μόνον στρατιωτικὴ βοήθεια στοὺς Ὀλυνθίους ἀπὸ δύο χιλιάδες μισθοφόρους καὶ τριάντα πολεμικὰ πλοῖα (τοῦρησις) μὲ ἀρχηγὸ τὸ Χάρη. Αὐτὴ ἡ δύναμις ὅμως δὲν κατόρθωσε τίποτε. Ὁ Χάρης, ἐπειδὴ δὲν εἶχε χρήματα νὰ μισθοδοτῇ τὸ στρατό του, δὲν πολεμοῦσε ἐναντίον τοῦ Φιλίππου, ἀλλὰ λήστευε τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Γι' αὐτὸ οἱ Ὀλύνθιοι ἔστειλαν νέα πρεσβεῖα στοὺς Ἀθηναίους γιὰ νέα βοήθεια.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν συνειδητοποιήσει τὴν κρισιμότητα τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ δίσταζαν νὰ βοηθήσουν τοὺς Ὀλυνθίους, γιατί φοβόνταν τὴ μεγάλη δύναμις τοῦ Φιλίππου. Γι' αὐτὸ ὁ Δημοσθένης ἀποφασίζει νὰ μιλήσει στοὺς Ἀθηναίους γιὰ δεύτηρη φορὰ καὶ ἐκφωνεῖ τὸ Β' Ὀλυνθιακὸν τοῦ λόγου, λίγο χρόνον μετὰ τὴν ἐκφώνησι

τοῦ Ἀ' Ὀλυνθιακοῦ, δηλαδή τό καλοκαίρι τοῦ 349. Σ' αὐτό τό λόγο προσπαθεῖ νά ἐνθαρρύνει τοὺς Ἀθηναίους καί τοὺς συμβουλευεῖ τί νά κάνουν.

- 1 Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἂν τις ἰδεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὖνοιαν φανεράν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὁμορον καὶ δύναμιν τινα κεκτημένους καί, τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαιμονία τινὲ καὶ θεία παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. Δεῖ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χεῖρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὡς ἔστι τῶν αἰσχυρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμῶν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προἰεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμαχῶν καὶ καιρῶν.
- 2 Τὸ μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἠγοῦμαι. Διὰ τί; Ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκεῖνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθαι. Ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείον' ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσοῦτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ', ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσοῦτῳ πλείον' αἰσχύνην ὠφλήκατε. Ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. Καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. Ὡν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσῆκει λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὀρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν.

ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἓνι καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηχοῦναι πάν-  
 τας ὑμᾶς καὶ μεγάλα, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαί-  
 νοιτ' ἂν ὀνειδῆ βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν  
 πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ 5  
 πεπραγμένα δεικνύουσι λοιδορίαν εἶναι τις ἂν φήσειε κενὴν  
 δικαίως· τὸ δὲ πάνθ', ὅσα πώποτ' ἔπραξε, διεξιόντ' ἐφ' ἄ-  
 πασι τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι  
 καὶ δυοῖν ἔνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρηῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον,  
 ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι καὶ τοὺς ὑπερεκ-  
 πεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάν-  
 τα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὔξη-  
 θη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἦκει τὴν τελευταίην τὰ πράγματ' αὐτῷ.

Ἐγὼ γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγοῦμην καὶ 6  
 αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια  
 πράττονθ' ἐώρων ηὔξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐ-  
 ρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' Ὀλυμ-  
 θίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆ-  
 ναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκεν παραδώσειν καὶ τὸ θρυλού-  
 μενόν ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσα-  
 γαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυμθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτεί- 7  
 δαιαν οὔσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμά-  
 χους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ  
 νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι καὶ  
 τὸν Φωκιὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι.  
 Ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν, ὄντιν' οὐ πεφενάκιεν ἐκεῖνος τῶν  
 αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνο-  
 ούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ηὔξηθη.

Ὅσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίχ' ἕκαστοι συμ- 8  
 φέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ῥοντό τι πράζειν, οὕτως ὀφείλει διὰ  
 τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ'

εἶνεχ' ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελέγηγκται. Καιροῦ μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ, παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτ' ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντ' ἄσμενοι.

9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἠγεῖται, οἴεται δὲ βία καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. Ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῆ καὶ πᾶσι ταῦτά συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἢ πρώτῃ πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμ' ἅπαντ' ἀνεχάιτισε καὶ διέ-

10 λυσεν. Οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιποροῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτ' εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἠνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. Ὡσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. Τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

11 Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηγμισμένοι Παγασὰς ἀπαι-

12 τεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. Σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσιν, ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ



τοῖς πράγμασιν, ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσφ γὰρ ἐτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. Πολλὴν δὲ τὴν με- 13 τάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοιμῶς, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. Κὰν ταῦτ' ἐθελήσῃθ' ὡς προσήκει καὶ δὴ περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντ' ἐξελεγχθήσεται.

“Ὅλωσ μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν 14 προσθήκῃ μερίς ἐστὶ τις οὐ μικρὰ, οἶον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτειδαίαν Ὀλυνθίους ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε· καὶ ὅποι τις ἂν, οἶμαι, προσθῆ κὰν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. Καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἂν τις 15 μέγαν αὐτὸν ἠγήσαιοτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκεύακεν αὐτῷ.

Μὴ γὰρ οἶεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππὸν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐζήλωκε καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῆ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦθ', ἀμηδεῖς πώποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἠρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ 16 τούτων οὐ μέτεστι, κοπτόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταῦταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίους ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὔτως, ὅπως ἂν δύνωνται,

ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

17 Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἂν τις σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς

18 οἴου ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. Εἰ μὲν γὰρ τις ἀνὴρ ἔστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα ( πρὸς γὰρ αὐ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπερβλήτοι εἶναι)· εἰ δὲ τις σῶφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.

19 Λοιποὺς δὲ περὶ αὐτὸν εἶναι ληστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷ' ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὐς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον καὶ τοιοῦτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχυρῶν ἄσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.

20 Καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρὰ τις ἡγεῖται, μεγάλ', ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. Ἄλλ', οἴμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρῦψαι τὰ τοιαῦτ' ὀνειδῆ· εἰ δὲ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. Δοκεῖ δ' ἔμοιγ', ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, δεῖξιν οὐκ εἰς μακρὰν, ἂν οἷ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς

βούλησθε. "Ὡσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, τέως μὲν ἂν ἐρρω- 21  
 μένος ἢ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται, ἐπὶ δ' ἀρρώστημά τι συμ-  
 βῆ, πάντα κινεῖται, καὶ ῥῆγμα καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν  
 ὑπαρχόντων σαθρόν ἤ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράν-  
 των, ἕως μὲν ἂν ἕξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολ-  
 λοῖς ἐστίν, ἐπειδὴ δ' ὄμορος πόλεμος συμπλακῆ, πάντ' ἐ-  
 ποίησεν ἐκδηλα.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐ- 22  
 τυχοῦνθ' ὄρων ταύτη φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώ-  
 φρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῶ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή,  
 μᾶλλον δὲ τὸ ὄλον ἢ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων  
 πράγματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἴρεσίν μοι δοίη, τὴν  
 τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἐλοίμην, ἐθελόντων, ἃ προσή-  
 κει, ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πο-  
 λὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὖνοιαν ἔ-  
 χειν ὄρω ὑμῖν ἐνούσας ἢ κείνῳ. Ἄλλ', οἴμαι, καθήμεθ' οὐ- 23  
 δὲν ποιοῦντες· οὐκ ἐνὶ δ' αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ τοῖς φίλοις  
 ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μὴ τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. Οὐ  
 δὴ θαυμαστόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος  
 αὐτὸς καὶ παρῶν ἐφ' ἅπασιν, καὶ μήτε καιρὸν μήθ' ὄραν πα-  
 ραλείπων ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφίζομένων καὶ πυνθανο-  
 μένων παραγίγνεται. Οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τούναντίον  
 γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πο-  
 λεμαῦσι προσήκει τοῦ πάντα ποιοῦντος περιῆμεν.

Ἄλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτ', ὦ 24  
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε,  
 καὶ πόλλ' ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἤθε-  
 λήσατε, ἀλλ' ἔν' οἱ ἄλλοι τύχῳσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐ-  
 τῶν ἀνηλίσκετ' εἰσφέροντες καὶ προυκινδυνεύετε στρατευό-  
 μενοι, νυνὶ δ' ὀκνεῖτ' ἐξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν  
 ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε

πολλάκις πάντας καὶ καθ' ἓν αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ'  
 25 αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. Ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς  
 τούτοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογί-  
 σασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ καὶ τί ποιούντων  
 ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι  
 μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλπίζόντων πράξειν, αἰτιω-  
 μένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζόντων, σχεδὸν ταῦθ'  
 ἄπερ νυνὶ ποιούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν.

26 Εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσ-  
 τε, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέ-  
 γονε; διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων  
 αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; Ἄλλ' οὐτ' εὐλογον οὐτ' ἔχον ἐστὶ  
 φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσα-  
 σθαι πάντα πέφυκε. Νῦν δ' ὅτι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐσθ'  
 ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ.  
 Αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη.

27 Φημί δὲ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προ-  
 θύμως, μηδέν' αἰτιασθαι, πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατή-  
 σητε, τηρικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς  
 μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς  
 προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ  
 ἐστὶ πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ'  
 ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα.

28 Τίνος γὰρ εἶνεκ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον  
 μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρα-  
 τηγούς, ἰδίους δ' εὐρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ  
 περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; Ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστὶ τᾶθλ',  
 ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κὰν ληφθῆ,  
 παρχρημ' ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων  
 ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἐστίν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ  
 δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψα-

κος, Σίγειον, τὰ πλοῖ', ἀ·σουλῶσιν. Ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. Ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα<sup>29</sup> ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. Πέρι-εστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

Πρότερον μὲν γάρ, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ συμμορίας εἰσφέρειτε, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. Ῥήτωρ ἡγεμῶν ἑκατέρων καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενεμέησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπανέντας καὶ ὑμῶν<sup>30</sup> αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. Εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὀτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἴθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ἐξέσται.

Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκα-<sup>31</sup>στος ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσῃσθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι καὶ τὰ βέλτισθ' ὧν ἂν ἀκούσῃθ' αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁ δεῖν' ἢ ὁ δεῖν' εἴπῃ. Καὶ ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμ' ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὄλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

### III. ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Α΄

**Εἰσαγωγή.** Ὁ Φίλιππος μετὰ τὴν ἀνοδό του στό θρόνο καθυπέταξε πρῶτα τοὺς γειτονικοὺς λαοὺς τοῦ κράτους του, τοὺς Ἰλλυριοὺς καὶ τοὺς Παίονες. Μετὰ ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζει τὰ σχέδιά του γιὰ τὴν ἔνωση ὅλων τῶν Ἑλλήνων κάτω ἀπὸ τὴν ἔξουσία του. Πρῶτα προσέβαλε τὴν Ἀμφίπολη (357)· ἔπειτα στράφηκε ἐναντίον τῶν κτήσεων τῶν Ἀθηναίων στό Θερμαϊκὸ κόλπο καὶ κυρίενσε τὴν Πύδνα (357), τὴν Ποτείδαια (356) καὶ τὴ Μεθώνη (353)· μετὰ κατανίκησε τοὺς τυράννους τῆς Θεσσαλίας· ὕστερα προσπάθησε νὰ γίνει κύριος τῶν Θερμοπυλῶν (352), γιὰ νὰ μπορέσει ἔτσι εὐκολότερα νὰ εἰσβάλει στὴν Ἀττικὴ. Ἐφτασαν ὅμως ἔγκαιρα οἱ Ἀθηναῖοι μὲ στρατό καὶ ματαίωσαν αὐτὴ τὴν ἀπόπειρα τοῦ Φιλίππου. Αὐτὸς ὑποχώρησε ἄπρακτος, ἀλλὰ δὲν ἠσύχασε· τὸ φθινόπωρο τοῦ 352 ἔκανε ἐκστρατεία στὴ Θράκη, γιὰ νὰ ἐπεκτείνει τὴν κυριαρχία του. Ἡ εὐκαιρία ἦταν κατάλληλη, γιατί οἱ μικροὶ καὶ ἀδύνατοι ἡγεμόνες τῆς περιοχῆς φιλονικοῦσαν μεταξύ τους καὶ μὲ τίς πόλεις Πέρινθο καὶ Βυζάντιο. Ὁ Φίλιππος ἐπωφελήθηκε ἀπὸ τίς διχόνοιες αὐτές καὶ ἔγινε ἀπόλυτος κύριος τῶν χωρῶν ἐκείνων· προχώρησε μάλιστα πέρα ἀπὸ τὸν Ἐβρο καὶ πολιορκήσε τὸ Ἡραῖο τείχος, πού ἦταν στὴν Προποντίδα.

Ἡ εἶδηση γιὰ τὴν πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους, τὸ ὁποῖο χρησίμευε γιὰ ἀποθήκη τοῦ σιταριοῦ πού μετέφεραν στὴν Ἀττικὴ ἀπὸ τὴν περιοχὴ ἐκείνη, ὅταν ἔφτασε στὴν Ἀθήνα τὸ Νοέμβριο τοῦ 352, προκάλεσε μεγάλη ἀνησυχία. Οἱ Ἀθηναῖοι θεώρησαν αὐτὴ τὴν ἐνέργεια τοῦ Φιλίππου τόσο ἀπειλητικὴ γιὰ τὰ συμφέροντά τους, ὥστε ἀποφάσισαν νὰ ἐτοιμάσουν στόλο ἀπὸ σαράντα πολεμικὰ πλοῖα (τριήρεις), νὰ μετάσχουν στὴν ἐκστρατεία ὅλοι οἱ ἄντρες ὡς τὴν ἡλικία τῶν 45 χρονῶν καὶ νὰ συγκεντρώσουν ἀπὸ φόρους ποσὸ ἀνερχόμενο σὲ 60 τάλαντα. Λίγο ὅμως μετὰ τὴν ἀπόφαση ἔφτασαν στὴν Ἀθήνα νεώτερες εἰδήσεις. Στὴν ἀρχὴ διαδόθηκε ὅτι ὁ Φίλιππος εἶναι ἄρρωστος· ἔπειτα ὅτι πέθανε. Οἱ Ἀθηναῖοι δοκίμασαν ἀνακούφιση ἀπ' αὐτές τίς εἰδήσεις. Γι' αὐτὸ ματαίωσαν τὴν ἐκστρατεία πού εἶχαν ἀποφασίσει καὶ ἔπασαν πάλι σὲ ἀδράνεια.

Λίγο ὅμως μετὰ τὰ γεγονότα αὐτά (τὸ 351) τὸ ζήτημα τοῦ πολέμου ἐναντίον τοῦ Φιλίππου ἄρχισε νὰ ἀπασχολεῖ τοὺς Ἀθηναίους

καί πάλι. Ἔγιναν πολλές συνελεύσεις τοῦ λαοῦ καί πολλές συζητήσεις γι' αὐτό τό θέμα. Σέ μιά ἀπό τίς συγκεντρώσεις αὐτές ὁ Δημοσθένης — νέος ἀκόμα στήν ἡλικία τῶν 32 χρονῶν — ζήτησε τό λόγο πρῶν ἀπό τούς ἄλλους ὁμιλητές καί ἐκφώνησε τόν Α΄ Φιλιππικό του λόγο. Σ' αὐτόν προσπαθεῖ νά θγάλει τούς συμπολίτες του ἀπό τήν ἀδράνεια καί τούς ὑποδεικνύει τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο μποροῦν νά πολεμήσουν μέ ἐπιτυχία ἐναντίον τοῦ Φιλίππου.

Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προυτίθεται, ὧ ἄν- 1  
δρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχῶν ἄν, ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰω-  
θότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπό  
τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἄν ἤγον, εἰ δὲ μή, τότε ἄν καυτὸς  
ἐπειρώμην, ἃ γινώσκω, λέγειν· ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ ὧν πολλά-  
κις εἰρήκασιν οὔτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν,  
ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστάς εἰκότως ἄν συγγνώμης τυγχά-  
νειν. Εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέξονθ' οὔτοι  
συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἄν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλευέσθαι.

Πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀθυμητέον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 2  
τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ.  
Ὁ γὰρ ἐστὶ χεῖριστον ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο  
πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί οὖν ἐστὶ τοῦτο ;  
Ὅτι οὐδὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν  
κακῶς τὰ πράγματ' ἔχει, ἐπεὶ τοι, εἰ πάνθ', ἃ προσῆκε, πρατ-  
τόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἄν ἐλπίς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι.

Ἐπειτ' ἐνθυμητέον καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι καὶ τοῖς 3  
εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλικίην ποτ' ἐχόντων δύ-  
ναμιν Λακεδαιμονίων — ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολὺς — ὡς καλῶς  
καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως,  
ἀλλ' ὑπεμείναθ' ὑπὲρ τῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον.  
Τίνος οὖν εἵνεκα ταῦτα λέγω ; Ἴν' εἰδῆτ', ὧ ἄνδρες Ἀθη-  
ναῖοι, καὶ θεάσθητε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστὶ  
φοβερόν οὔτ', ἄν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον, οἷον ἄν ὑμεῖς βούλοι-

σθε, παραδείγμασι χρώμενοι τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτ' ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθ' ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρήν.

- 4 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἶεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό τε πλήθος τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως καὶ τὸ τὰ χωρία πάντ' ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἶεται, λογισάσθω μέντοι τοῦθ', ὅτι εἶχομέν ποθ' ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτειδαιαν καὶ Μεθώνην καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκειῶν κύκλω, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἔθνῶν αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερ' ὑπῆρχε καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως
- 5 ἢ ἕκεινῳ. Εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστὶν Ἀθηναίοις ἔχουσι τοσαῦτ' ἐπιτεχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας ἔρημον ὄντα συμμαχῶν, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν ἔπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατ' ἂν δύναμιν. Ἀλλ' εἶδεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκείνος, ὅτι ταῦτα μὲν ἐστὶν ἅπαντα τὰ χωρὶ ἄλλα τοῦ πολέμου κείμεν' ἐν μέσῳ, φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν τὰ τῶν ἀμελούντων.
- 6 Καὶ γὰρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν ὡς ἂν ἐλών τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δὲ σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὀρώσι παρσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας, ἃ χρῆ.
- 7 Ἄν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς ταύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδὴ περ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, οὐ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφείς τὴν εἰρωνεῖαν ἔτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματ' ἔχων εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικία στρατεύεσθαι — συνελόντι δ' ἀπλῶς, ἂν ὑμῶν αὐτῶν ἐθε-



λήσητε γενέσθαι και παύσησθ' αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, και τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, και τὰ κατερραθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κάκεινον τιμωρήσεσθε.

Μὴ γὰρ ὡς θεῶ νομίζετ' ἐκεῖνω τὰ παρόντα πεπηγέται 8  
πράγματ' ἀθάνατα, ἀλλὰ και μισεῖ τις ἐκεῖνον και δέδιεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, και φθονεῖ, και τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν' και ἅπανθ', ὅσα περ και ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἐνι, ταῦτα και τοῖς μετ' ἐκεῖνου χρῆ νομίζετα ἐνεῖναι. Κατέπτηχε μέντοι πάντα ταῦτα νῦν, οὐκ ἔχοντ' ἀποστροφῆν δια τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα και ῥαθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη.

Ὅρατε γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἱ προε- 9  
λήλυθεν ἀσελγείας ἀνθρώπος, ὃς οὐδ' αἴρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ και λόγους ὑπερηφάνους, ὡς φασι, λέγει, και οὐχ οἷός ἐστιν ἔχων, ἀ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' αἰετὶ τι προσπεριβάλλεται και κύκλω πανταχῆ μέλλοντας ἡμᾶς και καθημένους περιστοιχίζεται.

Πότ' οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόθ', ἀ χρῆ, πράξετε ; 10  
ἐπειδὰν τί γένηται ; Ἐπειδὰν νῆ Δί' ἀνάγκη τις ἦ. Νῦν δὲ τί χρῆ τὰ γιγνόμεν' ἠγεῖσθαι ; Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. Ἡ βούλεσθ', εἰπέ μοι, περιόντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι « λέγεταιτὶ καινόν ; » Γένοιτο γὰρ ἂν τι καινότερον ἢ Μακεδῶν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν και τὰ τῶν Ἑλλήνων δι-οικῶν ; « Τέθνηκε Φίλιππος ; » « Οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ ». 11  
Τί δ' ὑμῖν διαφέρει ; Και γὰρ ἂν οὗτός τι πάθη, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἂνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὐτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξεται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. Καί- 12

τοι καὶ τοῦτο· εἴ τι πάθοι καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν, ἤπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο, ἴσθ', ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες, ὅπως βούλεσθε, διοικήσαισθε, ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν δέξασθαι δύναισθ' ἂν, ἀπηρητημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμασι.

- 13 Ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἐτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς οἶομαι, καὶ τὸ πλήθος ὅσον, καὶ πόρους οὐστυνας χρημάτων, καὶ τᾶλλ' ὡς ἂν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκεῖ παρασκευασθῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεὶς ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, το-
- 14 σοῦτον. Ἐπειδὴν ἅπαντ' ἀκούσητε, κρίνατε, μὴ πρότερον προλαμβάνετε· μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινι καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγμαθ' ἡγείσθω. Οὐ γὰρ οἱ « ταχὺ » καὶ « τήμερον » εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν ( οὐ γὰρ ἂν τά γ' ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλύσαι
- 15 δυνηθεῖμεν ), ἀλλ' ὅς ἂν δείξῃ, τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ καὶ πόση καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ πάσχοιμεν ἂν κακῶς. Οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων, εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταιί τι. Ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.
- 16 Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πενήκοντα παρασκευάσασθαι φημι δεῖν, εἴτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσιν. Πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγ-
- 17 γοὺς τριήρεις καὶ πλοῖ' ἱκανὰ εὐτρεπίσαι κελεύω. Ταῦτα μὲν

οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰ-  
 κείας χώρας αὐτοῦ στρατείας εἰς Πύλας καὶ Χερρόνησον καὶ  
 Ὀλυνθον καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνω τοῦτ' ἐν τῇ γνώμῃ  
 παραστῆσαι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὡς-  
 περ εἰς Εὐβοίαν καὶ πρότερόν ποτέ φασιν εἰς Ἀλιάρτον καὶ  
 τὰ τελευταῖα πρῶτην εἰς Πύλας, ἕως ἂν ὀρμήσαιτε. Οὗτοι 18  
 παντελῶς, οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἐγωγέ φημι  
 δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν, ἔν' ἢ διὰ τὸν φόβον, εἰδῶς εὐ-  
 τρεπεῖς ὑμᾶς, ( εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ'  
 ἐξαγγέλλοντες ἐκείνω παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος )  
 ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παριδῶν ταῦτ' ἀφύλακτος ληφθῆ, μηδενὸς  
 ὄντος ἐμποδῶν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῶ  
 καιρόν.

Ταῦτα μὲν ἐστίν, ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημί δεῖν καὶ παρε- 19  
 σκευασθαι προσήκειν οἴομαι· πρὸ δὲ τούτων δυναμὶν τιν',  
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημί προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἢ συνε-  
 χῶς πολεμήσει καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. Μὴ μοι μυρίους  
 μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυ-  
 νάμεις, ἀλλ' ἢ τῆς πόλεως ἔσται, κἂν ὑμεῖς ἓνα κἂν πλείους  
 κἂν τὸν δεῖνα κἂν ὄντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγόν, τούτῳ  
 πείσεται καὶ ἀκολουθήσει. Καὶ τροφήν ταύτη πορίσαι κελεύω.

Ἔσται δ' αὕτη τίς ἡ δύναμις καὶ πόσις, καὶ πόθεν τὴν 20  
 τροφήν ἔξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσει ποιεῖν ; Ἐγὼ φράσω,  
 καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρὶς. Ξένους μὲν λέγω — καὶ  
 ὅπως μὴ ποιήσῃ, ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψε· πάντ' ἐλάττω  
 νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμα-  
 σιν αἰρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλ-  
 λά τὰ μικρὰ ποιήσαντες καὶ πορίσαντες, τούτοις προστίθε-  
 τε, ἂν ἐλάττω φαίνηται. Λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας 21  
 δισχιλίους, τούτων δ' Ἀθηναίους φημί δεῖν εἶναι πεντακοσί-  
 ούς, ἐξ ἧς ἂν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῆ, χρόνον

- τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῆ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους ξένους εἶναι κελεύω. Καὶ μετὰ τούτων ἰππέας διακοσίους, καὶ τούτων πεντήκοντ' Ἀθηναίους τοῦλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἰππαγωγοὺς τούτοις.
- 22 Εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι; Ταχειάς τριήρεις δέκα· δεῖ γάρ, ἔχοντος ἐκείνου ναυτικόν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῶν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ. Πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφή γενήσεται; Ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δεῖξω, ἐπειδάν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν καὶ πολίτας τοὺς συστρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω.
- 23 Τοσαύτην μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἐνὶ νῦν ἡμῶν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῃ παραταξομένην, ἀλλὰ ληστεύειν ἀνάγκη καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτὴν (οὐ γὰρ ἔστι μισθὸς οὐδὲ τροφή), οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι
- 24 δεῖ. Πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, οὗ Πολύστρατος ἠγεῖτο καὶ Ἰφικράτης καὶ Χαβρίας καὶ ἄλλοι τινές, καὶ αὐτοὺς ὑμᾶς συστρατεύεσθαι· καὶ οἷδ' ἀκούων, ὅτι Λακεδαιμονίους παραταττόμενοι μεθ' ὑμῶν ἐνίκων οὔτοι οἱ ξένοι καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. Ἐξ οὗ δ' αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ ξενικά ὑμῶν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τοῦ δέοντος γέγονασι. Καὶ παρακύψαντ' ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον καὶ πανταχοῦ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα, ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ, εἰκότως· οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν.
- 25 Τί οὖν κελεύω; τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατηγουμένων παρα-

καταστήσαντας· ἐπεὶ νῦν γε γέλωσ ἔσθ', ὡς χρώμεθα τοῖς  
 πράγμασιν. Εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, « εἰρήνην ἄγετ', ὦ ἄνδρες  
 Ἀθηναῖοι ; » « Μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε », εἶποιτ' ἄν, « ἀλλὰ  
 Φιλίππῳ πολεμοῦμεν ». Οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ' ἐξ ὑμῶν αὐτῶν 26  
 δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγούς καὶ φυλάρχους καὶ ἵππαρχ-  
 οὺς δύο ; Τί οὖν οὗτοι ποιοῦσι ; Πλὴν ἐνὸς ἀνδρός, ὃν ἄν  
 ἐκπέμψητ' ἐπὶ τὸν πόλεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν  
 ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάττοντες τοὺς  
 πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ  
 τοὺς φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. Οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄν- 27  
 δρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἵππαρχον παρ' ὑμῶν,  
 ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἴν' ᾗ ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύ-  
 ναμις ; Ἀλλ' εἰς μὲν Λῆμνον τὸν παρ' ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ  
 πλεῖν, τῶν δ' ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων  
 Μενέλaxon ἵππαρχεῖν ; Καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα  
 λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον,  
 ὅστις ἄν ᾗ.

Ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἠγεῖσθε λέγεσθαι, τὸ δὲ τῶν 28  
 χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτ' ἀκοῦσαι.  
 Τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. Χρήματα τοίνυν· ἔστι μὲν ἡ τρο-  
 φή, σιτηρέσιον μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ τάλαντ' ἐνεθήκοντα  
 καὶ μικρὸν τι πρὸς, δέκα μὲν ναυσὶ ταχεύαις τετταράκοντα  
 τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μυαῖ τοῦ μηνὸς ἐκάστου, στρα-  
 τιώταις δὲ δισχιλίαις τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ  
 στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ, τοῖς δ' ἵππεῦσι δια-  
 κοσίαις οὔσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἐκαστος λαμβάνῃ τοῦ  
 μηνὸς, δώδεκα τάλαντα. Εἰ δὲ τις οἶεται μικρὰν ἀφορμὴν 29  
 εἶναι σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς  
 ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι, τοῦτ' ἄν γένηται, προσ-  
 ποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα  
 τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥστ' ἔχειν μισθὸν

έντελῆ. Ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντῆς πάσχειν ὅτιοῦν ἔτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. Πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ

- 30 Ἄ μὲν ἡμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθ' εὐρεῖν, ταῦτ' ἐστίν. Ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἂν ὑμῖν ἀρέσκη, χειροτονήσετε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις.
- 31 Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλευσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτ', ἐνθυμηθεῖητε, καὶ λογίσαισθ', ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος, καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶν' ἐπιχειρεῖ, ἥνικ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυναίμεθ' ἐκεῖσ' ἀφικέσθαι.
- 32 Δεῖ τοίνυν ταῦτ' ἐνθυμουμένους μὴ βοηθείαις πολεμεῖν, (ὕστεριούμεν γὰρ ἀπάντων), ἀλλὰ παρασκευῆ συνεχεῖ καὶ δυνάμει. Ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει Λήμνῳ καὶ Θάσῳ καὶ Σικιάθῳ καὶ ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες καὶ σῆτος καί, ἃ χρῆ στρατεύματι, πάνθ' ὑπάρχει· τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῆ γενέσθαι ῥάδιον καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι ῥαδίως ἔσται.
- 33 Ἄ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν ὁ τούτων κύριος καταστάς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἔγω γέγραφα. Ἄν ταῦτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε, τὰ χρήματα πρῶτον, ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα παρασκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, έντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ

κατακλείσθητ' ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες. Καὶ ἔτι πρὸς 34 τούτῳ πρῶτον μὲν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε. Ἔστι δ' οὗτος τίς ; Ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλείοντας τὴν θάλατταν.

Ἐπειτα τί πρὸς τούτῳ ; Τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε, οὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ἴμβρον ἐμβαλῶν αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἔχων, πρὸς τῷ Γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβῶν ἀμύθητα χρήματ' ἐξέλεξε, τὰ τελευταῖ' εἰς Μαραθῶν' ἀπέβη καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη, ὑμεῖς δ' οὔτε ταῦτα δύνασθε καλύειν οὔτ' εἰς τοὺς χρόνους, οὓς ἂν προθῆσθε, βοηθεῖν.

Καίτοι τί δήποτ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τὴν μὲν 35 τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων αἰεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίγνεσθαι, ἂν τε δεινοὶ λάχωσιν ἂν τ' ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμελούμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκεται χρήματα, ὅσ' οὐδ' εἰς ἓνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ παρασκευὴν, ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τι τῶν ἀπάντων ἔχει, τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτείδαιαν ; Ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ πρό- 36 οιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ, τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε καὶ παρὰ τοῦ καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἡμέληται· ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῇ τούτου παρασκευῇ ἄτακτα, ἀδιόρθωτα, ἀόρισθ' ἅπαντα.

Τοιγαροῦν ἅμ' ἀκηκόαμέν τι καὶ τριηράρχους καθί-

σταμεν καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔμβαίνειν τοὺς μετόικους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἴτ' αὐτοὺς πάλιν, 37 εἴτ' ἀντεμβιβάζειν· εἴτ' ἐν ὄσῳ ταῦτα μέλλεται, προαπόλωλε τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν, οἱ δὲ τῶν πραγμάτων οὐ μένουσι καιροὶ τῆν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ εἰρωνείαν. Ἄς δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἴομεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἰαί τ' οὔσαι ποιεῖν ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. Ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

#### ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

38 Τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων ἀληθῆ μὲν ἐστὶ τὰ πολλά, ὡς οὐκ ἔδει, οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέ' ἀκούειν. Ἄλλ' εἰ μὲν, ὅσ' ἂν τις ὑπερβῆ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγμαθ' ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἢ τῶν λόγων χάρις, ἂν ἢ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρὸν ἐστὶ φενακίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ἃ ἂν ἢ δυσχερῆ, πάντων ὕστερεῖν τῶν 39 ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀζιώσειέ τις ἂν τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους, ἵν', ἂν ἐκείνοις δοκῆ, ταῦτα πράττηται καὶ μὴ τὰ συμβάντ' ἀναγκάζωνται διώκειν.

40 Ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἅπαντων ἔχοντες, τριήρεις, ὀπλίτας, ἵππείας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐδενὶ πάποτ' εἰς



δέον τι κέχρησθε, οὐδὲν δ' ἀπολείπετε, ὥσπερ οἱ βάρβαροι  
 πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖν Φιλίππῳ. Καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ  
 πληγεὶς αἰεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, καὶν ἐτέρωσε πατάξῃς, ἐκεῖσ'  
 εἰσὶν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δ' ἢ βλέπειν ἐναντίον οὐτ' οἴ-  
 δεν οὐτ' ἐθέλει. Καὶ ὑμεῖς, ἂν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιπ- 41  
 πον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε, ἂν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε, ἂν  
 ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτ' ἄνω κάτω, καὶ στρατηγεῖσθ' ὑπ'  
 ἐκείνου, βεβούλευσθε δ' οὐδὲν αὐτοῖ συμφέρον περὶ τοῦ πο-  
 λέμου, οὐδὲ πρὸ τῶν πραγμάτων προορᾶτ' οὐδὲν, πρὶν ἂν  
 ἢ γεγενημένον ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. Ταῦτα δ' ἴσως πρό-  
 τερον μὲν ἐνῆν· νῦν δ' ἐπ' αὐτὴν ἤκει τὴν ἀκμὴν, ὥστ' οὐκέτ'  
 ἐκχωρεῖ.

Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γιγνομέ- 42  
 νοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυρόμενος τὴν φιλοπραγμοσύνην  
 ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. Εἰ γὰρ ἔχων, ἃ κατέστραπται καὶ  
 προσέληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀπο-  
 χρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἂν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν  
 καὶ πάντα τὰ αἰσχιστ' ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ'  
 ἐπιχειρῶν αἰεὶ τινὶ καὶ τοῦ πλείονος ὑρεγόμενος ἴσως ἂν ἐκ-  
 καλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἀπεγνώκατε.

Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται μήτ' 43  
 ὀργίζεται, ὁρῶν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πο-  
 λέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρῆσασθαι Φιλίππον, τὴν δὲ  
 τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν κακῶς ὑπὸ Φιλίπ-  
 που. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μὴ τις κωλύσει.  
 Εἶτα τοῦτ' ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις κενὰς καὶ τὰς παρὰ τοῦ  
 δεῖνος ἐλπίδας ἂν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς ;  
 Οὐκ ἐμβησόμεθα ; οὐκ ἔξιμεν αὐτοῖ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν 44  
 οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον ; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσό-  
 μεθα ; « Ποῖ οὖν προσορμιούμεθα ; » ἤρετό τις. Εὐρήσει τὰ  
 σαθρά, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς

ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθ' οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτε· οὐδὲν ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων.

45 "Ὅποι μὲν γὰρ ἂν, οἶμαι, μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῆ, κἂν μὴ πᾶσα, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενές καὶ τὸ τῆς τύχης συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμφητε, οὐδὲν ὑμῖν τῶν δεόντων γίγνεται, ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθναῖσι τῷ δέει τοιοῦτους ἀποστόλους.

46 Οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἓν' ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξι πάνθ', ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι καὶ τὸν δεῖν' αἰτιάσασθαι καὶ τὸν δεῖν' ἔστιν, τὰ δὲ πράγματ' ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. "Ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος πράξῃ πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι βραδίως ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ', ἐξ ὧν ἂν ἀκούσῃθ', ὅ τι ἂν τύχητε ψηφίζησθε, τί καὶ χρῆ προσδοκᾶν;

47 Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; "Ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων καὶ δικαστὰς οἴκαδ' ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν, ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὄραν. Νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἤκει τὰ πράγματ' αἰσχύνῃς, ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δις καὶ τρίς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου, πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς οὐδεὶς οὐδ' ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἰροῦνται τοῦ προσήκοντος· κακούργου μὲν γὰρ ἔστι κριθέντ' ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.

48 'Ημῶν δ' οἱ μὲν περιμόντες μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν, οἱ δ' ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς βασιλέα, οἱ δ' ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν, οἱ δὲ λόγους πλάττοντες ἕκα-

στος περιερχόμεθα. Ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 49  
 νῆ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων  
 καὶ πολλὰ τοιαῦτ' ὄνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τὴν τ' ἐρημίαν  
 τῶν κωλυσόντων ὀρώντα καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπηρμένον,  
 οὐ μέντοι γε μὰ Δί' οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς  
 ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος·  
 ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες.

Ἄλλ' ἂν ἀφέντες ταῦτ' ἐκεῖν' εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄν- 50  
 θρωπος καὶ τὰ ἡμέτερ' ἡμᾶς ἀποστερεῖ καὶ χρόνον πολὺν  
 ὕβρισε, καὶ ἄπανθ', ὅσα πάποτε' ἠλπίσαμεν τινα πράξειν ὑπὲρ  
 ἡμῶν, καθ' ἡμῶν εὖρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν αὐτοῖς ἡμῖν ἐστί,  
 καὶ μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγ-  
 κασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, ἂν ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντ'  
 ἐσόμεθ' ἐγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ  
 γάρ, ἅττα ποτ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα, ἂν μὴ προσ-  
 ἐχητε τὸν νοῦν καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι.

Ἐγὼ μὲν οὖν οὕτ' ἄλλοτε πάποτε πρὸς χάριν εἰλόμην 51  
 λέγειν, ὅ τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν πεπεισμένος ὦ, νῦν θ', ἂ  
 γινώσκω, πᾶνθ' ἀπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαρρη-  
 σίασμαι. Ἐβουλόμην δ' ἂν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ βέλ-  
 τιστ' ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλ-  
 τιστ' εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶχον. Νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοισ  
 οὔσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ  
 συνοίσειν ὑμῖν, ἂν πράξητε, ταῦτα πεπεῖσθαι λέγειν αἰροῦ-  
 μαι. Νικῶη δ' ὅ τι πᾶσι μέλλει συνοίσειν.

#### IV. ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β΄

**Εισαγωγή.** Ἡ κατάληψη τῆς Ὀλύμπου τὸ 348 καὶ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Χαλκιδικῆς ἀπὸ τοῦ Φιλίππου προκάλεσε τέτοια ἀγανάκτηση στὴ νότια Ἑλλάδα καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἀθήνα, ὥστε μὲ πρωτοβουλία τῶν Ἀθηναίων ἄρχισαν οἱ προσπάθειες γιὰ τὸ συνασπισμὸ ὄλων τῶν πόλεων ἐναντίον τοῦ Φιλίππου. Οἱ προσπάθειες ὁμως δὲν ἔφεραν ἀποτελέσματα. Οἱ πρόεδροι πού πῆγαν σὲ πολλές πόλεις, γιὰ νὰ τίς παρακινήσουν γιὰ τὴ σύμπραξή τους μὲ τοὺς Ἀθηναίους ἐναντίον τοῦ βασιλιᾶ τῆς Μακεδονίας, ἐπέστρεψαν στὴν Ἀθήνα ἄπρακτοι. Τότε μεταβλήθηκαν καὶ οἱ διαθέσεις τῶν Ἀθηναίων. Ἐπειδὴ ἔβλεπαν αὐτὴ τὴν ἀδιαφορία τῶν ἑλληνικῶν πόλεων καὶ ἐπειδὴ ἦταν ἐξαντλημένοι ἀπὸ τὸν πόλεμο ἐναντίον τοῦ Φιλίππου, ἀποφάσισαν νὰ συνάψουν εἰρήνη μασί του. Αὐτὴ ἡ εἰρήνη ἔγινε τὸ 346 καὶ ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Φιλοκράτη ὀνομάστηκε Φιλοκράτειος.

Ὁ Φίλιππος καὶ μετὰ τὴ Φιλοκράτεια εἰρήνη δὲν ἠσύχασε οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή, ἀλλὰ ἐξακολούθησε νὰ ἐργάζεται ἀκούραστα γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν σχεδίων του, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἔνωση τῶν Ἑλλήνων κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία του. Ἔτσι τὸ 344 π.Χ., ἀφοῦ πρῶτα ἔκανε ἐκστρατεία στὴ Θεσσαλία καὶ ἐξουδετέρωσε κάθε ἀντίδραση πού ὑπῆρχε σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ ἐναντίον του, ἐπιχείρησε νὰ ἐπέμβει στὴν Πελοπόννησο παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ ἐξῆς γεγονός: Οἱ Σπαρτιάτες κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Φωκικοῦ πολέμου ἐπιδίωξαν καὶ πάλι νὰ κυριαρχήσουν στὴν Πελοπόννησο. Οἱ Ἀργεῖοι ὁμως καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ κάτω ἀπὸ τὴν πίεση τῶν Σπαρτιατῶν στράφηκαν πρὸς τὸ Φίλιππο ζητώντας τὴ βοήθειά του. Ὁ Φίλιππος θεώρησε κατάλληλη τὴν ἐνκαιρία καὶ πρόθυμα δέχτηκε νὰ τοὺς βοηθήσει. Ἔτσι ζήτησε ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτες νὰ ἀφήσουν τὴ Μεσσηνία αὐτόνομη ταυτόχρονα ἔστειλε μισθοφόρους καὶ χρήματα στοὺς Ἀργεῖους καὶ στοὺς Μεσσηνίους καὶ τοὺς ὑποσχέθηκε ὅτι σὲ λίγο θὰ κατεβεῖ καὶ αὐτὸς στὴν Πελοπόννησο μὲ στρατό.

Οἱ Ἀθηναῖοι, ὅταν ἔμαθαν αὐτὲς τίς ἐνέργειες τοῦ Φιλίππου στὴν Πελοπόννησο, στὴν προσπάθειά τους νὰ ματαιώσουν τὰ σχέδιά του, μὲ πρόταση τοῦ Δημοσθένη ἔστειλαν πρόεδροι στὶς πελοποννησιακὲς πόλεις. Ἀρχηγὸς τῆς πρεσβείας ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Δημοσθένης. Ὁ ρήτορας ἀγωνίστηκε νὰ παρουσιάσει στοὺς Ἀργεῖους

καί στούς Μεσσηνίους τή δόλια πολιτική τοῦ Φιλίππου καί νά τούς ἀποτρέψει ἀπό τή συμμαχία μ' αὐτόν. Οἱ λόγοι του ἔκαναν μεγάλη αἰσθησιμότητα, ἀλλά τό ἀποτέλεσμα δέν ἦταν ἀνάλογο μέ τίς προσπάθειές του. Οἱ Ἀργεῖοι καί οἱ Μεσσηνιοί, πού φρόντιζαν μόνο γιά τά δικά τους συμφέροντα καί ὄχι γιά τά συμφέροντα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δέν ἔπαυαν νά πιστεύουν στή φιλία καί στίς ὑποσχέσεις τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Φίλιππος ὁργίστηκε γι' αὐτές τίς ἐνέργειες τῶν Ἀθηναίων στήν Πελοπόννησο καθώς καί γιά τίς κατηγορίες πού συχνά οἱ ῥήτορες διατύπωναν ἐναντίον του ἀπό τό δῆμα τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου. Γι' αὐτό ἔστειλε πρέσβεις στήν Ἀθήνα, γιά νά διαμαρτυρηθεῖ, γιατί οἱ Ἀθηναῖοι τόν συκοφαντοῦν στούς Ἕλληνες ὅτι δέν τήρησε τίς ὑποσχέσεις πού ἔδωσε κατά τή σύναψη τῆς συνθήκης εἰρήνης. Ταυτόχρονα κατέφτασαν στήν Ἀθήνα καί πρέσβεις τῶν Ἀργείων καί τῶν Μεσσηνίων, γιά νά ἐκφράσουν παράπονα στούς Ἀθηναίους, γιατί, προσπαθεύοντας τούς Σπαρτιάτες, στέκονταν ἐμπόδιο στούς ἀγῶνες γιά τήν ἐλευθερία τῶν ἐχθρῶν τῆς Σπάρτης.

Τότε οἱ Ἀθηναῖοι συγκεντρώθηκαν, γιά νά σκεφτοῦν καί νά ἀποφασίσουν γιά τήν ἀπόκριση πού ἔπρεπε νά δώσουν στούς πρέσβεις. Σ' αὐτή τή συγκέντρωση τοῦ λαοῦ πῆρε τό λόγο καί ὁ Δημοσθένης καί ἐκφώνησε τό Β' Φιλιππικό του λόγο (τό 344), στόν ὁποῖο ὑποδεικνύει στούς συμπολίτες του ποιά ἀπάντηση πρέπει νά δώσουν στούς πρέσβεις.

“Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίνωνται περὶ ὧν Φί-  
λιππος πράττει καί βιάζεται παρὰ τήν εἰρήνην, αἰεὶ τοὺς ὑπὲρ  
ἡμῶν λόγους καί δικαίους καί φιλανθρώπους ὀρώ φαινομέ-  
νους, καί λέγειν μὲν ἅπαντας αἰεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς  
κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' οὐδέν, ὡς ἔπος εἶ-  
πεῖν, τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν ἕνεκα ταῦτ' ἀκούειν ἄξιον. Ἀλλ' 2  
εἰς τοῦτ' ἤδη προηγημένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῆ πό-  
λει, ὥσθ', ὅσα τις ἂν μᾶλλον καί φανερώτερον ἐξελέγχη Φί-  
λιππον καί τήν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα καί πᾶσι  
τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσοῦτω τὸ τί χρῆ ποιεῖν συμ-  
βουλεῦσαι χαλεπώτερον εἶναι.

- 3 Αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι, πάντας, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξειςιν οὐχὶ λόγοις δέον, πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες, οἷα ποιεῖ δέ, ὡς δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος ἄλλου· συνείητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε, ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτ', ἐφ' ὧν ἐστὶ νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. Συμβαίνει δὴ πρᾶγμ' ἀναγκαῖον, οἴμαι, καὶ ἴσως εἰκός· ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχει, ἐκείνῳ μὲν αἰ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι.
- 4
- 5 Εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιοτέρ' ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥάδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ', ὅπως τὰ παρόντ' ἐπανορθωθήσεται, δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ προελθόντ' ἔτι πορρωτέρῳ λήσει πάνθ' ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος, ὅσπερ πρότερον, τοῦ βουλευέσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντα τῶν ῥάστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον.
- 6 Πρῶτον μὲν, εἴ τις, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαρρεῖ, ὄρων ἡλικίος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδέν' οἶεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι τοὺς λογισμοὺς ἀκούσάι μου διὰ βραχέων, δι' οὗς τάναντί' ἐμοὶ παρέστηκε προσδοκᾶν καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον, ἔν', ἐάν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε, ἂν δ' οἱ θαρροῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσθῆσθε.
- 7 Ἐγὼ τοίνυν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίζομαι· τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη; Πυλῶν

καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. Τί οὖν ; πῶς τούτοις ἐχρή-  
 σατο ; Ἄ Θηβαίους συμφέρει καὶ οὐχ ἂ τῇ πόλει, πράττειν  
 προείλετο. Τί δῆποτε ; Ὅτι πρὸς πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ  
 πάνθ' ὑφ' αὐτῷ ποιήσασθαι τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ  
 οὐχὶ πρὸς εἰρήνην οὐδ' ἡσυχίαν οὐδὲ δίκαιον οὐδέν, εἶδε τοῦτ' 8  
 ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τοῖς ἦθεσι τοῖς ἡμετέ-  
 ροις οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο τοσοῦτον οὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' οὗ  
 πεισθέντες ὑμεῖς τῆς ἰδίας ἕνεκ' ὠφελείας τῶν ἄλλων τινὰς  
 Ἑλλήνων ἐκείνῳ πρόοισθε, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικαίου λόγον ποι-  
 ούμενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες,  
 καὶ πάνθ', ἃ προσήκει, προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντιώσεσθε,  
 ἂν τι τοιοῦτον ἐπιχειρῆ πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες  
 τύχοιτε.

Τοὺς δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυ- 9  
 τοῖς γιγνομένων τὰ λοιπ' ἔασειν, ὅπως βούλεται, πράττειν  
 ἑαυτόν, καὶ οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ διακαλύσειν, ἀλλὰ καὶ  
 συστρατεύσειν, ἂν αὐτοὺς κελεύῃ. Καὶ νῦν τοὺς Μεσσηνίους  
 καὶ τοὺς Ἀργεῖους ταῦθ' ὑπειληφῶς εὖ ποιεῖ. Ὁ καὶ μέγι- 10  
 στὸν ἐστὶ καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· κέκρι-  
 σθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν πάντων μηδενὸς ἂν  
 κέρδους τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι, μηδ' ἀν-  
 ταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ' ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς  
 Ἕλληνας εὖνοιαν.

Καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπέιληφε καὶ  
 κατ' Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, οὐ μόνον εἰς τὰ πα-  
 ρόνθ' ὄρων, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος. Εὐρίσκει 11  
 γὰρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει τοὺς μὲν ἡμετέρους προγόνους, ἐξὸν  
 αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν  
 βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνασχομένους τὸν λόγον τοῦτον, ἤνικ'  
 ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτων πρόγονος περὶ τούτων κῆρυξ,  
 ἀλλὰ καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν προελομένους καὶ παθεῖν ὅτιοῦν

ὕπομείναντας, καὶ μετὰ ταῦτα πράξαντας ταῦθ', ἃ πάντες αἰεὶ γλίχονται λέγειν, ἀξίως δ' οὐδεὶς εἰπεῖν δεδύνηται, ( διόπερ κἀγὼ παραλείψω, δικαίως ἔστι γὰρ μείζω τὰ κείνων ἔργα, ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι ), τοὺς δὲ Θηβαίων καὶ Ἀργείων προγόνους τοὺς μὲν συστρατεύσαντας τῷ βαρβάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας.

12 Οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ, ὅ τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ἑλλήσι, σκεψομένους. Ἡγεῖτ' οὖν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἔλοιτο, φίλους ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἰρήσεσθαι, εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συνεργοὺς ἔξειν τῆς αὐτοῦ πλεονεξίας. Διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἰρεῖται. Οὐ γὰρ δὴ τριήρεις γ' ὄρᾳ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τιν' ἀρχὴν εὔρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

13 « Ἀλλὰ νῆ Δί' », εἴποι τις ἂν ὡς πάντα ταῦτ' εἰδώς, « οὐ πλεονεξίας ἔνεκεν οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ τότε ταῦτ' ἔπραξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρα τοὺς Θηβαίους ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν ». Ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον πάντων τῶν λόγων οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίους ἀφιέναι κελεύων, πῶς ἂν, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παραδούς, τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶναι πεποιημένα σκήψαιτο ;

14 « Ἄλλ' ἐβιάσθη νῆ Δία » ( τοῦτο γὰρ ἐσθ' ὑπόλοιπον ) « καὶ παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν Θηβαίων ὀπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνεχώρησε ταῦτα ». Καλῶς. Οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσι περιμόντες τινές, ὡς Ἐλάτειαν τειχιεῖ.

15 Ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω, τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συλλαμβάνειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει καὶ χρή-



ματ' ἀποστέλλει καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι προσ-  
 δόκιμος. Τοὺς μὲν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους  
 ἀναίρει, οὗς δ' ἀπώλεσεν αὐτός πρότερον Φωκέας νῦν σφί-  
 ζει ; Καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν ; Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ ἂν <sup>16</sup>  
 ἠγοῦμαι Φίλιππον, οὐτ', εἰ τὰ πρῶτα βιασθεῖς ἄκων ἔπρα-  
 ξεν, οὐτ' ἂν, εἰ νῦν ἀπεγίγνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων  
 ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι, ἀλλ', ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, κάκειν'  
 ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας, ἐκ πάντων δ', ἂν τις  
 ὀρθῶς θεωρῇ, πάνθ', ἃ πραγματεύεται, κατὰ τῆς πόλεως  
 συντάττων.

Καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τιν' αὐτῷ νῦν γε δὴ συμ- <sup>17</sup>  
 βαίνει. Λογίζεσθε γάρ. Ἄρχειν βούλεται, τούτου δ' ἀνταγω-  
 νιστάς μόνους ὑπέιληφεν ὑμᾶς. Ἄδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον,  
 καὶ τοῦτ' αὐτός ἄριστα σύνοιδεν αὐτῷ· οἷς γὰρ οὖσιν ὑμε-  
 τέροις ἔχει, τούτοις πάντα τᾶλλ' ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ  
 Ἄμφίπολιν καὶ Ποτεΐδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν  
 βεβαίως ἠγεῖτο. Ἀμφότερ' οὖν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβου- <sup>18</sup>  
 λεύοντα καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμ-  
 βάνων δικαίως αὐτὸν μισεῖν νομίζει, καὶ παρώξυνται, πεί-  
 σεσθαί τι προσδοκῶν, ἂν καιρὸν λάβητε, ἂν μὴ φθᾶση ποιή-  
 σας πρότερος. Διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν, ἐπὶ τῇ πό- <sup>19</sup>  
 λει θεραπεύει τινάς, Θηβαίους καὶ Πελοποννησίων τοὺς ταῦ-  
 τὰ βουλομένους τούτοις, οὗς διὰ μὲν πλεονεξίαν τὰ παρόντ'  
 ἀγαπήσειν οἶεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων τῶν μετὰ ταῦτ'  
 οὐδὲν προόψεσθαι.

Καίτοι σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως ἐναργῆ παραδεί-  
 γματ' ἔστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Ἀργεῖους  
 ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη, βέλτιον δ' ἴσως καὶ πρὸς ὑμᾶς ἔστιν  
 εἰρηῆσθαι.

« Πῶς γὰρ οἴεσθ' » , ἔφην, « ὧ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσ- <sup>20</sup>  
 χερῶς ἀκούειν Ὀλυνθίους, εἰ τίς τι λέγοι κατὰ Φιλίππου

- κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' Ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἀφίει, οὗ πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο, Ποτείδαιαν δ' ἐδίδου τοὺς Ἀθηναίων ἀποίκους ἐκβάλλων, καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνήρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦσθαι ; ἄρα προσδοκᾶν αὐτοὺς τοι-
- 21 αὐτὰ πείσεσθαι, ἢ λέγοντος ἄν τις πιστεῦσαι οἴεσθε ; Ἄλλ' ὅμως », ἔφην ἐγώ, « μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι πολὺν τῶν αὐτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσχυρῶς ἐκπεσόντες, οὐ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων καὶ πραθέντες· οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὐταὶ λίαν ὁμιλίαι.
- 22 » Τί δ' οἱ Θετταλοὶ ; ἄρ' οἴεσθ' », ἔφην, « ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυράννους ἐξέβαλλε καὶ πάλιν Νικαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς ; ἢ τὸν τὴν πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι ; Οὐκ ἔστι ταῦτα. Ἄλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα καὶ πᾶσιν ἔστιν εἰδέναι.
- 23 » Ὑμεῖς δ' », ἔφην ἐγώ, « διδόντα μὲν καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον, ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ παρακεκρουμένον ἀπεύχεσθ', εἰ σωφρονεῖτ', ἰδεῖν. Ἔστι τοίνυν νῆ Δί' », ἔφην ἐγώ, « παντοδαπὰ εὐρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα καὶ τείχη καὶ τάφροι καὶ
- 24 τᾶλλ', ὅσα τοιαῦτα. Καὶ ταῦτα μὲν ἔστιν ἅπαντα χειροποίητα καὶ δαπάνης προσδεῖται· ἐν δέ τι κοινὸν ἢ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν αὐτῇ κέκτηται φυλακτῆριον, ὃ πᾶσι μὲν ἔστ' ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς
- 25 τυράννους. Τί οὖν ἔστι τοῦτο ; Ἀπιστία. Ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε· ἄν ταύτην σφίζετε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε. Τί ζητεῖτε ; » ἔφην. « Ἐλευθερίαν. Εἴτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτη καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα ; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις

ἐναντίος. Οὐ φυλάξεσθ', ὅπως », ἔφην, « μὴ πολέμου ζητοῦν-  
τες ἀπαλλαγῆναι δεσπότην εὔρητε ; »

Ταῦτ' ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβοῦντες, ὡς ὀρθῶς 26  
λέγεται, καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων καὶ  
παρόντος ἐμοῦ καὶ πάλιν ὕστερον, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον  
ἀποσχέσονται τῆς Φιλίππου φιλίας οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται.  
Καὶ οὐ τοῦτ' ἔστιν ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελοποννησίων  
τινὲς παρ' ἃ τῶ λογισμῶ βέλτισθ' ὀρῶσι τι πράξουσιν, ἀλλ' 27  
ὑμεῖς οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες  
ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιστοιχιζέσθε, ἐκ τοῦ μηδὲν  
ἤδη ποιεῖν λήσεθ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάνθ' ὑπομείναντες· οὕτως  
ἢ παραυτίχ' ἡδονὴ καὶ ῥαστώνη μεῖζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕ-  
στερον συνοίσειν μέλλοντος.

Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕ- 28  
στερον βουλευέσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι  
τὰ δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι, ταῦτ' ἤδη λέξω.

Ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἐνεγκόν-  
τας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπέισθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρή-  
νην, καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἂν ποθ' ὑπέμεινά πρεσβεύειν, 29  
οὔτ' ἂν ὑμεῖς οἴδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα  
πράξουν τυχόντ' εἰρήνης Φίλιππον ᾤεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τού-  
των ἀφροσύνη τὰ τότε λεγόμενα.

Καὶ πάλιν γ' ἑτέρους καλεῖν. Τίνας ; τοὺς, ὅτ' ἐγὼ γεγο-  
νυίας ἤδη τῆς εἰρήνης ἀπὸ τῆς ὑτέρας ἤκων πρεσβείας τῆς  
ἐπὶ τοὺς ὄρκους, αἰσθόμενος φενακίζομένην τὴν πόλιν, προὔ-  
λεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ οὐκ εἶων προσέσθαι Πύλας  
οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων εἰκότως 30  
δύστροπος καὶ δύσκολός εἰμί τις ἄνθρωπος, Φίλιππος δ',  
ἄπερ εὔξαισθ' ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει, καὶ Θεσπιάς  
μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίους δὲ παύσει τῆς ὕβρεως,  
Χερρόνησον δὲ τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διορύξει, Εὐβοίαν δὲ καὶ

τὸν Ὀρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ ἅπαντ' ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταῦθα μνημονεύετ' οἷδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνησθαι.

31 Καὶ τὸ πάντων αἰσχιστον, καὶ τοῖς ἐκγόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην ἐψηφίσασθε· οὕτω τελέως ὑπήχθητε.

Τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω καὶ καλεῖν φημί δεῖν τούτους; Ἐγὼ νῆ τοὺς θεοὺς τάληθῆ μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς

32 καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. Οὐχ ἴν' εἰς λοιδορίαν ἐμπεσῶν ἐμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου λόγον παρ' ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξ ἀρχῆς καὶ νῦν παράσχω πρόφασιν τοῦ πάλιν τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου, οὐδ' ἴν' ὡς ἄλλως ἀδολεσχῶ· ἀλλ' οἶομαί ποθ' ὑμᾶς λυπήσειν, ἃ Φίλιππος πράττει, μᾶλλον ἢ τὰ

33 νυνί· τὸ γὰρ πρᾶγμ' ὄρῳ προβαῖνον, καὶ οὐχὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάξειν ὀρθῶς, φοβοῦμαι δέ, μὴ λίαν ἐγγὺς ἦ τοῦτ' ἤδη. Ὅταν οὖν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων, μηδ' ἀκούηθ', ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστίν, ἐμοῦ μηδὲ τοῦ δεῖνος, ἀλλ' αὐτοὶ πάντες ὄρατε καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. Φοβοῦμαι δὴ, μὴ τῶν πρέσβειων σεσιωπηκότων, ἐφ' οἷς αὐτοῖς συνίστασι δεδωροδοκηκότες, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τούτους ἀπολωλότων τῇ παρ' ὑμῶν ὀργῇ περιπεσεῖν συμβῆ· ὄρῳ γὰρ ὡς τὰ πόλλ' ἐνίους οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας.

35 Ἔως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα καὶ κατακούομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνησθαι βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας πείσας καὶ Πύλας ὑμᾶς προέσθαι, ὧν καταστάς ἐκεῖνος κύριος τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονεν, καὶ πεποίηχ' ὑμῖν μὴ περὶ τῶν δικαίων μηδ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι τὴν βουλήν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ

χώρα καὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὅς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὴν παρῆ, γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Εἰ γὰρ 36 μὴ παρεκρούσθητε τόθ' ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· οὔτε γὰρ ναυσὶ δῆπου κρατήσας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἤλθεν ἂν ποτε στόλῳ Φίλιππος, οὔτε πεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας, ἀλλ' ἢ τὰ δίκαι' ἂν ἐποίει καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παραχρῆμ' ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν τότε τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησεν.

Ταῦτ' οὖν, ὥς μὲν ὑπομνῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται, ὥς 37 δ' ἂν ἐξετασθεῖη μάλιστα ἀκριβῶς, μὴ γένοιτ', ὃ πάντες θεοί· οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἔγωγ' ἂν, οὐδ' εἰ δίκαιός ἐστ' ἀπολωλέναι, μετὰ τοῦ πάντων κινδύνου καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.



## ΜΕΡΟΣ Β΄

# ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

### A

**ἀγαπῶ** 1) **τινι** ἀροῦμαι σέ κάτι· 2) **τι α)** ἀγαπῶ, προτιμῶ κάτι· **τὸ**  
**ἰδία** λυσιτελοῦν· β) μένω εὐχαριστημένος μέ κάτι· **ἀγαπῶ** **τά**  
**παρόντα**.

**ἀγνωμόνος** ἔχω εἶμαι ἀνόητος.

**ἀγοραὶ** **τά** ἔσοδα ἀπό τήν ἀγορά (ἀπό τούς φόρους στά εισαγόμενα  
καί στά πωλούμενα εἶδη κτλ.).

**ἄγω** 1) τηρῶ· **τήν εἰρήνην**· 2) **ἄγω** καὶ **φέρω** ληλατῶ, ληστεύω.

**ἀγωνίζομαι** **περὶ** θανάτου διακινδυνεύω τή ζωή μου, ἀντιμετωπίζω  
τό θάνατο πολεμώντας.

**ἀδιόρθωτος** ἀκανόνιστος.

**ἀδολεσχῶ** φλυαρῶ.

**ἀδοξία** (ἐ)ντροπή.

**ἀήθης** (μέ γεν.) ἀσυνήθιστος σέ κάτι.

**αἵρεσις** ἐκλογή· **ὥστε** ἐξ **ἀπάντων** (δηλαδή ἀπό ὅλα ὅσα θά συμβου-  
λεύσουν οἱ ὁμιλητές) γενέσθαι **ὑμῖν ῥάδιαν τήν αἵρεσιν τοῦ**  
**συμφέροντος**· Ὀλ. Α, 1· **αἵρεσίς ἐστί** **τινι** ἔχει κανεῖς νά ἐκλέ-  
ξει· **δίδομι αἵρεσίν** **τινι** δίνω σέ κάποιον τό δικαίωμα τῆς ἐκλο-  
γῆς, ἐπιτρέπω σέ κάποιον νά ἐκλέξει.

**αἶρομαι** ὑψώνομαι, αὐξάνομαι· μέ ἐπίθ.: **αἶρομαι μέγας** αὐξάνομαι  
καί γίνομαι μέγας, δυνατός.

**αἰροῦμαι** 1) **τι** ἐγκρίνω κάτι· Φιλ. Α, 20· 2) **τι** **ἀντί** **τινος** προτιμῶ  
κάτι ἀντί γιά κάτι· **ἠρημένος ἀντί** **τοῦ** **ζῆν** **ἀσφαλῶς** **τήν** **δόξαν**  
**τοῦ** **διαπράξασθαι** **ταῦτα**· 3) **τι** **ἢ** **τι** προτιμῶ κάτι ἀπό (ἄλλο)  
κάτι· **ἐλοίμην** **ἂν** **τήν** **τύχην** **τῆς** **ὑμετέρας** **πόλεως** **ἢ** **τήν** (τύχην)  
**ἐκείνου**· 4) **ἀντί** **πολλῶν** **χορημάτων** εἶμαι πρόθυμος νά ὑπο-

βληθῶ σέ μεγάλες χρηματικές θυσίες· νομίζω ὑμᾶς ἐλέσθαι ἄν  
(= ὅτι ὑμεῖς ἔλοισθε ἄν) ἀντί πολλῶν ζηρημάτων.

**ἀίσχυνή**· ἡ τῶν πραγμάτων ἀίσχυνή ἢ ντροπή ἐξαιτίας τῆς (κακῆς)  
καταστάσεως τῶν πραγμάτων.

**ἀκαιρία** ἔλλειψη εὐκαιρίας, κακή περίσταση.

**ἀκέραιος** ἀβλαβής.

**ἀκμή**, κατά κυριολεξία : ἡ κόψη (τοῦ μαχαιριοῦ)· μεταφορικά : τό  
κρίσιμο σημεῖο.

**ἀγροσία** ἀκολασία, ἀσωτεία.

**Ἀλέξανδρος** γιός τοῦ Ἀμύντα, βασιλιάς τῶν Μακεδόνων, φίλος  
τῶν Ἀθηναίων. Λίγο πρὶν ἀπὸ τῆ μάχη τῶν Πλαταιῶν (479)  
ἤρθε στήν Ἀθήνα ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Μαροδονίου μεταφέρον-  
τας προτάσεις του γιά συμμαχία τῶν Ἀθηναίων μέ τούς Πέρ-  
σες.

**Ἀλιάρτος** πόλη τῆς Βοιωτίας. Σ' αὐτήν τό 395 οἱ ἐνομένοι σύμμα-  
χοι Θηβαῖοι, Κορίνθιοι, Ἀργεῖοι καί Ἀθηναῖοι νίκησαν τούς  
Σπαρτιάτες καί σκότωσαν τό στρατηγό τους Λύσανδρο.

ἀλλά μὴν πρὸς τούτοις δέ. ἄλλως 1) γενικά· 2) ἄλλως τε καί καί μάλιστα· ἄλλως τε κἂν καί  
μάλιστα ἄν.

**ἀλυσιτελής** ἀνωφελής, ἐπιζήμιος.

**ἄμα**· ἄμα... καί γιά δήλωση δυό σύγχρονων πράξεων· ἄμ' ἀκη-  
κόαμέν τι καί καθέσταμεν μόλις ἔχουμε ἀκούσει κάτι (δηλαδή  
κάποια πολεμική ἐνέργεια τοῦ Φιλίππου) καί (ἀμέσως) διορί-  
ζουμε.

**ἄμαχος** ἀκαταμάχητος, ἀκατανίκητος, ἀκαταγόνιστος.

**ἀμελῶ** (μέ γεν.) ἀδιαφορῶ γιά κάτι.

**ἄν**· οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἄν τοῦτο (δηλαδή τὸ ὀρμηῆσαι ἐπ' αὐτόν)  
καί ἄν τυχόν ἀκόμα δέ θέλατε νά τό κάνετε αὐτό (καί μορεῖτε  
νά μὴν τό κάνετε).

**ἄν** = ἃ ἄν.

**ἀναιρῶ** καταστρέφω· Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ σκέπτεται νά κατα-  
στρέψει τούς Σπαρτιάτες -. Μέσο : ἀναιροῦμαι (μέ αἰτ.) 1)  
ἀναλαμβάνω· τὸν πόλεμον (δηλαδή αὐτόν πού τώρα γίνεται  
ἐναντίον τοῦ Φιλίππου)· Ὀκ. Α, 7· ἀνήρητο τὴν ἔχθραν τὴν  
πρὸς ἡμᾶς εἶχαν προκαλέσει τὴν ἔχθρα μας. Φιλ. Β, 20· 2)



ἀνασπάζω κάτι, γίνομαι κύριος κάποιου. Ὀλ. Α, 21.

**ἀνάστασις** καταστροφή· **ἀλλὰ (πολεμοῦσιν ὑπὲρ) ἀναστάσεως ἀλλὰ** (πολεμοῦν) γιά νά ἀποφύγουν τήν καταστροφή.

**ἀναχαιτίζω** ἀνατρέπω.

**ἀνδραποδισταὶ** δουλέμποροι, δηλαδή αὐτοὶ πού ἀπάγουν τοὺς ἐλευθέρους καί τοὺς πούλουν γιά δούλους ἢ αὐτοὶ πού βίαια ἀποσποῦν τοὺς δούλους τῶν ἄλλων καί τοὺς κάνουν δικούς τους δούλους. Ἡ τιμωρία γιά τοὺς ἀνδραποδιστές ἦταν θάνατος.

**ἀνεξέταστος· οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἡμέλειται** (μέ συντομία) σ' αὐτά δέν ἔχει παραμεληθεῖ τίποτα, ὥστε νά εἶναι ἀνεξέταστο καί ἀκαθόριστο.

**ἄνθρωπος** ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Δημοσθένης συχνά ὀνομάζει ἔτσι τό Φίλιππο περιφρονητικά.

**ἀνθῶ ἀκμάζω· (τὰ τοιαῦτα) σφόδρα γέ ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι** (ἡ δύναμη πού ἀποκτήθηκε μέ τέτοια μέσα) ἀκμάζει σέ πολύ μεγάλο βαθμό στηριζόμενη στίς ἐλπίδες.

**ἄνοια· ἐξαπατῶ τήν ἀνοιάν τινος** ἐκμεταλλεύομαι τήν ἀνοησία κάποιου καί τόν ἐξαπατῶ· **ἀεὶ ἐξαπατῶν τήν ἀνοιαν ἐκάστων (= ἐκάστου) τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν καὶ προσλαμβάνων (αὐτούς),**

**ἀνταίρω** 1) τινὶ ἐξεγείρομαι, ἀναλαμβάνω πόλεμο ἐναντίον κάποιου· **εἰ Λακεδαιμονίοις ἀντήρατέ ποτε** (δηλαδή κατά τό Βοιωτικό πόλεμο, τό 378)· 2) πρὸς τινά ἀντιστέκομαι σέ κάποιον.

**ἀντεμυδιάζω** ἐπιδιβάζω κάποιον σέ πλοῖο ἀντί γιά κάποιον ἄλλο· **εἴτ' ἀντεμυδιάζειν = εἴτ' ἀνθ' ἡμῶν αὐτῶν ἐμυδιάζειν** (τοὺς μετόικους καί τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας).

**ἀντέχω** διαρκῶ· **τὰ τοιαῦτα... ἀντέχει** ἡ δύναμη πού ἀποκτήθηκε μέ τέτοια μέσα (δηλαδή μέ τήν ἀδικία, τήν ἐπιτορσία καί τό ψέμα)...  
– Μέσο : **ἀντέχομαι** (μέ γεν.) κρατιέμαι στερεά ἀπό κάτι (γιά νά σωθῶ).

**ἀντὶ** (μέ γεν.) γιά δήλωση ἀνταλλαγῆς· **ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς γιγνομένων** σέ ἀντάλλαγμα τῶν ὠφελειῶν πού θά εἶχαν.

**ἀντίδοσις** ὀρισμένη διαδικασία στά δικαστήρια τῶν Ἀθηνῶν, σύμφωνα μέ τήν ὁποία κάθε πολίτης πού τόν καλοῦσε τό κράτος νά ἀναλάβει κάποια **λειτουργία** δυσανάλογη μέ τήν περιουσία του

εἶχε τό δικαίωμα νά καλέσει ἕναν ἄλλο πολίτη πού τόν νόμιζε πλουσιότερό του ν' ἀνταλλάξουν τίς περιουσίες τους ἢ νά υποβληθεῖ ἐκεῖνος στό ἔξοδα τῆς λειτουργίας· **ποιοῦμαι ἀντίδοσιν** τινι ἐπιτρέπω σέ κάποιον νά κάνει ἀντίδοση.

**ἀντιλαμβάνομαί τινος** κατά κυριολεξία : πιάνομαι ἀπό κάποιον ἢ ἀπό κάτι· μεταφορικά· καταπιάνομαι μέ κάτι, ἀναμειγνύομαι, ἐπεμβαίνω ἐνεργά σέ κάτι· ρηματικό ἐπιθ. : **ἀντιληπτέον ἐστὶν ὑμῖν αὐτοῖς** (= δεῖ ἀντιλαβέσθαι ὑμᾶς αὐτοὺς) τῶν πραγμάτων ἐκείνων (τῶν πραγμάτων πού ἀφοροῦν τήν Ὀλυνθο)· **οὐδενὸς τῶν πραγμάτων ἀντιληπτέον (ἐστὶ) = δεῖ ἡμᾶς ἀντιλαμβάνεσθαι.**

**ἀντιληπτέον** βλ. ἀντιλαμβάνομαι.

**ἀντιποιοῦμαι** (μέ γεν.) ἐγείρω ἀξιώσεις γιά κάτι, διεκδικῶ κάτι.

**ἀντίρροπος** μέ τό ἴδιο ἄρος· **συμμαχία ἀντίρροπός τινος** συμμαχία πού μπορεῖ νά ἀντισταθμίσει κάτι.

**ἀξιῶ** ἀπαιτῶ· **ἔπραξε ταῦτα τῷ ἀξιούν** (δοτ. τοῦ αἰτίου) **τοὺς Θηβαίους δικαιότερα ἢ ὑμᾶς.** Οἱ Θηβαῖοι ἀπαιτοῦσαν νά τοὺς ἀποδοθοῦν οἱ πόλεις Ὀρχομενός καί Κορώνεια πού τίς κατεῖχαν οἱ Φωκεῖς.

**ἄπαξ**· εἰς ἄπαξ γιά μιὰ φορά.

**ἀπαρτῶ** (ἄω) ἀποχωρίζω· παθ. παρακ. **ἀπήρηται** εἶμαι μακριά· **ἀπήρητημένοι καί ταῖς παρασκευαῖς καί ταῖς γνώμαις** γιατί εἶστε μακριά (ἀπό τήν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στή Μακεδονία) καί ὡς πρός τήν πολεμική προετοιμασία καί ὡς πρός τίς σκέψεις.

**ἄπειμι** εἶμαι μακριά, ἀπουσιάζω· **ἄπεισι τὰ πράγματα** λείπουν τά ἔργα (οἱ πράξεις).

**ἀπελαύνω** ἐκδιώκω· **ὄτ' Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινές ἐνθένδε.** Τό 357, ὅταν ὁ Φίλιππος πολιορκοῦσε τήν Ἀμφίπολη, οἱ Ὀλυνθιοί, φοβούμενοι τή δύναμη τοῦ Φιλίππου πού διαρκῶς αὐξάνονταν, ἔστειλαν πρέσβεις στήν Ἀθήνα καί πρότειναν στοὺς Ἀθηναίους νά κάνουν συμμαχία ἐναντίον τοῦ Φιλίππου. Ὁ Φίλιππος ὁμως, θέλοντας νά ματαιώσῃ αὐτή τή συμμαχία, ἔστειλε καί αὐτὸς ταυτόχρονα πρέσβεις στήν Ἀθήνα καί υποσχέθηκε στοὺς Ἀθηναίους ὅτι θά τοὺς παραδώσῃ τήν Ἀμφίπολη. Οἱ Ἀθηναῖοι, μόλις ἄκουσαν αὐτή τήν πρόταση, δέν ἠθέλησαν νά συζητήσουν μέ τοὺς πρέσβεις τῶν Ὀλυνθίων γιά τή σύ-

ναψη συμμαχίας έναντίον του Φιλίππου, αλλά τους έδωξαν.  
**ἀπέχομαι** (μέ γεν.): ἀπομακρύνομαι από κάποιον ή από κάτι, ἀπο-  
 κρούω κάτι.

**ἄπιστος** ἀπίστευτος· **οὐδέν** (ἐπίρρ.) **ἄπιστόν** (ἔστι τοῦτο).

**ἀπλῶς** 1) μέ γυμνή τήν ἀλήθεια, χωρίς συγκάλυψή της· Φιλ. Α, 51·  
 2) γενικά· Ὀλ. Α, 23.

**ἀπό** (μέ γεν.) γιά δήλωση τῆς πηγῆς ἀπό τήν ὁποία ή μέ τήν  
 ὁποία γίνεται κάτι· **ἀπό τῶν ὑμετέρων συμμάχων** μέ τά χρή-  
 ματα τῶν συμμάχων σας (πού τούς διαρπάζει).

**ἀπογινώσκω** 1) μέ αἰτ. προσ. : ἀπαρνοῦμαι κάποιον, ἀποσπῶμαι  
 ἀπό κάποιον· 2) ἀμετ. : ἀπελπίζομαι.

**ἀποδείκνυμι** καθιστῶ.

**ἀποδίδωμί τινι** (μέ ἀπαρ.) ἐπιτρέπω, δίνω σέ κάποιον τό δικαίωμα  
 νά...· **εἰ τοῖς μὲν** (δηλαδή τοῖς ῥήτορσι καί στρατηγοῖς καί ἴσως  
 καί τοῖς βοηθομένοις) **ἀποδώσετε ἐπιτάττειν (ὑμῖν)...** **ἀναγκά-**  
**ζεσθαι... ψηφίζεσθαι... συμπονεῖν.**

**ἀποκλίνω ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν** τό ρίχνω στήν τεμπελιά.

**ἀποκρίνομαι**· **ἃ ἀποκρινάμενοι τὰ δέοντα ἂν εἴητ'** ἐψηφισμένοι,  
**ταῦτ' ἤδη λέξω** ποιά κατάλληλη ἀπόκριση πρέπει νά ψηφίσετε  
 θά σᾶς πῶ ἀμέσως. Τό σχέδιο τῆς ἀποκρίσεως, πού ὁ Δημοσθέ-  
 νης μετά τό τέλος τοῦ λόγου του παρέδωσε στό γραμματέα γιά  
 ἀνάγνωση ή τό διάβασε ὁ ἴδιος, λείπει ἀπό τό λόγο.

**ἀπολείπω** παύω.

**ἀπόμισθος** ἄμισθος.

**ἀπόρρητος** ἐκεῖνος πού δέ λέγεται, ἐκεῖνος γιά τόν ὁποῖο δέν πρέπει  
 νά γίνεται λόγος, μυστικός· **τὸ θουλούμενον ποτ' ἀπόρρητον.**  
 Οἱ Ἀθηναῖοι, πού ἐπιθυμοῦσαν πολύ νά ἀνακτήσουν τήν  
 Ἀμφίπολη, τό 358 ἔστειλαν πρέσβεις στό Φίλιππο καί συμφῶ-  
 νησαν μαζί του αὐτοί νά τοῦ παραδώσουν τήν Πύδνα, πού τήν  
 κατεῖχαν ἀκόμα, καί ὁ Φίλιππος ἀφοῦ καταλάβει τήν Ἀμφίπο-  
 λη, νά τήν παραδώσει στούς Ἀθηναίους· γιά νά μή γίνει μάλι-  
 στα γνωστή στούς Πυδναίους αὐτή ή συμφωνία, οἱ πρέσβεις δέν  
 τήν ἀνακοίνωσαν στό δῆμο (= λαό), ἀλλά ἐνεργοῦσαν μυστικά  
 σέ συνεννόηση μέ τή βουλή. Γι' αὐτό οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαναν πολύ  
 λόγο (συζητοῦσαν πολύ) γιά τό μυστικό πού οἱ πρέσβεις ἀνα-  
 κοίνωσαν στή βουλή, ἀλλά ἀγνοοῦσαν τό περιεχόμενό του.

- ἀπόστολος ναυτική ἀποστολή.  
 ἀποστροφή καταφύγιο.  
 ἀποτρίβομαι τι ξεπλύνω κάτι.  
 ἀποφαινομαι ὑπέρ τινος ἐκφράζω γνώμη γιά κάποιον.  
 ἀποχρῆν, βλ. ἀποχρῶ.  
 ἀποχρῶ (- αω, ἀπαρ. ἀποχρῆν) 1) ἀρκῶ· Φιλ. Α, 22· 2) ἀπρόσ.  
 ἀπόχρη εἶναι ἀρκετό· **δοκεῖ μοι ἀποχρῆν ἂν ἐνίοις ὑμῶν (ταῦτα), ἐξ ὧν νομιζῶ** ὅτι μερικοί ἀπό σᾶς θά ἀρκοῦνταν σ' αὐτά (= θά ἔμεναν ἱκανοποιημένοι ἀπό αὐτά), γιά τά ὁποῖα...  
 ἀργῶ κάθομαι ἀργός, ἀπρακτος, μένω ἀδρανῆς.  
 Ἀρτάβαζος Πέρσης σατραπῆς. Ὅταν ἀποστάτησε ἀπό τό βασιλιά των Περσῶν Ἀρταξέρξης τόν Γ', τόν βοήθησε ὁ Ἀθηναῖος στρατηγός Χάρης μέ τό στρατό του (τό 356).  
 Ἀρῦθῶας βασιλιάς τῶν Μολοσσῶν (μᾶς ἀπό τίς σπουδαιότερες φυλές τῆς ἀρχαίας Ἡλείρου).  
 ἀρχαία, τά, ἡ πατρική περιουσία (δηλαδή: χωράφια, σπίτια, ἔπιπλα κτλ.).  
 ἀρχή ἀφετηρία, ἐλατήριο.  
 ἄρχω· παθ. ἄρχομαι ἐξουσιάζομαι, διοικουῖμαι· οἱ ἀρχόμενοι οἱ ὑπῆκοοι.  
 ἀσελγῆς αἰσχροός, ἀκόλαστος.  
 αὔ ἐπιπλέον, ἀκόμα.  
 αὔθις μετά ἀπό αὐτά.  
 αὐξάνομαι μέ ἐπίθ. : **αὐξάνομαι μέγας** αὐξάνομαι καί γίνομαι μέγας, δυνατός.  
 αὐτόματος, ον, αὐτός πού κινιέται μόνος του· **γίγνεται τι αὐτόματος** γίνεται κάτι μόνο του.  
 αὐτῶν = ἀλλήλων· **περιμόντες** (δηλαδή στήν ἀγορά – ὅπου συχνάζουν αὐτοί πού ἐπινοοῦν καί διαδίδουν ψευδεῖς εἰδήσεις, οἱ διαδοσίεις) **αὐτῶν πυνθάνεσθαι**.  
 ἀφίημι ἀφήνω ἐλεύθερο, ἀθῶνῶ· παθ. : **οἱ ἀφειμένοι τοῦ στρατεύεσθαι** οἱ ἀπαλλαγμένοι ἀπό τή στρατιωτική ὑπηρεσία.  
 ἀφίσταμαι μέ γεν. : 1) παραιτοῦμαι ἀπό κάτι, δέ θέλω κάτι· Φιλ. Β, 12· 2) ἀπέχω· **τούτων ἀφέσταμεν καί γράφειν καί συμβουλεύειν = ἀφέσταμεν καί τοῦ γράφειν ταῦτα καί τοῦ συμβουλεύειν**· 3) διαφέρω ἀπό κάτι· **τά τότε λεγόμενα ἦν πολύ ἀφε-**

**στηχότα τούτων** ήταν πολύ διαφορετικά από αυτά (δηλαδή από αυτά που κάνει τώρα ο Φίλιππος)· 4) **χάνω** κάτι· Ὀλ. Α, 15.  
**ἀφορμή** 1) λόγος, αἰτία· Ὀλ. Β, 22· 2) τὰ μέσα με τὰ ὁποῖα ἀρχίζει ἢ προσπαθεῖ κάποιος νὰ κάνει κάτι : πόρος, βοήθημα· Φιλ. Α, 29.

## B

**βασιλεὺς** πρόκειται γιὰ τὸν Ἀρταξέρξη τὸν Ὀρχο πού ἦταν βασιλιάς τῶν Περσῶν ἀπὸ τὸ 359 ὡς τὸ 338 καὶ πού μαζί του ὁ Φίλιππος ἔκανε συμμαχία· σ' αὐτὸν ὁ Φίλιππος ἔστειλε πρέσβεις – σύμφωνα με τὶς διαδόσεις τῶν φίλων του (τῶν φιλιππιζόντων) στὴν Ἀθήνα – γιὰ νὰ ἀπαιτήσουν ν' ἀφήσει ἐλεύθερους καὶ αὐτόνομους τοὺς Ἕλληνες τῆς Μ. Ἀσίας.

**βεβαίως** σταθερὸς, διαρκῆς εἰκόσ (ἔστιν) **ἔχειν αὐτοὺς** (δηλαδή τοὺς Ὀλυνθίους) **βεβαίαν τὴν ἔχθραν ὑπὲρ ὧν** (= ὑπὲρ ἐκείνων, ἃ) **φοβοῦνται (μὴ πάθωσι) καὶ πεπόνθασιν**. Οἱ Ὀλυνθιοὶ φοβοῦνται μήπως ὁ Φίλιππος ὡς ἄσπονδος ἐχθρὸς κάθε ἐλεύθερης (δημοκρατικῆς) πολιτείας καταστρέψει τὴν πατρίδα τους. Μὲ τὸ **πεπόνθασιν** ἴσως ὑπονοεῖ ὁ Δημοσθένης τὴ στρατιωτικὴ ἐπίδειξη πού ἔκανε ὁ Φίλιππος ἐναντίον τῆς Ὀλύνθου τὸ 351 (βλ. τὴν εἰσαγ. στὸν Α' Ὀλ.).

**βεβαίως** ἀσφαλῶς.

**βέλτιστος· πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάσχει** παρέχει τὶς ἀριστες ἐλπίδες, εἶναι πολὺ ἐνθαρρυντικὸ γιὰ τὸ μέλλον.

**διάζομαι**, ἀπολ. : ἐκτελῶ με βία **πράττει καὶ διαίεται = πράττει βία**.

**βοήθεια** ἐπιχειρηματικὰ στρατεύματα (πού ἐπιστρατεύονται γρήγορα καὶ ἐτοιμάζονται πρόχειρα).

**βοηθητέον**, βλ. **βοηθῶ**.

**βοηθῶ** 1) με δότ. : **βοηθῶ τοῖς πράγμασι** ἐπανορθώνω τὴν κακὴν κατάσταση τῶν πραγμάτων· **βοηθητέον εἶναι ὑμῖν τοῖς πράγμασι** = δεῖν ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς πράγμασιν· 2) με τὴν προθ. εἰς : στέλνω βοήθεια στό (ν), στή(ν), στό.

**βουλή** σκέψη· **βουλή ἐστὶ τινι** σκέπτεται κάποιος.

**βοῶ· οἱ βοησόμενοι** (εἰσιν, ὥσπερ ἦσαν οἱ) **τριακόσιοι** (ἐν ταῖς

**συμμορίαῖς)** αὐτοὶ πού πρόκειται νά φωνάζουν (οἱ προορισμένοι μέ φωνές νά ἐπιδιοκιμάζουν ἢ νά ἀποδοκιμάζουν τοὺς ὀμνητές στήν ἐκκλησία τοῦ δήμου) εἶναι ὅπως οἱ τριακόσιοι (στό σύστημα τῶν συμμοριῶν).

## Γ

**γὰρ** σέ ἐρώτηση: λοιπόν.

**γελῶ· ἐνεκά τοῦ γελασθῆναι** (= τοῦ γενέσθαι γέλωτα) γιά νά προκληθοῦν γέλια.

**γέλως** αἰτία γιά γέλια· **γέλως, ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασι** εἶναι γελοῖος ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο φροντίζουμε γιά τόν πόλεμο.

**Γεραιστός** ἀκρωτήριο καί κωμόπολη τῆς Εὐβοίας μέ λιμάνι.

**γίγνομαι** 1) μέ μετ. : θρίσκομαι, φανερόνομαι ὅτι· **τὸ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι... κεκτημένους καί... ἔχοντας** τὸ ὅτι αὐτοὶ πού θέλουν νά κάνουν πόλεμο ἐναντίον τοῦ Φιλίππου εἶναι φανερό ὅτι κατέχουν... καί ὅτι ἔχουν...· 2) μέ γεν. : **γίγνομαι ἑμαυτοῦ** ἐξαρτῶμαι ἀπό τόν ἑαυτό μου· 3) μέ ἐπίρρ. : **γίγνομαι ἔξω (τῆς πόλεως)** μένω (στρατοπεδεύω) ἔξω ἀπό τήν πόλη· **γίγνομαι ἔξω τοῦ κακῶς πάσχειν** εἶμαι μακριά ἀπό κάθε κακοπάθεια, δέν κακοπαθῶ, δέ δλάπτομαι· 4) μέ προθ. : **γίγνομαι ἐν τῇ χώρᾳ** περνῶ τόν καιρό, μένω στή χώρα· **γίγνομαι ἐπὶ τῆς τοιαύτης γνώμης** σκέπτομαι μέ τέτοιο τρόπο· **γίγνομαι πρὸς τῇ γῇ** προσεγγίζω, ἀποδιβάζομαι στήν ξηρά.

**γιγνώσκω** 1) ἐννοῶ· Ὀλ. Α, 6· Φιλ. Α, 50· 2) σχηματίζω (ἔχω) τή γνώμη· **ἐγνωκότες ἦσαν ἂν ταῦτα μέχρι του (τινὸς)** θά εἶχαν αὐτή τή γνώμη (δηλαδή νά πολεμοῦν ἐναντίον τοῦ Φιλίππου καί νά εἶναι σύμμαχοί μας) (μόνο) γιά ἓνα διάστημα· **εἰ δέ, ὁ μὲν** (δηλαδή ὁ Φίλιππος) **ἐγνωκῶς ἔσται, ὡς δεῖ αἰεὶ πράττειν τι..., ἡμεῖς δ' (ἐγνωκότες ἐσόμεθα), ὡς οὐδενός...** λέγω ἃ γινώσκω = λέγω τὴν ἐμὴν γνώμην· **ταῦτα γινώσκω** ἔχω αὐτή τή γνώμη· 3) κρίνω· Φιλ. Α, 29.

**γλίχομαι** ἐπιθυμῶ πολύ.

**γνώμη** 1) νοῦς, διάνοια· Ὀλ. Β, 20· 2) ἐπιθυμία, θέληση· Ὀλ. Α, 16· Φιλ. Β, 14· 3) προσδοκία· Ὀλ. Α, 21.

γράφω προτείνω έγγραφως.

**γυμνασίαρχος** αὐτός πού ἀναλάμβανε τή δαπάνη γιά τόν ἐξωραϊσμό τοῦ χώρου στόν ὁποῖο γίνονταν οἱ γυμνικοί ἀγῶνες καθώς καί γιά τήν ἄσκηση καί τή διατροφή τῶν ἀθλητῶν.

### Δ

**δαιμόνιος** ὑπεράνθρωπος.

**δεῖ**· οὐδ. μετ. ἀπολ. : **δέον** ἐνῶ ἔπρεπε· **δέον** πάντας (ἡμᾶς) κωλύειν ἔργῳ καί πράξεσιν οὐχί λόγοις τοὺς ζητοῦντας πλεονεκτηῖν.

**δείκνυμι** (ἀμετ.) φαίνομαι· (τὸ ἔργον) δείξει τό πράγμα θά φανεῖ.

**δεινός** 1) μέ πρόσωπα : α) φοβερός, πολύ ἱκανός· Ὀλ. Α, 3· Φιλ. Β, 30· β) ἔμπειρος· Φιλ. Α, 35· 2) μέ πράγματα : **δεινός** εἰμι (μέ ἀπαρ.) ἔχω μεγάλη (ἀξιοθαύμαστη) δύναμη νά... Ὀλ. Β, 20.

**δεκαδαρχία** κυδέρνηση ἀποτελούμενη ἀπό 10 πρόσωπα.

**δέος, ους, τό**, φόβος· ἔστι τοῦτο δέος = τοῦτο δεῖ ὑμᾶς φοβεῖσθαι.

**δεσπότης** ἀπόλυτος κυρίαρχος.

**δῆ** ἀμέσως.

**δημόσιος (δοῦλος)** δοῦλος τῆς πόλης.

**δήποτε**· συχνά σέ ἐρώτηση : **τί δήποτε; γιατί λοιπόν;**

**διὰ** (μέ αἰτ.) γιά δήλωση τοῦ ὄργανου ἢ τοῦ μέσου = μέ κάτι.

**διαβάλλω**· ἡμᾶς διαβάλλον καί τήν ἀπουσίαν τήν ἡμετέραν διαβάλλοντάς μας στοὺς Ὀλυνθίους ὅτι δέ βρισκόμαστε κοντά τους γιά νά τοὺς βοηθοῦμε.

**διαδοχή**· ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις = **διαδεχομένους ἀλλήλους** ἀμοιβαῖα, μέ τή σειρά.

**διαλλαγή** συμφιλίωση· **αἱ πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγῆ** κάθε συμφιλίωση μέ ἐκεῖνον (διαπραγματεύσεις γιά συμφιλίωση).

**διασπῶ** διαλύω.

**διατίθεμαι** πουλῶ.

**διατρίβω** 1) μέ μετ. : χάνω τόν καιρό μου· Ὀλ. Α, 9· 2) ἐν τινι χάνω τόν καιρό μου σέ κάτι· 3) **ἐπί τινι** ἀσχολοῦμαι μέ κάτι.

**διαφέρω**· ἀπρσο. : **τί ὑμῖν διαφέρει;** τί σᾶς ὠφελεῖ (αὐτό, δηλαδή ἄν πέθανε ὁ Φίλιππος);

**διδάσκω τινά τι** αναγγέλλω σέ κάποιον κάτι.

**διεξέρομαι** 1) ἐκθέτω διεξοδικά καί μέ λεπτομέρειες· Ὀλ. Β, 3· Φιλ. Β, 3· 2) ἐκθέτω· Ὀλ. Β, 5· 3) ἐξαντλῶ· **διεξελήλυθε πάντα (ἐκεῖνα), οἷς ὅλα τά μέσα ἐκεῖνα μέ τά ὅποια.**

**δίσταμαι** στέκομαι χωριστά· παρακ. **διέστηκα** θρῖσκομαι σέ διάσταση, ἔχω διχόνοια.

**δίκη** τιμωρία· **δίχην λαμβάνω** τιμωρῶ.

**διοικῶ** διευθύνω· μέσο : διαχειρίζομαι.

**διώπερ** γιά τόν ὅποιο λόγο ἀκριβῶς : καί γι' αὐτό τό λόγο ἀκριβῶς.

**διορύσσω** σκάπτω ἀνάμεσα, κατασκευάζω ὄρυγμα ἀνάμεσα· **Χερσονήσον διορύξει** θά κατασκευάσει διώρυγα ἀνάμεσα στή Θρακική χερσόνησο. Μέ τή διώρυγα θά χωριζόταν ἡ Θρακική χερσόνησος ἀπό τήν ὑπόλοιπη Θράκη καί ἔτσι οἱ ἄποικοι τῶν Ἀθηναίων πού κατοικοῦσαν στή Χερσόνησο θά ἀπαλλάσσονταν ἀπό τίς ἐπιδρομές τῶν Θρακῶν.

**διχῆ** 1) στά δυό χωριστά· **δεῖ διχῆ τήν βοήθειαν εἶναι** πρέπει νά εἶναι χωρισμένη στά δυό ἡ βοήθεια· 2) κατά δυό τρόπους, μέ διπλή ἐνέργεια· **διχῆ· τῷ τε... σώζειν καί... στο. ἐμπέμπειν, καί τῷ... κακῶς ποιεῖν** κατά δυό τρόπους, δηλαδή ἀπό τό ἕνα μέρος μέ τό (νά προσπαθεῖτε) νά σώζετε... καί νά... καί ἀπό τό ἄλλο μέρος μέ τό νά βλέπτετε...

**διώκω τι** τρέχω πίσω ἀπό κάποιον, ἀκολουθῶ κάτι.

**δοκιμάζω** κρίνω.

**δοκῶ** 1) **δοκῶ μοι** νομίζω, μοῦ φαίνεται· **ἡμεῖς δοκοῦμέν μοι ἔχειν πρὸς αὐτά οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον** ἔμεῖς ἀπέναντι σ' αὐτά τά πράγματα κατά τή γνώμη μου τηροῦμε διαγωγή πού δέν ξέρω πῶς νά τή χαρακτηρίσω· 2) **δοκεῖ** φαίνεται καλό· **τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα = ἅ γ' ἐμοὶ δοκεῖ** ἡ γνώμη μου τουλάχιστο· παθ. παρακ. : **δέδοκται** ἔχει ἀποφασιστεῖ.

**δόξα** φήμη.

**δύναμις** πεζική δύναμη, πεζικό (στράτευμα).

**δύσκολος** ἰδιότροπος.

**δύσμαχος** δυσκολοπολέμητος.

**δυσχερής** δυσάρεστος, ἐνοχλητικός· ἐπιρρ. : **πῶς δυσχερῶς;** μέ πόση δυσαιρέσκεια;



**ἐγκλήμα** παράπονο, δυσαρέσκεια· **τὰ πρὸς αὐτοὺς ἐγκλήματα** παράπονα πού ἀναφέρονται στὸν ἑαυτό τους, τὰ δικά τους παράπονα.

**ἐγρήγορα** ἐπαγρυπνῶ.

**ἐγχορεῖ (ταῦτα)** αὐτὰ ἐπιτρέπονται.

**εἰ μὴδ' ἂ πάθῃτ' ἄν...;** = **εἰ (καίπερ) ἔχοντες καιρὸν, οὐ τολμήσετε μὴδὲ ταῦτα ποιῆσαι (αὐτόν), ἂ πάθοιτε ἄν (ὕμεις ὑπ' ἐκείνου), εἰ δύναιτο ἐκεῖνος (ποιῆσαι ὑμᾶς αὐτά);**

**εἶεν**, ἐπίρροια πού δηλώνει συγκατάθεση· ἔστω, *καλά*, πολὺ *καλά*.

**εἰμί** Α) ὑπαρκτικό : 1) ὑπάρχω, εἶμαι· **τὰ ὄντα** τὰ ἀληθινά· **τι τῶν ὄντων** κάτι ἀληθινό· 2) μέ ἀναφορικό μετὰ ἀπὸ αὐτό : **οὐκ ἔστιν ὅπως** (μέ μέλλ. ὀριστ.) δέν ὑπάρχει τρόπος νά... (δέν εἶναι δυνατόν νά...)· 3) ἀπροσ. **ἔστι (ἦν)** μέ ἀπαρ. : εἶναι (ἦτο) δυνατόν νά...· Β) συνδετικό : ὑπολογίζομαι· Φιλ. Α, 28· Γ) μέ ἐπίρρ., πτώση ἢ προθ. : 1) μέ ἐπίρρ. : **ῥαδίως ἔσται** (δηλαδή **αὕτη ἢ δύναμις**) εὐκολα θά περνᾶ αὕτη ἢ δύναμη· **οἱ δ'... πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥαδίως ὧσι** καί ὅταν εὐκολα δοῖσκονται ἀνθρώποι πού σᾶς λένε ψέματα, ὅταν δηλαδή πολλοὶ ἐμφανίζονται ὡς συνήγοροι ψευδόμενοι· 2) μέ πτώση γεν. : α) διαιρετική· **ἔστι τῶν αἰσχροῶν** ἀνήκει στήν τάξη τῶν αἰσχροῶν πραγμάτων : εἶναι αἰσχρό (ντροπή)· β) γιά τή δήλωση τοῦ ἔργου κάποιου· **τὸ ἐπιτιμᾶν παντός ἔστι** εἶναι ἔργο τοῦ καθενός (μπορεῖ νά τό κάνει ὁ καθένας)· 3) μέ προθ. : **ἐν ἐμοὶ ἐστὶ τι** ἀπὸ ἐμένα (καί ὄχι ἀπὸ ἄλλον) ἐξαρτᾶται κάτι· **εἰμί ἐπὶ τοῖς πράγμασι** καταγίνομαι μέ τή διεξαγωγή τοῦ πολέμου· **εἰμί ἐπὶ τινος** ἀσχολοῦμαι μέ κάτι.

**εἵνεκα** μέ γεν. : **χρηστὰ εἶη (τὰ πράγματα) παντός εἵνεκα** μακάρι ἢ ἐκδᾶση τῶν πραγμάτων νά εἶναι καλή, γιά τό καλό ὅλων μας.

**εἶπερ ποτέ καὶ νῦν** περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά τώρα.

**εἰρωνεία** προσποίηση· **ἀφείς τὴν εἰρωνείαν** τή συνηθισμένη προσποίηση (ὅτι δέν ἔχει χροήματα).

**εἰς** μέ αἰτ. : 1) γιά δήλωση τρόπου· συχνά περιφραστικά ἀντί γιά ἐπίρρ. : **εἰς δέον** = **δεόντως**· **εἰς δέον τι** μέ κάποιο τρόπο πού πρέπει· 2) γιά δήλωση σκοποῦ· Ὀλ. Α, 20· 3) = **διὰ** μέ αἰτ. :

εἰς τὴν ναῦν γὰρ κάθε πλοῖο.

εἶτε· εἶτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου... περιέσται... = εἰ μὲν γὰρ ὑμεῖς τὴν ἐκείνου (χώραν) κακῶς ποιήσετε, ὑπομείνας τοῦτ' Ὀλυμπιον παραστήσεται καὶ (εἶτα) ῥαδίως ἀμυνεῖται (ὑμᾶς) ἔλθον εἰς τὴν οἰκείαν (χώραν)· εἰ δὲ βοηθήσετε ὑμεῖς εἰς Ὀλυμπιον μόνον... προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι καὶ περιέσται.

εἴωθα· οἱ εἴωθότες (ἀποφαίνεσθαι γνώμη) οἱ συνηθισμένοι (αὐτοὶ πού τακτικά παίρνουν τὸ λόγο) ῥήτορες.

ἐκ μέ γεν. : 1) γὰρ δήλωση χρόνου· ἐξ οὗ (δηλ. χρόνου) ἀφότου· 2) γὰρ δήλωση αἰτίας : ἐξαιτίας κάποιου, γὰρ κάτι· Ὀλ. Α, 7· Φιλ. Α, 3, 46· Φιλ. Β, 27· 3) = διὰ μέ γεν. : Ὀλ. Β, 9· 4) = ἐν μέ δοτ.· λαμβάνειν τῶν ἐκ τῆς χώρας (ἀπὸ τὰ προϊόντα πού παράγει ἡ χώρα) ὅσ' ἀνάγκη [ἔστιν ὑμᾶς λαμβάνειν]· ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου.

ἐκβαίνω ἀποβαίνω, παίρνω ἐκδαση.

ἐκκαλοῦμαι τινα διεγείρω κάποιον (ἀπὸ τῆ νωθρότητα).

ἐκλαλῶ διασαλπίζω, διακηρύσσω· εἰ δυνηθεῖς (= ἐπειδὴν δυνηθῆ) μὴ πράξει ταῦτα, ἃ (καίπερ) ὀφλισκάνων ἄνοιαν ὅμως ἐκλαλεῖ νῦν.

ἐκλέγω χορήματα εἰσπράττω χορήματα (ὡς λύτρα).

ἐκλίπτω ἐκδιώκομαι.

ἐκπολεμῶ (-όω) τινά τινα ἐμπλέκω κάποιον σέ πόλεμο πρὸς κάποιον.

ἐκφέρω πόλεμον κηρύσσω πόλεμο.

Ἐλάτεια ὀχυρωμένη πόλη τῆς Φωκίδας κοντά στὸν Κηφισό, τὸ κλειδί τῆς Βοιωτίας ἀπὸ στρατηγική ἄποψη. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Φωκικοῦ πολέμου (346) καταστράφηκε μὲ ἀπόφαση τοῦ Ἀμφικτιονικοῦ συνεδρίου.

ἐλεγχος ἀπόδειξη· τὸ πράγμα ἤδη τὸν ἐλεγχον δώσει ἢ ἀνάπτυξη τῶν προτάσεών μου ἀμέσως θά δώσει τὴν ἀπόδειξη.

ἐλέσθαι, βλ. αἰροῦμαι.

ἔλλειμμα ἔλλειψη· τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα οἱ ἐλλείψεις πού προέρχονται ἀπὸ σᾶς (ὅπως ἢ μὴ συμμετοχὴ στίς ἐκστρατείες, ἢ μὴ χορήγηση μισθοῦ στοὺς στρατιῶτες, ἢ σπατάλη τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων στίς ἐφορτές κτλ.).

ἐλλείπω 1) τι ὑστερῶ σέ κάτι· Ὀλ. Α, 6· 2) ἀπολ. : δέν ἀνταποκρί-

νομαι στίς ὑποχρεώσεις μου · Ὁλ. Β, 30.

**ἐμπίπτω εἰς λαιδοροίαν** παρεκτρέπομαι σέ ὕδρεις.

**ἐμπόριον** ἐμπορικό λιμάνι.

**ἐναντίος** · τό οὐδ. **ἐναντίον** ὡς ἐπίρρ. : **βλέπω ἐναντίον** κοιτάζω (τόν ἀντίπαλό μου) κατά πρόσωπο (γιά νά παρακολουθῶ τίς κινήσεις του καί νά προφυλάσσομαι).

**ἐνδεῖ** ὑπάρχει ἔλλειψη · **ἅπαντος ἐνδεῖ (ὕμῖν) τοῦ πόρου** σᾶς λείπουν ὅλα γενικά τά ἀναγκαῖα χρήματα γιά τίς στρατιωτικές ἀνάγκες.

**ἐνδείκνυμαι** παρουσιάζω · **ἐνδείκνυμαι τοσοῦτον** παρουσιάζω (προτείνω) τόσο μεγάλο πλεονέκτημα.

**ἐνδίδωμι** δίνω **καιρὸν** εὐκαιρία.

**ἔνειμι** 1) συνήθως στό γ' ἐν. πρόσ. · **ἔνεστι** ὑπάρχει μέσα, μπορεῖ νά ὑπάρξει · **ταῦτα ἴσως πρότερον ἐνήν** αὐτά (δηλαδή ἡ διεξαγωγή τοῦ πολέμου μέ τέτοιο τρόπο) προηγουμένως ἴσως ἦταν δυνατό· 2) ἀπροσ. μέ δοτ. προσ. καί ἀπαρ. : ἐπιτρέπεται σέ κάποιον νά...

**ἐνθυμητέον**, βλ. **ἐνθυμοῦμαι**.

**ἐνθυμοῦμαι** σκέπτομαι, ἀναλογίζομαι, ἔχω ὑπόψη μου · 1) μέ αἰτ. Ὁλ. Α, 6 · 2) μέ πλάγια ἐρώτηση : **ἐνθυμητέον (ὕμῖν ἐστι) καί παρ' ἄλλων ἀκούουσι καί ἀναμνησκομένοις τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἠλίκην...** πρέπει νά ἀναλογίζεστε καί ἀκούοντας ἀπό τούς ἄλλους (δηλαδή ὅσοι εἶστε νεώτεροι) καί ἐπαναφέροντας στή μνήμη σας ὅσα γνωρίζετε οἱ ἴδιοι (δηλαδή οἱ μεγαλύτεροι) πόσο μεγάλη...

**ἐνι** (= **ἔνεστι**) 1) ἀπροσ. : εἶναι δυνατόν · 2) προσωπ. : ὑπάρχει.

**ἐντελής** τέλειος, πλήρης · **μισθὸς ἐντελής** · ὁλόκληρος ὁ μισθός, δηλαδή καί **τὸ σιτηρέσιον καί ὁ μισθὸς** (βλ. τή λ. μισθός).

**ἐξαγγέλλω** ἀναγγέλλω, κάνω γνωστό.

**ἐξαιρῶ** κυριεύω.

**ἐξαρκεῖ** (ἀπροσ.) εἶναι ἀρκετό · **ἐξαρκεῖ ὑμῖν λέγειν δικαιοτέρα** εἶναι ἀρκετό γιά σᾶς νά ἐκφωνεῖτε (μόνο) λόγους, μέ τούς ὁποίους νά ὑποστηρίξετε ὅτι ἔχετε περισσότερο δίκιο (ἀπό τό Φίλιππο).

**ἐξεργάζομαι τινί τι** κατορθώνω κάτι γιά χάρη κάποιου.

**ἐξέροχομαι** πάω σέ ἐκστρατεία, ἐκστρατεύω.

**ἐξεστί τινι** μέ ἀπαρ. 1) εἶναι δυνατόν σέ κάποιον νά· μετ. οὐδ.

ἀπόλ. ἔξον = εἰ καὶ ἐξῆν· 2) κάποιος ἔχει τὴν ἐξουσία νά Ὀλ.  
B, 30.

**ἐξετάζομαι** 1) με τὴν ἐξέταση ἀποδεικνύομαι ὡς ἂν ἐξετασθεῖη μά-  
λιστ' ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο μακάρι νά μὴ συμβεῖ (αὐτὰ πού εἶπα  
γιά προδότες) μετά ἀπό ἐξέτασή τους νά ἀποδειχτοῦν πολὺ  
ἀληθινά (νά ἐπαληθεύσουν)· 2) ἀποκαλύπτομαι, φανερόνομαι.  
Ὀλ. B, 20.

**ἔξον**, βλ. ἔξεστι.

**ἐξουσία γίνεταί = ἔξεστι.**

**ἐπαναμνήσκω** ξαναενθυμίζω.

**ἐπανάημι τι** ἀφήνω κάτι κατὰ μέρος.

**ἐπανορθοῦμαι τι** στήν κυριολεξία : σηκώνω κάτι πού ἔχει πέσει καί  
τό ἐπαναφέρω στή θέση του· μεταφορικά : χρησιμοποιοῦ ὀρθά.

**ἐπέρχομαι· ἐπέχεται τινι** (μέ ἀπαρ.) ἔρχεται στό νοῦ κάποιου νά  
ἀλλά καί τῆς ἡμετέρας τύχης (ἴδιον) ὑπολαμβάνω (τὸ) ἐπελθεῖν  
ἂν (= τὸ ὅτι ἐπέλθοι ἂν) ἐνίοις εἰπεῖν πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ  
τοῦ παραχρήμα.

**ἐπέχω** συγκρατῶ τόν ἑαυτό μου· **ἐπισχὼν** (= ἐπεὶ ἐπέσχον) ἂν... ἂν  
ἦσυχίαν ἤγον ἀφοῦ θά συγκρατοῦσα τόν ἑαυτό μου... θά σιω-  
ποῦσα.

**ἐπὶ** 1) μέ γεν. : α) σέ **ἐπὶ πολλῶν (πραγμάτων)** σέ πολλές περιστά-  
σεις· β) γιά δήλωση χρόνου· **ἐπὶ Τιμοθέου** ὅταν ἦταν στρατη-  
γός ὁ Τιμόθεος· 2) μέ δοτ. : α) γιά δήλωση χρόνου· **ἐπὶ τῷ**  
**πράττειν** στόν καιρό τῆς ἐνέργειας, ὅταν φτάσει ὁ καιρός γιά  
δράση· β) γιά δήλωση αἰτίας· **ἐπὶ τῷ πεπεῖσθαι** (γιατί εἶμαι  
πεπεισμένος) **ταῦτα συνοίσειν ὑμῖν**· γ) γιά δήλωση τοῦ ὅρου  
σύμφωνα μέ τόν ὁποῖον γίνεται κάτι· **αἰροῦμαι φίλους ἐπὶ τοῖς**  
**δικαίοις** ἀποκτῶ (ἔχω) φίλους μέ τόν ὅρο νά πράττουν τά δί-  
καια· 3) μέ δοτ. καί μετ. ἰσοδυναμεῖ μέ γεν. ἀπόλ. : **ἐπ' ἀδήλοις**  
**οὔσι τοῖς... γενησομένοις = καίπερ ἀδήλων ὄντων τῶν ἀπό**  
**τούτων ἑμαυτῷ γενησομένων** μολονότι δέ γνωρίζω τί θά μου  
συμβεῖ ἀπ' αὐτές (δηλαδή τίς συμβουλές μου)· 4) μέ αἰτ. : γιά  
δήλωση σκοποῦ· **ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας στρατείας αὐτοῦ** γιά  
νά ἐμποδίζουσ αὐτές τίς αἰφνιδιαστικές ἐκστρατείες του (πού  
ὄλοι τίς γνωρίζετε).

**ἐπιδαίνω** (μέ γεν.) δάζω τό πόδι μου, πατῶ σέ κάτι.

**ἐπιβουλεύομαι** (παθ.) ἀπειλοῦμαι.

**ἐπιεικῶς** κατά κάποιο τρόπο.

**ἐπισκοτῶ τινι** ρίχνω σκοτάδι πάνω σέ κάτι, σκεπάζω κάτι.

**ἐπιστολή· ἐπιστολῆς ἀνάγνωσις.** Ὁ Δημοσθένης, γιά νά ἀποδείξει πόσο μικρή ἰδέα εἶχε γιά τούς Ἀθηναίους ὁ Φίλιππος, διαβάζει κάποια ἐπιστολή τοῦ Φιλίππου πρὸς τούς Εὐβοεῖς, στήν ὁποία τούς συμβούλευε νά μὴν ἐλπίζουν στή συμμαχία τους μέ τούς Ἀθηναίους, γιατί οἱ Ἀθηναῖοι δέν ἦταν σέ θέση νά ὑπερασπίσουν οὔτε τούς ἑαυτούς τους.

**ἐπιστολιμαῖος** ὁ περιεχόμενος σέ ἐπιστολές· **δυνάμεις ἐπιστολιμαῖαι** στρατεύματα γραμμένα μόνο στίς ἐπιστολές (στό χαρτί).

**ἐπισηφάλης** ἀσθενής.

**ἐπιτειχίσμα** φρούριο ἢ ὀχύρωμα πού οἰκοδομήθηκε στά σύνορα τοῦ ἔχθρου· **ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας** φρούρια πού εἶναι ἀπειλή γιά τή χώρα του.

**ἐπιτιμῶ** κατακρίνω, κατηγορῶ.

**ἐπιχειροτονῶ τὰς γνώμας** ὑποβάλλω (μέσω τοῦ προέδρου τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου) τίς γνώμες στήν κρίση μέ χειροτονία.

**ἐπιχειρῶ τινι** προσβάλλω κάποιον· **ἐπεχείρησεν Ὀλυνθίοις.** Ἐννοεῖ τή στρατιωτική ἐπίδειξη πού ἔκανε ὁ Φίλιππος ἐναντίον τῆς Ὀλύνθου τό 351.

**ἐπόπτης** μάρτυρας.

**ἔργα** 1) γεωργικές ἐργασίες· Ὀλ. Β, 16· 2) ἐπιχειρήσεις· Φιλ. Α, 38.

**ἐρημία** (πλήρης) ἔλλειψη.

**ἐρρωμένος**, μετ. παθ. παρακ. (τοῦ ρ. ῥώννυμι) ὡς ἐπίθ. : ὑγίης, γερός, ἐπίρρ. : **ἐρρωμένως** κατά τρόπο ἐνεργό, δραστήριο.

**ἐσκεμμένος**, βλ. σκοπῶ.

**ἐτησῖαι** οἱ ΒΑ ἄνεμοι πού πνέουν τακτικά τό καλοκαίρι στό Αἰγαῖο πέλαγος (στά τουρκικά λέγονται μελέμμα)· αὐτοῖ οἱ ἄνεμοι ἐμποδίζουν τήν πορεία τῶν πλοίων πού πλέουν πρὸς Β.

**ἔτι τοίνυν** ἐπιπλέον.

**ἐτοιμῶς** πρόθυμα· **ἐτοιμότηα** (= ἐτοιμότερον) εὐκολότερα.

**Εὐβοῖα· ὥσπερ εἰς Εὐβοῖαν**, δηλαδή **ὠρμήσατε**· οἱ Ἀθηναῖοι, ἀφοῦ ἔκαναν ἐστρατεία στήν Εὐβοῖα μέ ἀρχηγό τόν Τιμόθεο τό 357, νίκησαν τούς Θηβαίους πού κατεῖχαν τό νησί καί τούς

ἀνάγκασαν νά τό ἐγκαταλείψουν. **εὐήθεια** ἔλλειψη πονηρίας, ἀπλότητα· **(εὐρίσκω τὸν Φίλιππον) τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν προσαγαγόμενον τούτῳ, τῷ φάσκειν (μέ τοῦτο τό μέσο, δηλαδή μέ τό νά βεβαιώνει) παραδώσειν... καί (τῷ) κατασκευάσαι..., τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν (προσαγαγόμενον) μετὰ ταῦτα τῷ... ἐξελεῖν καί... Θετταλοὺς δὲ (προσαγαγόμενον) νῦν... τῷ... ὑποσχέσθαι καί (τῷ) ἀναδέξασθαι.**

**εὐήθης** ἀνόητος.

**εὐθυνα** (συνήθως στόν πληθ. **εὐθυναί**) λογοδοσία.

**εὐπορῶ** ζῶ μέ εὐπορία, ζῶ πλούσια.

**εὐτρεπής** προετοιμασμένος.

**εὐτρεπίζω** 1) τακτοποιῶ· Ὀλ. Α, 13· 2) ετοιμάζω γιά ἀπόπλου· Φιλ. Α, 16.

**ἐφίσταμαι** 1) τοποθετοῦμαι πάνω ἀπό κάποιον ὡς ἐπόπτης· **οἱ ἐφεστηκότες** (δηλαδή **τοῖς στρατεύμασι**) οἱ στρατηγοί· 2) γιά δήλωση ἐχθρικήσ σημασίας: ἐμφανίζομαι (αἰφνίδια) μπροστά σέ κάποιον· **ἅπασι τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες** ἐπεμβαίνοντας ἔγκαιρα, ὅταν ὅλη ἡ κατάσταση θά εἶναι συγκεχυμένη (ἐξαιτίας τοῦ θανάτου τοῦ Φιλίππου)· **μηδὲ (ὅπως) ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως (= μεγάλη δύναμις)**· 3) παραμονεύω, καιροφυλακτῶ· Φιλ. Β, 18.

**ἔχω** α) μεταβ. : παρέχω· Ὀλ. Β, 3· β) ἀμετ. : 1) ἀποδαινῶ· Ὀλ. Α, 9· 2) βρῖσκομαι σέ μιά διάθεση, εἶμαι· συχνά μετά ἀπό ἐπιρρ. τρόπου· **ἐναντίως ἔχει** εἶναι ἐναντίον (ἀποτελεῖ μειονέκτημα)· **οὔτε εὐτρεπῶς ἔχει αὐτῷ τὰ παρόντα (πράγματα) οὐδ' (οὕτως ἔχει) ὡς ἂν κάλλιστα (ἔχοι) τὰ πράγματα** τοῦ Φιλίππου (τά προδλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ Φίλιππος, ἡ κατάσταση στήν ὁποία βρῖσκεται τό κράτος του) αὐτό τόν καιρό δέν εἶναι οὔτε εὐνοϊκά γι' αὐτόν οὔτε βρῖσκονται σέ ἄριστη κατάσταση· **τὰ ὅλα πράγματα βέλτιον ἔχει** ὅλη ἡ κατάσταση τοῦ κράτους εἶναι καλύτερη· **φαύλως ἔχει (τὰ πράγματα)** τὰ πράγματα βρῖσκονται σέ ἄθλια κατάσταση· **ἀργῶς ἔχω** εἶμαι νωθρός· **ταῦτα ἄμεινον ἔχει ἐκατέροις** (δηλαδή **ὑμῖν καί Φιλίππῳ**) σ' αὐτά καί οἱ δύο ἔχετε ἐπίδοση, πλεονεκτεῖτε (σεῖς καί ὁ Φίλιππος). – Μέσο : **ἔχομαι** (μέ γεν.) πιάνομαι ἀπό κάτι **ἔχομαι τῆσ πληγῆσ** πιάνομαι ἀπό τό μέρος πού χτυπήθηκε (φέρω τό χέρι μου στό μέρος πού

χτυπήθηκε, γιά νά τό προφυλάξω ἀπό τό χτύπημα, πού ἔχει πιά δοθεῖ).

## Z

**Ξηλώ** τι πολύ ἐπιθυμῶ κάτι καί καταβάλλω ὄλες μου τίς προσπάθειες γιά νά τό ἀποκτήσω· **τούτο** (δηλαδή **δόξαν**) **ἐξήλωκε**.

## H

**ἦ** (ἦ δέ μή) διαφορετικά.

**ἦδη** ἀμέσως, χωρίς ἀναβολή.

**ἦδύς**· ἐπίρρ. : **ἦδέως ἔχω** εἶμαι εὐχαριστημένος· **ἦδιον εἶναι** ἂν αὐτονόμους ὅτι θά προτιμοῦσαν νά ἦσαν αὐτόνομοι.

**ἦκω** 1) ἔχω φτάσει **πρός αὐτήν τήν τελευταίην ἦκει τὰ πράγματα αὐτῷ** τὰ πράγματα γι' αὐτόν ἔχουν φτάσει (πιά) στό τέλος τους : ἡ ἀὔξησή του ἔχει φτάσει (πιά) στό τέλος της· 2) ἔχω ἐπιστρέφει· **ὅτε ἦκομεν δεδοθηκότες Εὐβοεῦσι** ὅταν εἶχαμε ἐπιστρέφει (ἀπό τήν Εὐβοία), ἀφοῦ εἶχαμε δοθηθεῖς τούς Εὐβοεῖς· ἐννοεῖται ἡ ἐςστρατεία τῶν Ἀθηναίων στήν Εὐβοία μέ ἀρχηγό τόν Τιμόθεο τό 357· 3) ἔχω παρουσιαστῆ· Ὀλ. Α, 9· 4) ἀνέδηκα στό δῆμα· **εἰ ἦκει τις** ἂν ἀνεθεῖ κανεῖς στό δῆμα· Ὀλ. Α, 1.

**ἡλικία** στρατεύσιμη ἡλικία (ἀπό τό 18 - 60 ἔτος).

**ἡλίκος** 1) ὅσο μεγάλος· Ὀλ. Α, 9· 2) σέ πλάγια ἐρώτηση : πόσο μεγάλος· **ἡλίκα ἐστὶ τὰ διάφορα = ἡλίκη ἐστὶν ἡ διαφορά.**

**ἡνίκα** ἐφόσον.

**ἦρετό τις** = ἔροιο ἂν τις.

## Θ

**θαῖπτον** = ῥᾶον.

**θαυματοποιὸς** ἀγύρτης.

**θεοί**· τὸ τῶν θεῶν = οἱ θεοί.

**θεραπεύω** περιποιοῦμαι· **θεραπεύει** τινὰς ἐπὶ τῇ πόλει γιά βλάβη τῆς πόλεως (γιά νά τούς χρησιμοποιεῖ ἐναντίον τῆς πόλεως).

**Θετταλοί**· τὰ τῶν **Θετταλῶν** τὰ πράγματα τῶν Θεσσαλῶν, οἱ Θεσσαλοί.

**θεωρῶ** ἐξετάζω.

**θορυβῶ** ὡς μέ (ἐπιδοκιμαστικό) θόρυβο δηλώνω ὅτι...

**θουλῶ τι** ὀμιλῶ γιά κατι συνέχεια, συχνά ἐπαναλαμβάνω γάτι.

## I

**ἴδιος** ἰδιωτικός· τὰ **ἴδια** οἱ ἰδιωτικές ὑποθέσεις.

**ἰδιότης** ἄπειρος.

**ἱερὰ τοιήρης**· οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν δύο ἱερές τοιήρεις, τήν **Πάραλον** καί τή **Σαλαμινίαν**· στήν παρ. 34 τοῦ Α' Φιλιππικοῦ ἐννοεῖται ἡ **Πάραλος**, ἡ ὁποία κάθε χρόνο, ὅταν ἐπρόκειτο νά μεταφέρει τοὺς **θεωροὺς** (τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς πόλεως) στή Δῆλο, ἀγκυροβολοῦσε κοντά στό Μαραθῶνα.

**Ἴεραξ** Ἀμφιπολίτης. Τό 358/7 ἦρθε στήν Ἀθήνα ὡς πρεσβευτής μαζί μέ τό Στρατοκλή.

**ἱεροποιοί**· ἦταν δέκα ἄρχοντες πού ἐκλέγονταν μέ κλήρο κάθε χρόνο καί εἶχαν ὡς ἀποστολή τή διοργάνωση τῶν ἐορτῶν καί τήν ἐποπτεία ὀρισμένων θυσιῶν.

**Ἰλλυριός** = Ἰλλυριοί· ἐν Ἰλλυριοῖς = ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἰλλυριῶν.

**ἴσος**· τὸ ἴσον τὸ ἀνάλογο μέρος· **ἐξ ἴσου** (ἐκείνοις, δηλαδή τοῖς ἀντίπαλοις) ὅμοια (ὅπως οἱ ἀντίπαλοί του).

**ἴσταμαι** σταματῶ.

## K

**καθαιροῦμαι** κατακοιμνίζομαι (ἀπό τή θέση στήν ὁποία εἶχα ὑψοθεῖ).

**καθήζω** εἶμαι ἀρμόδιος, κατάλληλος· **ὁ καθήκων χρόνος** ὁ ὀρισμένος χρόνος.

**κάθημαι** 1) κάθομαι (στήν ἐκκλησία τοῦ δήμου)· **οἱ καθήμενοι** οἱ ἀκροατές· Φιλ. Β, 3· 2) ἀδρανῶ, δέν κάνω τίποτε.

**καθίσταμι** ἐγκαθιστῶ (στήν ἐξουσία). – Μέσο : **καθίσταμαι** θρῖσκομα σέ κάποια κατάσταση· **ἐν ᾧ καθέστηκε τὰ πράγματα Φιλίππου** σέ ποιά κατάσταση θρῖσκονται τὰ πράγματα τοῦ Φιλίππου.



που· τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις καθίσταται αὐτῷ εἰς κομιδὴν στενὸν ὁ Φίλιππος ἔχει πολὺ μεγάλην στενοχώρια (δορίζεται σὲ πολὺ μεγάλη δυσχέρεια) μετ' ἐπιτήρησης τοῦ μισθοφορικοῦ του στρατεύματος. – Παθητ. : διορίζομαι· ὁ τούτων κύριος καταστάς ὑφ' ὑμῶν = ὅς ἂν καταστῆ ὑφ' ὑμῶν κύριος τούτων.

καὶ 1) ἐπιτακτικὸς· καὶ πρῶτος πρῶτος πρῶτος· καὶ σφόδρα πολὺ σοβαρά· 2) πράγματι· Φιλ. Α, 46· 3) καὶ γὰρ τοι γι' αὐτὸ λοιπόν· 4) καὶ δὴ· α) καὶ μάλιστα ἀμέσως· Ὀλ. Β, 13· β) ἀμέσως τώρα· Φιλ. Α, 13.

καιρὸς 1) περίσπασσις, κατάσπασσις πραγμάτων· Ὀλ. Α, 2· Φιλ. Α, 12· 2) εὐκαιρία, εὐνοϊκὴ περίσπασσις· τὴν ἀκαιρίαν καιρὸν νομίσαντες· Ὀλ. Α, 24· οἱ τῶν πραγμάτων (= τοῦ πράττειν) καιροὶ οἱ εὐνοϊκῆς περιστάσεις γιὰ δράσιν Φιλ. Α, 37· οἱ ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντες (ἡμῖν) καιροὶ· Ὀλ. Β, 2.

κακοδαιμονία φρενοπάθεια.

καλῶ· ἦν μὲν οὖν δίκαιον τοὺς ἐνεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις καλεῖν (ὑμᾶς) δέδαια ἦταν σωστό νὰ προσκαλέσετε (γιὰ νὰ οἶσθε ποὺν τί πρέπει νὰ ἀποκριθεῖτε) αὐτοὺς ποὺ μετέφεραν τίς ὑποσχέσεις (τοῦ Φιλίππου)· ἐννοοῦνται ὁ Κτησιφώντας, ὁ Ἀριστόδημος καὶ ὁ Νεοπτόλεμος, οἱ ὅποιοι μετέφεραν στοὺς Ἀθηναίους τίς πρῶτες φιλικῆς διαβεβαιώσεις τοῦ Φιλίππου καὶ ἔκαναν ἐνεργεῖες γιὰ νὰ σταλεῖ πρεσβεία στό Φίλιππο γιὰ εἰρήνη.

καλῶς· ὧν (= ἅ) καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι ποὺ τὰ ἔχουν – καὶ καλὰ κάνουν (ποὺ τὰ ἔχουν).

κἂν 1) ἔστω καὶ· 2) κἂν... κἂν... κἂν... εἴτε... εἴτε... εἴτε...· κἂν ὀήγμα κἂν στρέμμα κἂν ἄλλο τι... ἢ (τοῦτο)· Ὀλ. Β, 21· κἂν ὑμεῖς (= καὶ ἢ, κἂν ὑμεῖς) ἓνα, κἂν πλείους...· Φιλ. Α, 19.

κἂν = καὶ ἐν.

κατὰ 1) μετὰ γεν. : γιὰ κάποιον(ν)· Φιλ. Β, 9, 10· 2) μετὰ αἰτ. : α) μετὰ σημασίᾳ διανεμητικῆς· καθ' ἕκαστα λέγων (αὐτὰ) ἀναφέροντας αὐτὰ (τὰ ἄλλα ὀχυρὰ μέρη) ἓνα ἓνα· καθ' ἓνα αὐτῶν χωριστά καθένα ἀπὸ αὐτὰ· καθ' ἕκαστον τούτων χωρὶς καθένα ἀπ' αὐτὰ χωριστά· β) γιὰ δήλωσις ἀπομονώσεως καὶ χωρισμοῦ : καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς βουλευέσθε ὑστερον μετὰξὺ σας μόνοι σας θὰ σκεφτεῖτε ὑστερα (δηλαδή μετὰ τὴν ἀναχώρησις τῶν πρεσβέων ἀπὸ τὴν Ἀθήνα).

**κατακλείω** ἀναγκάζω.

**κατακούω** (μέ γεν.) 1) ὑπακούω σέ κάποιον, εἶμαι ὑπήκοος κάποιου· Ὀλ. Α, 23· 2) ἀκούω κάποιον καλά (σαφῶς)· Φιλ. Β, 35.

**καταλλαγῆαι** διαπραγματεύσεις γιά συμφιλίωση.

**καταλήθσω** (παρ. **κατέπηχα**) συστέλλομαι, μαζεύομαι (ζαρώνω) ἀπό φόβο.

**καταρραθνῶ** χάνω ἐξαιτίας τῆς ὀκνηρίας (τῆς νωθρότητάς) μου· παθ. : **τὰ καταρραθνημένα** ὅσα ἔχετε χάσει ἐξαιτίας τῆς ὀκνηρίας (τῆς ἀμέλειάς) σας.

**καταρρέω** καταπίπτω, γίνομαι ἐρείπια· (**τὰ τοιαῦτα**) **περὶ αὐτὰ καταρρεῖ** (ἡ δύναμη πού ἀποκτήθηκε μέ τέτοια μέσα) καταρρεῖ καί χάνεται (πέφτει ὅπως πέφτουν τὰ μαραμμένα φύλλα ἀπό τὰ δέντρα).

**κατασκευάζω** 1) ἐτοιμάζω, δημιουργῶ· Ὀλ. Α, 20 2) ἐπινοῶ, μηχανεύομαι (κατά τρόπο πονηρό)· Ὀλ. Β, 6· 3) καθιστῶ· Ὀλ. Β, 15.

**καταστρέφω** ὑποτάσσω.

**κατέχω** συγκρατῶ, διατηρῶ **τὰ (συμμαχικά) πράγματα** τῆ (συμμαχική) δύναμη.

**κατορθῶ** ἐπιτυγχάνω· ὀνομαστικό ἀπαρ. : **τὸ κατορθοῦν (αὐτόν, δηλαδή τὸ Φίλιππο)** οἱ ἐπιτυχίες του (τοῦ Φιλίππου).

**κενὸς ἀνωφελής**· Ὀλ. Β, 12· **ψήφισμα κενὸν** ψήφισμα ἀνεκτέλεστο.  
**κεφάλαιον** = **ἐν κεφαλαίῳ** περιληπτικά.

**κινεῖσθαι** τίθεμαι σέ κίνηση, ἐμφανίζομαι.

**κοινός**· **τὸ κοινὸν** ἢ **τὰ κοινὰ** τὰ δημόσια πράγματα, ἡ πολιτεία.

**κομιδῆ** πολὺ· **κομιδῆ δὲ (ἄπιστα)**.

**κομίζομαι** παίρνω πίσω, ἀνακτῶ.

**κόπτομαί τινι** καταπονεῖσθαι μέ κάτι.

**κορδακισμοὶ** ἄσεμνοι χοροί.

**κρατῶ** 1) ἀπολ. : ὑπερισχύω· Φιλ. Β, 36· 2) μέ γεν. : γίνομαι κύριος κάποιου. – Παθητ. : νικιῶμαι.

**κρίνω** δικάζω **κρινόντων** (δηλαδή **τοὺς στρατηγούς**). – Παθητ. : **κρίνομαι περὶ θανάτου** σύρομαι στό δικαστήριο μέ κίνδυνο νά καταδικαστῶ σέ θάνατο, ἀντιμετωπίζω δίκη γιά ζωή ἢ θάνατο.

**λαγχάνω** ἐκλέγομαι μέ κληρο.

**λαμβάνω** 1) παίρνω καί χρησιμοποιῶ (δαπανῶ)· Ὀλ. Α, 19· 2) ἐννοῶ· ἂν λαβοῖτε μπορεῖτε νά ἐννοήσετε· Ὀλ. Α, 1. – Μέσο : **λαμβάνομαι ἐν μέσῳ τινός** θροῖσκομαι ἀνάμεσα σέ κάποιον(ν).

**Λάμψακος** πόλη τῆς Μ. Ἀσίας κοντά στόν Ἑλλησποντο, ἀπέναντι ἀπό τή Θρακική χερσόνησο.

**λανθάνω** διαφεύγω ἀπό τήν προσοχή κάποιου· πολύ συχνά μέ μετ. : **ἂν λάθῃ ἀναλώσας** ἂν ξοδέψει, χωρίς νά τό καταλάβει· **λήσετε πάνθ' ὑπομείναντες** χωρίς νά τό καταλάβετε θά ὑπομείνετε τά πάντα.

**λέγω** 1) θέλω νά πῶ, ἐννοῶ· **μηδενός ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω = καί ἂν μηδεῖς ἦ ἐν αὐτῇ, πολέμος λέγω**· 2) προτείνω· Ὀλ. Α, 20· Ὀλ. Β, 11, 31· Φιλ. Α, 14· 3) ὅταν πρόκειται γιά ρήτορες : ὁμιλῶ· **οἱ λέγοντες** οἱ ρήτορες.

**λήμμα** κέρδος (ἰδιαίτερα ἀπό ἀρπαγή καί ληστεία).

**Λήμνος** τό γνωστό νησί τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, παλιά κτήση τῶν Ἀθηναίων· γιά τή διοίκησή της οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν κάθε χρόνο σῶμα ἱππέων κάτω ἀπό τίς διαταγές ἑνός ἱππάρχου· ἡ διαμονή τοῦ ἱππάρχου στό νησί ἦταν ἀνετη.

**ληστεύω** κάνω κλεφτοπόλεμο.

**λιμένες** ἔσοδα ἀπό τά λιμάνια.

**λογίζομαι· λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι = λογιζομένους (τοῦτο)· εἰ Φίλιππος λάβοι.**

**λογισμός** 1) λόγος, αἰτία· Φιλ. Β, 6· 2) σκέψη· **πρὸς πλεονεξίαν... τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων** κατευθύνοντας τή σκέψη του (ἀποβλέποντας) στό νά πετύχει πολλά γιά τόν ἑαυτό του καί νά τά ὑποτάξει ὅλα στήν ἐξουσία του.

**λογιστής** κριτής.

**λογοποιῶ** 1) ἀπολ. : πλάττω λόγους, χαλκεύω (κατασκευάζω) ψευδεῖς εἰδήσεις (φήμες)· 2) **λογοποιῶ ὡς...** διαδίδω ὅτι...

**λόγος** 1) δικαίωμα λόγου· **δίδωμι λόγον τινί** : α) δίνω σέ κάποιον τήν ἄδεια νά ἀπολογηθεῖ· **δόντες λόγον (αὐτοῖς)...**· Ὀλ. Β, 29· β) δίνω τήν ἄδεια σέ κάποιον νά ὁμιλήσει· Ὀλ. Β, 31· 2) ἐκτίμηση· **τοῦ δικαίου λόγου ποιοῦμαι** φροντίζω γιά τό δίκαιο· 3)

74  
πρόταση· Φιλ. Β. 11· 4) λογοδοσία· Φιλ. Α. 33.  
**λοιδορία** κακολογία· **κενή** άβάσιμη, πού δέ στηρίζεται στό πράγμα-  
τα.  
**λοιπός** υπόλοιπος· **έστι λοιπόν** υπολείπεται· **λοιπόν έστιν** (ήμίν)  
**υπό του πολέμου** μάς έχει αφήσει ο πόλεμος (έναντίον του Φι-  
λίππου)· **τά λοιπά** στό έξής.  
**λυσιτελώ** ώφελώ· **τό λυσιτελοῦν** ή ώφέλεια, τό κέρδος· **τό ίδια λυ-**  
**σιτελοῦν** τό ιδιαίτερο συμφέρον.

## M

**μακράν** για δήλωση χρόνου **οὐκ εις μακράν** σύντομα, σέ λίγο (χρό-  
νο).

**μάλλον** δέ 1) για να ειπώ καλύτερα· Όλ. Α. 19· Β. 2, 22· 2) ή  
καλύτερα· Όλ. Β. 8.

**μεθύω τι** είμαι μεθυσμένος από χαρά για κάτι.

**Μενέλαος** έτεροθαλής άδελφός του Φιλίππου (μηλαδεοφός)· έπειδή  
φοβόταν τό Φίλιππο και τόν μισούσε κατέφυγε με τούς στρα-  
τιώτες του στό μισθοφορικά στρατεύματα των Αθηναίων, όπου  
οί άρχηγοί τους τόν δέχτηκαν και τόν έκαναν ήπαρχο.

**μένω** 1) μένω πιστός (στή συμμαχία)· Όλ. Β. 9· 2) **έπί τινος** περι-  
ορίζομαι σέ κάτι· Φιλ. Α. 9.

**μερίς** δοθήθεια.

**μέρος**· **τό ήδικημένον άει μέρος** (των πολιτών) οί πολίτες πού κάθε  
φορά επιβαρύνονται με άδικα βάρη· **έν μέρει** ή **κατά μέρος** μέ  
σειρά (διαδοχικά)· **έν μέρει οὐδενός** είμι θεωρούμαι άνάξιος,  
δέ λογαριάζομαι για τίποτε.

**μετάστασις** αλλαγή· **πολλήν τήν μετάστασιν και μεγάλην τήν μετα-**  
**βολήν δεικτέον** (έστιν υμίν) πρέπει να δείξετε ότι έχετε αλλάξει  
στάση (διαγωγή) σημαντικά και ότι έχετε μεταδληθεί σέ μεγάλο  
βαθμό.

**μέτεστί μοί τινος** μετέχω σέ κάτι.

**μετρίως** σέ μέτριο βαθμό, λίγο· **και μετρίως σοφρονοῦντες** ανθρω-  
ποι πού να έχουν έστω και λίγο μόνο μυαλό.

**μή**· 1) **μή μοι** έλλειπτική φράση = **μή μοι λεγέτω τις**· 2) **μή τί γε**  
**δή** (μετά τό επιδοτικό **οὐδέν**) πολύ λιγότερο βέβαια.

- μικρός**· επίρρ. χρήση μέ προθ. : **καί κατὰ μικρόν** ἔστω καί λίγο.  
**μίμος**· ἐκείνος πού μιμείται κάτι· **μίμος γελοίων** ὁ μιμούμενος γελοῖα (ἄξια γέλωτος), γελωτοποιός.  
**μισθός**· στούς στρατιῶτες ἔδιναν μισθό καί τροφή (σιτηρέσιο) κάθε μέρα· αὐτά καί τά δυο μαζί δέν ξεπερνοῦσαν ποτέ τήν ἀξία τῆς μιάς δραχμῆς καθημερινά, οὔτε ἦταν μικρότερης ἀξίας ἀπό τήν ἀξία τῶν τεσσάρων ὀβολῶν.  
**μνημονεύω** θυμᾶμαι.  
**μόνος**· επίρρ. : **μόνον οὐχί** μόνο πού δέν, σχεδόν.

## N

- νήσος**· **καί ταῖς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ** (δηλαδή στό Αἰγαῖο Πέλαγος)  
**νήσοις**· ἐννοοῦνται τά νησιά Ἰμβρος, Σκύρος καί Πεπάρηθος (ἡ σημερινή Σκόπελος).  
**Νίκαια** φρούριο τῶν Ἐπικνημίδων Λοκρῶν στούς πρόποδες τῆς Οἴτης, κοντά στίς Θερμοπύλες.  
**νικῶ**· **τούς φίλους νικᾶ** (ὑποκ. : **τά ξενικά**) **καί τούς συμμάχους** νικοῦν τούς φίλους καί τούς συμμάχους (δηλαδή τούς βλάπτουν μέ ἀρπαγές, φορολογία κτλ.).  
**νυνὶ** τώρα δά.

## Ξ

**ξένοι** μισθοφόροι, μισθοφορικό στρατεύμα.

## O

- οἱ** ἀναφ. **ἐπίρρ.** : πρὸς τό μέρος τό ὅποιο, πρὸς ὅποιο μέρος· συχνά μέ γεν. : **ὁράτε... τό πρᾶγμα οἱ ἀσελγείας προελήλυθεν ἀνθρώπος** βλέπετε τήν κατάσταση (τί συμβαίνει), δηλαδή ὡς πού ἔφτασε ἡ ἀνάιδεια (ἀδιαντροπία) τοῦ ἀνθρώπου.  
**οἶδ' ὅτι** βέβαια.  
**οἰκείος** 1) αὐτός πού ἀνήκει σέ κάποιον, ιδιαίτερος· **τά τῆς οἰκείας ἀρχῆς καί δυνάμεως** τό ιδιαίτερο κράτος (τοῦ Φιλίππου) καί ἡ ιδιαίτερη δύναμή του· 2) φιλικός, σύμμαχος· Φιλ. Α, 4·  
**ἐπίρρ.** : **οἰκείως** φιλικά· **πάνυ οἰκείους ἔχειν**.

**οἰκία** οἰκογένεια· ἡ **τυραννική οἰκία** ἡ οἰκογένεια τῶν τυράννων· ἐννοοῦνται οἱ τύραννοι τῶν Φερῶν Λυκόφρονας καί Πειθόλαος.

**οἴκοι** στήν πατρίδα· **τά οἴκοι** τά πράγματα (οἱ ὑποθέσεις) τῆς πατρίδας, ἡ πατρίδα.

**οἶος** 1) μέ ἀπαρ. : ὥστε (μέ ἀπαρ.)· οὐδαμῶς οἶος (= τοιοῦτος ὥστε) ψεύδεσθαι ἀνίκανος νά ψεῦδεται· οἶους ὀρχεῖσθαι = ὥστε ὀρχεῖσθαι· οὐχ οἶός ἐστι μένειν = οὐκ ἐστι τοιοῦτος, οἶος (= ὥστε) μένειν· 2) μέ ἐπιθ. : οἶος ἔμπειρος ὀπωσδήποτε ἔμπειρος· 3) οἶός τ' εἰμι (μέ ἀπαρ.) εἶμαι ἰκανός, εἶμαι σέ θέση νά...· 4) τό οὐδ. οἶον ὡς ἐπίρρ. : καθῶς, παραδείγματος χάριν (π.χ.).

**ὀκνῶ** 1) μέ αἰτ. : φοβοῦμαι κάτι· **ὀκνῶ τήν πρός ὑμᾶς ἀπέχθειαν** φοδᾶμαι τό μίσος σας ἐναντίον μου· φοδᾶμαι μήπως ἐπισύρω τό μίσος σας ἐναντίον μου· 2) **ὀκνῶ μή...** φοδᾶμαι μήπως...

**Ὀλύνθιοι**· **τά τῶν Ὀλυνθίων** τά πράγματα (οἱ ὑποθέσεις) τῶν Ὀλυνθίων, οἱ Ὀλύνθιοι.

**ὄλος** γενικά.

**ὀμιλία** συναναστροφή, σχέση· **αἱ λίαν ὀμιλίας** οἱ πολύ στενές σχέσεις.

**ὅμοιος**· ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὄν = ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ ἐκείνῳ, δι' ὄν. **ὄνειδος** 1) προσβολή, κατηγορία· καί (ᾶ) φαίνοιτο ἄν (ὑμῖν) **μεγάλα ὄνειδη κατ' ἐκείνου βουλομένοις** (= εἰ βούλοισθε) **δοκιμάζειν ὀρθῶς**· Ὀλ. Β, 4· 2) αἴσχος· Ὀλ. Β, 20.

**ὄνειροπολῶ ἐν τῇ γνώμῃ φαντάζομαι.**

**ὄντινοῦν**, βλ. ὄτισσοῦν.

**ὅπως** 1) μέ πλάγια ἐρωτ. πρόταση : πῶς· **ὅπως μὴ δόξομεν εἶναι χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τῶν ὑπαρχόντων (ἡμῖν ἐκ τῶν θεῶν)** πῶς νά μὴ φανοῦμε ὅτι εἴμαστε κατώτεροι ἀπὸ αὐτά πού μᾶς ἔδωσαν οἱ θεοί (ἀνάξιοι τῶν εὐεργεσιῶν ἀπὸ τούς θεοῦς)· 2) **οὐχ... ὅπως... ἀλλά καί** = οὐ μόνον οὐ... ἀλλά καί.

**ὀρμῶ** (ᾶω) **κινουμαι ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν...** ἴσως ἂν ὀρμήσατε ὅτι ἀφήνοντας αὐτή τήν υπερβολική σας ἀμέλεια ἴσως νά θέλατε νά κινηθεῖτε (ἀπὸ ἐδῶ ἐναντίον του)· θά τό κουνούσατε ἐπιτέλους.

**ὀρχοῦμαι τοιαῦτα** (= **τοιαύτας ὀρχήσεις**) **χορεῶν τέτοιους χορούς**. ὄτισσοῦν, ἦτισσοῦν, ὄτιοῦν οἰσοσδήποτε.

ότε (αἰτιολ.) ἀφοῦ, ἐπειδή.

οὐ μὴν ἀλλὰ ὁμως.

οὐδεῖς· οὐδέν μὴ δεινὸν πάθητε = οὐ φόβος ἐστὶ μὴ δεινὸν τι πάθητε δέ θά πάθετε κανένα κακό.

οὐδέποτε· οὐδέποτε' οὐδέν ἡμῖν μὴ γένηται τῶν δεόντων = οὐκ ἐλπὶς ἐστὶ μὴ ποτέ τι τῶν δεόντων γένηται ἡμῖν = οὐδέποτε οὐδέν τῶν δεόντων γενήσεται ἡμῖν τίποτε ἀπὸ ὅ,τι πρέπει δέ θά γίνει ποτέ ἀπὸ ἐμᾶς.

οὔτοι ἐπίρο. : δέδαια ὄχι· οὔτοι παντελῶς καθόλου δέδαια.

οὔτος, αὕτη, τοῦτο· καὶ ταῦτα καὶ μάλιστα· ταῦτη (ἐπίρο.) γι' αὐτό.

οὔτω· οὔτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βουλευομένους = οὔτω (δεῖ ἀξιούν) καὶ τῶν πραγμάτων (ἠγεῖσθαι) τοὺς (εὖ) βουλευομένους.

οὐχ ὥσπερ, βραχυλογικά: οὐχ ὥσπερ τὸν π. χρόνον... = οὐδὲ τὰ πράγμαθ' οὔτως ἔξει, ὥσπερ κτλ.

ὀφλισκάνω κυρ. : καταδικάζομαι σέ χρηματικό πρόστιμο· μεταφορικά: ὀφλισκάνω αἰσχύνην ἐπισύρω κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου ντροπή, θεωροῦμαι ἀνυπόληπτος· ὀφλισκάνω ἄνοιαν κινδυνεύω νά θεωρηθῶ ἀνόητος· ὀφλισκάνω ἀνανδρίαν κινδυνεύω νά θεωρηθῶ ἀνανδρος.

ὄχλος πλῆθος ἀνθρώπων· καὶ (ἅ) τοσοῦτον ὄχλον καὶ παρασκευὴν (ἔχει), ὅσων οὐκ οἶδ', εἴ τι τῶν ἀπάντων (οὐδ.) ἔχει καὶ οἱ ὅποῖες ἐορτές χρειάζονται τόσο πλῆθος ἀνθρώπων (δηλ. χορευτῶν, αὐλητῶν, χορηγῶν, γυμνασιαρχῶν κτλ.) καὶ τόση προετοιμασία (δηλαδή πολυτελή σκεύη, ἐνδύματα κτλ.) ὅση ἴσως κανένα ἄλλο πράγμα στὸν κόσμο.

## Π

Παίων = Παίονες.

πάλιν κατόπιν· πάλιν αὖ ἔπειτα πάλι.

παρὰ 1) μέ γεν. : ἡ προσέλευση ἀπὸ κάποιο πρόσωπο· παρ' αὐτοῦ· ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, μέ τὴν ἰκανότητά του· 2) μέ αἰτ. α) γιὰ δήλωση αἰτίας : ἐξαιτίας Φιλ. Α, 11· β) γιὰ δήλωση χρόνου: παρὰ πάντα τὰ ἐκ τῶν ἀνθρώπων πράγματα σ' ὅλα τὰ πράγ-

ματα τῶν ἀνθρώπων (κατά κυριολεξία : στό χρόνο κατά τόν ὁποῖο γίνονται τά πράγματα τῶν ἀνθρώπων)· **παρά τόν καιρόν** στήν κατάλληλη στιγμή : ὅταν παρουσιασθεῖ ἡ κατάλληλη εὐκαιρία.

**παρακαθίστημί τινά τινι** τοποθετῶ κάποιον πλησίον κάποιου· **στρατιώτας οἰκείους... παρακαταστήσαντας (τῷ στρατηγῷ καί τοῖς ξένοις).**

**παρακρούομαι** ἐξάπατῶ.

**παρακύπτω ἐπί τι** ρίχνω μιά ἐπιπόλαιη ματιά σέ κάτι.

**παραλίπτω** συμπίπτω· **παραπεπτωκῶς καιρός** εὐκαιρία πού ἔχει παρουσιασθεῖ.

**παρασκευάζομαι τριήρεις** ἐτοιμάζω τριήρεις (γιά νά ἀποπλεύσουν).

**παρατάττομαι· δύναμιν τήν ἐκείνῳ (= τήν τῆ ἐκείνου δύναμει)** **παραταξομένην** ἰκανή νά ἀντιπαραταχθεῖ στή δύναμη ἐκείνου.

**παραυτίκα** ἀμέσως· μέ οὐσ. γιά δήλωση μικρῆς διάρκειας : **ἡ παραυτίχ' ἠδονή** ἡ πρόσκαιρη (στιγμιαία) εὐχαρίστηση.

**παραχοῆμα** ἀμέσως· **ἐκ τοῦ παραχοῆμα** πρόχειρα, χωρίς προμελέτη.

**πάρεμι (παρά + εἶμι)** 1) εἶμαι κοντά· **πάρεμι τοῖς πράγμασι** παρακολουθῶ τά πράγματα (τήν πορεία τοῦ πολέμου) ἀπό κοντά· 2) ἔχω φτάσει· **πρός τοῦτο καιροῦ** σ' αὐτό τό κρίσιμο σημείο· 3) **πάρεμι ἐπὶ τὸ δῆμα** ἔχω παρουσιασθεῖ στό δῆμα·

**παρέρομαι** 1) εἰσέρομαι, μπαίνω, εἰσβάλλω· **ἐάν παρέλθῃ (εἴσω Πυλῶν)**· Φιλ. Β, 30· 2) **ἐπὶ τὸ δῆμα** ἀνεβαίνω στό δῆμα γιά νά μιλήσω· **οἱ παριόντες** οἱ ρήτορες, οἱ ὀμιλητές.

**παρεῶσθαι**, βλ. **παρωθοῦμαι**.

**παρίστημι· παρίστημί τι ἐν τῇ γνώμῃ τινός** δάζω (βάλλω) στό νοῦ κάποιου κάτι· **δεῖ τοῦτο ἐκείνῳ ἐν τῇ γνώμῃ (= ἐν τῇ γνώμῃ ἐκείνου) παραστήσαι**. – Μέσο : **παρίσταμαι** ὑποτάσσω. Ὀλ. Α, 18· ἀπροσ. : **παρίσταται μοι** μου ἔρχεται στό νοῦ Φιλ. Β, 6.

**παροξύνομαι** 1) ξεσηκώνομαι (γιά νά ἀντιμετωπίσω μιά κατάσταση) ἀντιδρῶ, ἐνεργῶ δραστήρια· Ὀλ. Α, 6· 2) ἐξοργίζομαι· Φιλ. Β, 18.

**παρορθῶ τι** καταφρονῶ κάτι, ἀδιαφορῶ γιά κάτι.

**παρησιία** τό νά λέει κανεῖς ἐλεύθερα ὅ,τι σκέπτεται, ἐλευθεροστομία.



**παροησιάζομαι** τι λέγω κάτι ἐλεύθερα.

**παρωθοῦμαι** (παρακ. **παρέωσμαι**) παραγκωνίζομαι.

**πᾶς** 1) μέ ἄρθρο: **οἱ πάντες** ὅλοι, στό σύνολο· 2) οὐδ. πληθ. **πάντα** ὡς ἐπίρρ. = **πάντως** ἔξ᾽άπαντος.

**πεζέταιροι** ἐκλεκτοί πεζοί Μακεδόνες πού ἀποτελοῦσαν τή σωματοφυλακή τοῦ Φιλίππου.

**πέιθομαι** συμμοιδαζομαι· Φιλ. Α, 15· παρακ. **πέπεισμαι** ἔχω σχηματίσει πεποίθηση· **τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα** γιατί ἄλλοι ἔχετε (σχηματισμένη) αὐτή τήν πεποίθηση (π.χ. ὅτι πρέπει νά πολεμήσετε ἐναντίον τοῦ Φιλίππου καί νά δοθηθετε τοὺς Ὀλυνθίους) καί ἄλλοι ἄλλη (π.χ. ὅτι πρέπει νά ἐπιδιώξετε τή φιλία τοῦ Φιλίππου).

**περαίνω** 1) φέρω σέ πέρας, ἐκτελῶ· Ὀλ. Β, 13· 2) λέγω· Φιλ. Α, 28.

**περὶ** (μέ γεν.) σχετικά μέ κάτι : **συνοίσειν τῇ πόλει περὶ ὧν** (= **περὶ τούτων, περὶ ὧν** σχετικῶς μέ αὐτά γιά τά ὅποια)· Ὀλ. Α, 1· **παρόμοιον (τουτό) ἐστί (ἐκεῖνο), ὅπερ (ἐστί) καί περὶ τῆς κτήσεως τῶν χρημάτων**· Ὀλ. Α, 11· **καί περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως (ἐστί) καί μέ τίς** δημόσιες ὑποθέσεις ἔτσι συμβαίνει· Ὀλ. Α, 11· **περὶ πόρου χρημάτων** ὡς πρός τό ζήτημα τοῦ πόρου (ἐξευρέσεως) χρημάτων, τό πῶς θά βρεθοῦν χρήματα.

**περιγίγνομαι** μέ γεν. ὑπερισχύω ἀπό κάποιον.

**περίεμι** (**περὶ** + **εἰμί**) 1) μέ γεν. : ὑπερισχύω ἀπό κάποιον, ξεπερνῶ κάποιον· 2) **περίεστί τι** (μέ ἀπαρ.) ὑπολείπεται σέ κάποιον (ὡς κέρδος) νά... τίποτε ἄλλο δέν κερδίζει κανένας παρὰ μόνο νά...· Ὀλ. Β, 29.

**περισταμαι** μέ αἰτ. : στέκομαι γύρω ἀπό κάποιον, τόν περικυκλώνω· **ὅποια ἄττα (= τινά) ἂν περιστῆ ὑμᾶς τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταί ἔσονται καί τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς** σύμφωνα μέ τήν ἐκδαση πού θά ἔχουν γιά σᾶς τὰ πράγματα θά κρίνετε καί τίς πολιτικές τους πράξεις.

**περιστοιχίζομαι** 1) **τινά** περικυκλώνω κάποιον (σάν νά βάζω γύρω τοῦ δίχτυ)· Φιλ. Α, 9· 2) παθητ. : περικυκλώνομαι· Φιλ. Β, 27.

**πηγνυμαι** (παρακ.: **πέπηγα**) στερεοποιοῦμαι, σταθεροποιοῦμαι· **ἐκεῖνο ὡς θεῶ πεπηγέναι ἀθάνατα** ὅτι τὰ πράγματα ἐκεῖνου εἶναι τόσο σταθεροποιημένα, ὥστε νά εἶναι γιά πάντα ἀμετά-

βλήτα (σάν ἀθάνατα) σάν νά εἶναι θεός.

**πῆλινος**· ὥσπερ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίινους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε... = ὥσπερ οἱ πλάττοντες τοὺς πηλίινους ταξιάρχους καὶ φυλάρχους πλάττουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀγορὰν (γιά τὴν ἀγορά, γιά νά τοὺς πουλήσουν), οὕτω καὶ ὑμεῖς χειροτονεῖτε τοὺς τ. καὶ τοὺς φ. εἰς τὴν ἀγορὰν (γιά τὴν ἀγορά, δηλαδή γιά νά συνοδεύουν τίς πομπές πού περνοῦν ἀπό τὴν ἀγορά).

**πικρὸς** δυσάρεστος· ἐπιρρ. **πικρῶς** αὐστηρά.

**πιπράσκω** πουλῶ· παθ. ἄορ. **ἐπράθην**· προδοθέντες (οἱ Ὀλύνθιοι) ὑπ' ἀλλήλων καὶ προθέντες. Ἡ Ὀλυνθος ἔπεσε (στά χέρια τοῦ Φιλίππου) τό 347 μέ τὴν προδοσία δυό πολιτῶν της, τοῦ Εὐθυκράτη καὶ τοῦ Λασθένη, πού ἐξαγοράστηκαν ἀπό τό Φίλιππο· ὁ Εὐθυκράτης μάλιστα μετά τὴν ἄλωση τῆς Ὀλύνθου ὄρισε καὶ τὴν τιμὴ τῶν αἰχμαλώτων πού πουλήθηκαν ὡς δοῦλοι.

**πλέον οὐδέν ποιῶ** δέν κατορθώνω τίποτε, δέν καταλήγω σέ τίποτε.  
**πλεονεκτῶ ἰδίᾳ** καρπώνομαι (ἀπολαύω) ἀτομικές ὠφέλειες.

**πλήθος**· τὰ **πλήθη** οἱ ἐλεύθεροι λαοί, οἱ λαοί πού ἔχουν ὡς πολιτεύματα τὴ δημοκρατία.

**πνεύματα** ἄνεμοι· **τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους** μέ τὴ βοήθεια τῶν (κατάλληλων) ἀνέμων καὶ τῶν (κατάλληλων) ἐποχῶν τοῦ ἔτους· **τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές (ἔστι)** οἱ ἄνεμοι εἶναι εὐνοϊκοί (δηλαδή δέν ὑπάρχει κανένας κίνδυνος ἀπό τοὺς ἀνέμους).

**ποιῶ** 1) παράγω· Ὀλ. Β, 16· 2) σέ σχέση μέ ποιητές : συνθέτω ποιήματα· Ὀλ. Β, 19· 3) παρέχω· **ποιῶ ἑμαυτῷ λόγον παρ' ὑμῖν** κατορθώνω νά λάδω τὴν ἄδεια νά μιλήσω ἐνώπιόν σας (μπροστά σας)· Φιλ. Β, 32· 4) μέ διπλὴ αἰτ. : **κάνω κάτι σέ κάποιον· ἃ ἐποίησε τοὺς τε παραδόντας τῶν Ἀμφιπολιτῶν τὴν πόλιν αὐτῷ καὶ τοὺς ὑποδεξαμένους τῶν Πυθναίων.** Ὁ Φίλιππος, ὅταν κατέλαβε τὴν Ἀμφίπολη καὶ τὴν Πύδνα, διέταξε νά φονευθοῦν οἱ ἀρχηγοί τῶν δημοκρατικῶν τῶν δυό αὐτῶν πόλεων, γιὰ τὸν παρέδωσαν τίς πόλεις τους. – Μέσο : **ποιοῦμαι ἐν ὀργῇ** τινα ὀργίζομαι ἐναντίον κάποιου **ποιοῦμαι λόγους περὶ τίνος** διαπραγματεύομαι μέ κάποιον γιά κάτι.

**πολεμῶ (πόλεμον)** διεξάγω πόλεμο· **δεήσειν αὐτὸν πολεμεῖν** ὅτι θά παραστεῖ ἀνάγκη νά κάνει αὐτόν (τόν πόλεμο).

**πολιτεία** 1) δημοκρατικά πολιτεύματα· Ὀλ. Α, 5· Φιλ. Β, 12· 2) = τὸ κοινὸν ὃ σύνδεσμος τῶν Βοιωτῶν καὶ τῶν Ἀρκάδων· Φιλ. Α, 48.

**πολιτεύομαι** διαχειρίζομαι τὰ πράγματα (τίς ὑποθέσεις) τῆς πολιτείας. – Παθ. **τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς** οἱ πολιτικές τους πράξεις· Ὀλ. Α, 28.

**πομπή**· **τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν** προπορεύονται ἀπὸ τίς ἐφορστικές πομπές γιὰ εὐχαρίστησή σας. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαναν μεγαλοπρεπεῖς πομπές κατὰ τὰ Παναθήναια, τὰ Διονύσια καὶ ἄλλες ἐφορτές.

**πορισταὶ** οἰκονομικοὶ ἄρχοντες· ἄρχοντες στὴν Ἀθήνα πού γιὰ ἔργο τους εἶχαν νὰ ὑποδεικνύουν δημόσιους πόρους γιὰ συγκέντρωση χρημάτων.

**πότε** ἐρωτημ. μόριο : ἄραγε.

**πράγμα** 1) ὑπόθεση· Φιλ. Α, 1· 2) δυσκολία, στενοχώρια· Φιλ. Β, 36· 3) στὸν πληθ. **πράγματα** α) ὑποθέσεις (τῆς πόλεως = τοῦ κράτους)· Ὀλ. Α, 14· Φιλ. Α, 3· β) περισπασμοί, ἐνοχλήσεις· Ὀλ. Α, 8, 20.

**πραγματεύομαι** = ἐνεργῶ.

**πραθέντες**, βλ. **πιπράσκω**.

**πράττω** 1) μετ. αἰτ. μηχανεύομαι κάτι· Φιλ. Α, 48· 2) ἀπολ. ἐνεργῶ.

**προσβέυομαι** ἀποστέλλω πρέσβεις.

**πρὸ** (μέ γεν.) γιὰ δήλωση χρόνου : **ὁ πρὸ τοῦ πόλεμος** ὁ προηγούμενος πόλεμος.

**προάγομαι εἰς τοῦτο** περιέρχομαι σέ τέτοιο σημεῖο.

**προαίρεσις** σκοπός· **ἐκ προαίρεσεως** σκόπιμα.

**προαιρούμαι**· παρακ. : **προήρημαι** (μέ ἀπαρ.) ἔχω ἀποφασίσει, εἶμαι ἀποφασισμένος νά...

**προαπόλλυμαι** χάνομαι προηγουμένως· **προαπόλωλε τὸ ἐφ' ὃ ἂν ἐκπλέωμεν** ὁ σκοπός τοῦ κάθε ἀπόπλου μας ματαιώνεται ἀπὸ πρῖν (πρῖν ἀποπλεύσουμε).

**προβάλλομαι** (τὰς χεῖρας) προτείνω τὰ χέρια μου (γιὰ προφύλαξη).

**προεῖτο**, ἀορ. τοῦ **προῖμαι**.

**προέρχομαι προχωρῶ**· καὶ (ὄπως) πάντα μὴ λήσει ἡμᾶς **προελθόντα** ἔτι **πορρωτέρω** καὶ πῶς τὸ κακό νὰ μὴν προχωρήσει ἀκόμα περισσότερο χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε.

**προέχω** ὑπερέχω· **πολλῶ προέχει** εἶναι μεγάλο πλεονέκτημα.

**προησόμεθα**, τοῦ προῖεμαι.

**προῖεμαι** 1) μέ γεν. : ἀμελῶ καί ἀφήνω νά μου ξεφεύγει κάτι· Ὀλ.

B, 2· 2) μέ αἰτ. : α) ἀφήνω κάποιον στήν τύχη του· Ὀλ. A, 12·

β) ἐγκαταλείπω, ἀφήνω κάτι· **τό προῖεσθαι ἀεὶ καθ' ἕκαστόν τι**

**τῶν πραγμάτων** τό νά ἀφήνουμε πάντοτε νά μᾶς ξεφεύγουν

μέσα ἀπό τά χέρια μας οἱ εὐκαιρίες πού παρουσιάζονται γιά

δράση ἢ μιά μετά τήν ἄλλη· **εἰ Ἄμφίπολιν καί Ποτεΐδαιαν**

**προεῖτο**· γ) παραμελῶ· **τό παρὸν ἀεὶ** τήν εὐκαιρία πού παρου-

σιάζεται κάθε φορά· 3) μέ αἰτ. καί δοτ. : ἀφήνω κάτι στή διά-

κριση κάποιου· Φιλ. B, 8· 4) μέ αἰτ. : καί γεν. τοῦ τιμήματος·

θυσιάζω κάτι ἀντί γιά κάτι· Φιλ. B, 10.

**προκινδυνεύω** διακινδυνεύω πρῶτος στή μάχη.

**προλαμβάνω** 1) μέ αἰτ. : προκαταλαμβάνω· Ὀλ. B, 9· 2) ἀπόλ.

κρίνω προηγουμένως (ἀπό πρίν).

**προοίσηθε**, ἀορ. (κατά τά θαρύτονα) τοῦ προῖεμαι.

**πρός** 1) μέ αἰτ. : α) γιά δήλωση ἐχθρικής σημασίας : ἐναντίον κά-

ποιου· Ὀλ. B, 14· **πρός Ποτεΐδαιαν** κατά τόν πόλεμο ἐναντίον

τῆς Ποτεΐδαιας· β) σχετικά μέ κάτι· **πρός τὸ πράττεσθαι τὰ τοῦ**

**πολέμου ταχὺ καί κατά καιρὸν** ὡς πρὸς τή γρήγορη καί ἐγκαιρή

διεξαγωγή τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων· γ) σύμφωνα μέ κάτι·

Ὀλ. A, 11· 2) ἀπόλ. : ὡς ἐπίορ. : ἐπιπλέον· **τάλαντα ἐνενή-**

**κοντα καί μικρόν τι πρὸς** ἐνενήντα τάλαντα καί κάτι ἀκόμα.

**προσάγομαι** δελεάζω.

**προσδεῖ** ἐπιπλέον ὑπάρχει ἀνάγκη· **οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου**

δέ χρειάζεστε κανένα ἄλλο πόρο· **οὐδέ λόγου προσδεῖ** (τοῦτο)

δέ χρειάζεται οὔτε νά εἰπωθεῖ (οὔτε νά τό συζητάμε).

**προσδόκιμός εἰμι** ἀναμένομαι.

**προσεδρεύω** = **προσκαθέζομαι**· **προσκαθεδεῖται καί προσεδρεύσει**

**τοῖς πράγμασι** θά ἐξακολουθήσει τήν πολιτοκρία (τῶν πόλεων

στή Χαλκιδική) καί θά ἐπιμείνει σ' αὐτή.

**προσέχω** (μέ δοτ.) 1) ἔχω στραμμένη τήν προσοχή μου σέ κάτι· β)

μαζί μέ τό **νοῦν** : α) δίνω προσοχή (σημασία) σέ κάτι· **εἰ τις**

**ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν** ἂν βέβαια θέλετε νά δίνει κανεῖς

προσοχή (σημασία) στά λόγια σας· β) πείθομαι σέ κάποιον,

συμπράττω μέ κάποιον· Φιλ. A, 6.

**προσηγορίαι** τίτλοι.

**προσθήκη· ή δύναμις...** ἐν προσθήκη ή δύναμη ὡς προσθήκη, ὅταν προστεθεῖ σέ ἄλλη δύναμη.

**προσκαθεδεῖται, τοῦ προσκαθέξομαι.**

**προσκαθέξομαι** κάθομαι (εἶμαι) μπροστά σέ πόλη (ἔξω ἀπό πόλη καί τήν πολιορκῶ.

**προσκραοῦ** ἔρχομαι σέ σύγκρουση μέ κάποιον· **οἱ ἐμοὶ προσκρούσαντες ἐξ ἀρχῆς** ἐκείνοι πού ἀνέκαθεν ἦταν ἀντίπαλοί μου.

**προσλαμβάνω** παίρνω μέ τό μέρος μου.

**προσπεριβάλλομαί τι** ἐκτός ἀπό τά ὑπάρχοντα (ἀπό αὐτά πού ἔχω) ἀποκτῶ κάτι νέο.

**προσπολεμῶ** πολεμῶ· **νομίζει τόν Φίλιππον φοδερόν προσπολεμησαί (τινα αὐτῷ)** νομίζει ὅτι ὁ Φίλιππος εἶναι φοδερός (ἀντίπαλος) γιά νά πολεμήσει κανεῖς ἐναντίον του.

**προτίθεμαι** (μέ αἰτ.) προσδιορίζω κάτι· παθ. ἀπροσ. : **προτίθεται** (μέ ἀπαρ.) ἔχει προταθεῖ (ἀπό τόν πρόεδρο τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου), πρόκειται νά...· Φίλ. Α, 1.

**πρόφασις** 1) ἀφορμή· **ή πρώτη πρόφασις** ή τυχαία ἀφορμή· 2) δικαιολογία, πρόφαση· **τάς προφάσεις (τῶν στρατηγῶν) ἀφελεῖν.** Πολλές φορές οἱ στρατηγοί ἐγκατέλειπαν τόν πόλεμο ἐναντίον τοῦ Φιλίππου μέ τήν πρόφαση ὅτι δέν ἔπαιζον μισθό.

**προχειρίζομαι** προετοιμάζω.

**πρώτος·** ὡς ἐπίρρ. : **τά πρώτα** στήν ἀρχή· **τήν πρώτην** πρώτα - πρώτα, στήν ἀρχή.

**πταῖσμα** ἀποτυχία.

**πταῖω τι** παθαίνω κάποιο ἀτύχημα.

**πυλαία** τό δικαίωμα συμμετοχῆς στό Ἐμφικτιονικό συνέδριο.

**πω** (πάντοτε μέ ἄρνηση) μέχρι τώρα.

**πώποτε** μέχρι τώρα.

**πῶς** ἐπίρρ. ἐρωτ. : **πῶς ἐτοίμως** μέ πόση προθυμία.

## P

**ῥάδιος·** συγκρ. : **ῥάων, ῥᾶον·** **ἐχρώμεθα ἄν τῷ Φιλίππῳ ῥᾶον** (δηλαδή **πολεμείσθαι**) θά εἶχαμε νά κάνουμε μ' ἕνα Φίλιππο πιό εὐκολοπολέμητο· ἐπίρρ. **ῥαδίως** ἀπερίσκεπτα.

**ῥαθυμῶ** ζῶ ῥαθυμα (τεμπελιάζω)· **(μῆ) φανῶμεν ἐρραθυμηκότες ἐπὶ πολλῷ (τόκῳ)** νά μή φανοῦμε (νά μήν ἀποδειχτεῖ) ὅτι

ἔχουμε ζήσει ράθυμα (ἔχουμε τεμπελιάσει) μέ μεγάλη μας ζημιά.  
**ῥαίζω (ῥάων)** καλύτερεύω, ἀναλαμβάνω ἀπό ἀσθένειά μου.

**ῥαστόνη** ἀνάπαυση.

**ῥήγμα** κατάγμα, σπάσιμο.

**ῥήτός**· ὁ λεγόμενος· αὐτός γιά τόν ὁποῖο μπορεῖ νά γίνεται λόγος, ὁ φανερός.

**ῥήτωρ**· **ῥήτωρ (ἔστιν)** ἡγεμῶν ἑκατέρων καί στρατηγός (ἔστιν) ὑπό τούτω ἕνας ρήτορας εἶναι ἀρχηγός καθενός ἀπό τά δύο πολιτικά κόμματα καί ἕνας στρατηγός κάτω ἀπό τίς διαταγές του (ὅπως στή «συμμορία» ἀρχηγοί ἦταν ὁ ἡγεμῶν καί ὁ ἐπιμελητής).

**ῥοπή** ἐπιρροή, ἐπίδραση· **μεγάλη ῥοπή (ἔστιν ἡ τύχη)** = **μεγάλη ῥοπήν ἔχει ἡ τύχη.**

## Σ

**σαθρός** βλαμμένος, ζημιωμένος· **σαθρόν** βλάβιμο· **τά σαθρά τῶν ἐκείνου πραγμάτων** τά ἀσθενικά μέρη ἐκείνου· τά μέρη ὅπου, ἐκεῖνος εὐκόλα μπορεῖ νά προσβληθεῖ.

**Σίγειον** πόλη τῆς Μ. Ἀσίας κοντά στό ὁμώνυμο ἀκρωτήριο τοῦ Ἑλλησπόντου.

**σκαϊότης τρόπων** μορῖα, βλακεία, ἠλιθιότητα.

**σκέψαιτο**, βλ. **σκοπῶ**.

**σκήπτομαι** προφασίζομαι.

**σκήψις** πρόφαση, δικαιολογία.

**σκοπῶ** 1) μέ αἶτ. : α) προσέχω, κοιτάζω κάτι· Ὁλ. Β, 2· β) παρα-

τηρῶ, ἔχω ὑπόψη μου κάτι· Φιλ. Α, 4· γ) ἀποδλέπω σέ κάτι·

**σκοπῶ τήν ἰδίαν ἀσφάλειαν** ἀποδλέπω στήν ἀτομική μου ἀσφάλεια· 2) μέ πλάγια ἐρώτηση : ἐξετάζω· **οὐ γάρ δεῖ (ἡμᾶς) σκο-**

**πεῖν ἅττα (= ἅτινα) ποτ' ἔσται (τά μέλλοντα), ἀλλά (δεῖ) εὖ**

**εἰδέναι ὅτι (ταῦτα, τά μέλλοντα) φαῦλα ἔσται**· 3) **περί τινος**

σκέπτομαι γιά κάτι· Ὁλ. Α, 1. – **Μέσο** : **σκοποῦμαι** (μέλλ. σκέ-

**ψομαι, ἀορ. ἐσκεψάμην, παρακ. ἐσκεμμαι**) 1) μέ αἶτ. : α)

σκέπτομαι γιά κάτι ἀπό πρῖν· **ἐσκεμμένος χρησιμόν τι** προμελετη-

μένος γιά νά προτείνει κάτι χρήσιμο· β) ἔχω ὑπόψη μου Ὁλ. Β,

12· γ) ἐξετάζω κάτι· **(τά πράγματα) μετ' ἀληθείας** σύμφωνα μέ

τήν ἀλήθεια, ὅπως ἀκριβῶς συνέδρσαν). Ὀλ. Β, 4· 2) ὅταν ἀκολουθεῖ πλάγια ἐρώτηση: σκέπτομαι· Ὀλ. Α, 14· 3) ἔκ τινος συμπεραίνω ἀπό κάτι· Ὀλ. Β, 17.

**σπουδάζω περι τι** προθυμα ἀσχολοῦμαι μέ κάτι.

**στρατηγοί**, κάθε χρόνο ἐκλέγονταν δέκα **στρατηγοί**, πού εἶχαν τήν ἀνώτατη ἐξουσία στό πεζικό· κάτω ἀπό τίς διαταγές τους ἦταν οἱ δέκα **ταξίαρχοι**, πού καθέννας ἐκλεγόταν ἀπό μιὰ φυλή. Τήν ἀνώτατη ἀρχή στό ἵππικό εἶχαν οἱ δυό **ἵππαραχοι**, πού ἐκλέγονταν ἀπό ὅλους τούς πολίτες· κάτω ἀπό τίς διαταγές τους ἦταν οἱ δέκα **φύλαχοι**.

**στρατηγοῦμαι ὑπό τινος** διευθύνομαι ἀπό κάποιον (ὅπως ἀπό στρατηγό)· **τά στρατηγούμενα** αὐτά πού κάνει ὁ στρατηγός· οἱ πράξεις τοῦ στρατηγοῦ.

**στρατιωτικός· χρήματα στρατιωτικά** χρήματα γιά τίς στρατιωτικές ἀνάγκες. Ὁ Δημοσθένης ἐννοεῖ τά **θεωρικά**, δηλαδή τά χρήματα πού τό κράτος (τῶν Ἀθηνῶν) ἔδινε ἀπό τό περίσσευμα τοῦ συμμαχικοῦ ταμείου στούς ἄπορους πολίτες, γιά νά παρακολουθοῦν δωρεάν τά δημόσια θεάματα (τούς δραματικούς ἀγῶνες στίς ἐορτές τοῦ Διονύσου κλπ.). Σέ καιρό πολέμου τά χρήματα αὐτά ξοδεύονταν γιά τίς στρατιωτικές ἀνάγκες. Τό 354 ὅμως ὁ δημαγωγός Εἰδούλος πέτυχε νά ψηφιστεῖ νόμος πού πρόδλεπε τήν καταβολή τῶν θεωρικῶν χρημάτων στούς ἀπορους πολίτες σέ καιρό εἰρήνης ἀλλά καί σέ καιρό πολέμου. Τό ἴδιο ψήφισμα πρόδλεπε τήν ποινή τοῦ θανάτου σ' ἐκείνον πού θά πρότεινε τήν τροποποίηση ἢ τήν κατάργησή του.

**συγχορῶ** γυμνάζω· **συγκεκριοτήμενος τὰ τοῦ πολέμου** γυμνασμένος καλά στά πολεμικά.

**συγχορῶ** παραχωρῶ.

**συλλαμβάνω** (μέ δοτ. προσ·) παίρνω μέρος μαζί μέ κάποιον ἄλλον, βοηθῶ κάποιον.

**συμμαχικός· τὰ συμμαχικά (πράγματα)** οἱ σύμμαχοι.

**συμμορίαί.** Ἦταν ὀργανωμένες πολιτικές ὀμάδες· **κατά συμμορίας εἰσφέρετε.** Τό φορολογικό σύστημα κατά συμμορίες πού ψηφίστηκε τό 378/7 ἦταν τό ἐξῆς: οἱ ὑποχρεωμένοι νά κάνουν εἰσφορές ἦταν χωρισμένοι σέ συμμορίες (ὀμάδες) – ἄγνωστο πόσες – σέ κάθε μιὰ ἀπό τίς ὀποῖες ἦταν δυό προϋστάμενοι, δη-

λαδή ὁ ἡγεμὼν καὶ ὁ ἐπιμελητής, πού τοὺς ἐξέλεγαν οἱ πλουσιότεροι· στίς συμμορίες ἐντάσσονταν πολλοὶ ἢ λίγοι ἀνάλογα μὲ τὰ ποσὰ πού καθένας προσέφερε ἔτσι ὥστε τὸ κράτος εἰσέπραττε ἀπὸ κάθε συμμορία περίπου τὸ ἴδιο ποσὸ χρημάτων. Οἱ 300 πλουσιότεροι Ἀθηναῖοι κατανέμονταν σ' ὅλες τίς συμμορίες· αὐτοί, γιὰ νὰ θέτουν στή διάθεση τοῦ δημοσίου τὰ ποσὰ πού αὐτὸ εἶχε ἀνάγκη, πλήρωναν προκαταβολικά τὸ σύνολο τῆς ὀρισμένης εἰσφορᾶς καὶ ὕστερα ἀφαιροῦσαν τὸ ποσὸ πού ἀναλογοῦσε σ' αὐτοὺς καὶ εἰσέπρατταν τὸ ὑπόλοιπο ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη τῆς συμμορίας στήν ὁποία ὁ καθένας ἀνήκε· γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἐπειδὴ δηλαδή προκατέβαλλαν τὸ σύνολο τῆς ὀρισμένης εἰσφορᾶς, αὐτοὶ οἱ 300 πλούσιοι ἦταν πανίσχυροὶ καὶ εἶχαν «τοῦ χειριοῦ τους» τὰ ἄλλα φτωχότερα μέλη τῆς συμμορίας.

**συμπαραθέω** τρέχω μαζί μέ κάποιον παραπλεύρως του.

**συμπλέκομαι** γιὰ δήλωση πολέμου: ἀρχίζω πόλεμο.

**συμπονῶ** 1) ὑποφέρω μαζί τοὺς κόπους καὶ τίς ταλαιπωρίες (τοῦ πολέμου)· Ὀλ. Β, 2· 2) συνεργάζομαι· ἄλλο οὐδ' ὅτιοῦν συμπονῶ σέ τίποτε ἄλλο, οὔτε στό παραμικρό, δέ συνεργάζομαι.

**συμφέρει τί τι** κάτι εἶναι ὠφέλιμο σέ κάποιον, τόν ὠφελεῖ· Ὀλ. Α, 1· Φιλ. Β, 12· ὡς συμφέρει ἂν ὑμῖν μάλιστα κατὰ τρόπο πού παρὰ πολὺ θά σᾶς συνέφερε· Ὀλ. Α, 6· ἂν μὴ πεπεισμένος ᾧ καὶ συνοίσειν (ὑμῖν)· Φιλ. Α, 51· οὕτως εἰδέναι συνοίσον (= ὅτι συνοίσει, δηλαδή τὸ τὰ βέλτιστα εἰπεῖν) καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι ἔτσι νὰ γνωρίζω ὅτι ἡ ἄριστη γνώμη θα ὠφελήσῃ καὶ αὐτόν πού τὴν εἶπε· Φιλ. Α, 51.

**συναίρωμαι** (= σὺν τῇ τύχῃ αἵρωμαι) τὰ πράγματα μέ τῆ βοήθεια τῆς τύχης ἀσχολοῦμαι μέ τὰ πράγματα (ἀντιμετωπίζω τὴν κατάσταση).

**συναίρω** συστέλλω, περιορίζω· **συνελόντι ἀπλῶς (εἰπεῖν)** = ἵνα συνελὼν τὸν λόγον ἀπλῶς εἶπω γιὰ νὰ μιλήσω σύντομα καὶ ἀπλά.

**συναμφότερον τοῦτο** αὐτὴ ἡ δύναμη ἢ μακεδονικὴ συνενωμένη (μέ τῇ δύναμῃ τῶν Ὀλυνθίων).

**συναναλίσχω· συνανήλωσε** (γνωμ. ἀόρ.) καὶ τὸ μεμνήσθαι τὴν χάριν μαζί μέ τὰ χρήματα (πού ἔλαβε) ξεχνᾷ καὶ τὴν εὐεργεσία.

**σύνειμι** συναναστρέφομαι· οἱ συνόντες αὐτοὶ πού μετέχουν σέ μιὰ



συναναστροφή, τὰ πρόσωπα μιᾶς (φιλικῆς) παρέας.

**συνήμι** ἔννοῶ.

**συνίσταμαι** 1) ὀργανώνομαι · τὰ πράγματα συνίστανται ὑπ' εὐνοίας

ἢ σύσταση μιᾶς συμμαχίας προέρχεται ἀπὸ (ἀμοιβαία) ἀγάπη ·

᾽Ολ. Β, 9· 2) γίνομαι σιγὰ σιγὰ · **συνίστανται τὰ πράγματα**

θολώνει ὁ πολιτικός ὀρίζοντας, ἢ κατάσταση γίνεται δυσκολό-

τερη · Φιλ. Β, 35.

**σύνουιδα ἐμαυτῷ** 1) μέ αἰτ. : συναισθάνομαι κάτι · 2) μέ μετ. συναι-

σθάνομαι ὅτι.

**συνοίσειν τοῦ συμφέροι.**

**συνοίσον,** βλ. **συμφέροι.**

**συνορῶ** λαμβάνω ὑπόψη, ὑπολογίζω.

**σύνταξις** τάξη, κανονισμός · **μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε**

**λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα** μιὰ τάξη (μιὰ διάταξη τῶν

πραγμάτων) νά ὑπάρχει ἢ ἴδια καὶ στή λήψη τῶν χρημάτων καὶ

στήν ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντος.

**συντάττω κατὰ τινος** διευθύνω συστηματικά ἐναντίον κάποιου.

**συστή** τοῦ **συνίσταμαι.**

**σφαλερὸς** ἀσταθής.

**σφῶζω** 1) διασφῶζω, διαφυλάττω · ᾽Ολ. Α, 11· 2) ἀνορθώνω · **Φω-**

**κῆας σφῶζει** σκέπτεται νά ἀνορθώσει τοὺς Φωκεῖς (νά τοὺς ἐνι-

σχύσει μέ τὴν ἀνοικοδόμηση τῆς Ἐλάτειας, πού θά ἰσοδυνα-

μοῦσε μέ πολιτικὴ ἀνόρθωσή [ἐνίσχυσή] τους).

## Τ

**τὰ μὲν... τὰ δέ... τὰ δὲ ἄλλοτε... ἄλλοτε... ἄλλοτε.**

**τακτὸς** ὀρισμένος.

**ταλαιπωρῶ** ταλαιπωροῦμαι.

**ταμίαι** οἰκονομικοὶ ἄρχοντες στήν Ἀθήνα.

**τᾶν ἄκλιτο μόριο** στή φράση ὧ τᾶν φίλε μου.

**ταξίαρχοι,** βλ. **στρατηγοί.**

**ταράττομαι** περιέρχομαι σέ ἐσωτερικὲς ταραχές.

**ταῦτη,** βλ. **οὗτος.**

**ταῦτόν = τὸ αὐτό · μὴ πάθῃτε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον (ἐπάθετε).**

᾽Ο Δημοσθένης μέ τό ὅπερ καὶ πρότερον (ἐπάθετε) ὑπονοεῖ τὴν

- ἀπόλεια τῆς Ἀμφίπολης, τῆς Πύδνας, τῆς Ποτειδαίας καί ἄλλων πόλεων ἔξαιτίας τῆς ἀδράνειας τῶν Ἀθηναίων.
- ταχύς**· τό οὐδ. **ταχὺ** ὡς ἐπίρρ. : οἱ «**ταχὺν**» καί «**τήμερον**» εἰπόντες = ὅσοι ἂν εἴπωσι «**ταχὺν**» καί «**τήμερον**». – Ὑπερθ. **τάχιστος**· **τὴν ταχίστην** (δηλ. **ὄδον**) ὡς ἐπίρρ. : πολὺ γρήγορα.
- τεθνήασι τῷ δέει** εἶναι πεθαμένοι ἀπὸ φόβο, φοβοῦνται πολὺ (αὐτὲς τίς ἀποστολές).
- τελευταῖος**· **τὰ τελευταῖα** ὡς ἐπίρρ. : **τὰ τελευταῖα πρόην** τώρα δά πρὶν ἀπὸ λίγο.
- τελευτῶ εἷς τι** καταλήγω σέ κάτι.
- τέλος** δαπάνη, ἔξοδο.
- τέως** 1) μέχρι τώρα· Ὀλ. Α, 7· 2) = ἔως ἐφόσον· Ὀλ. Β, 21.
- τηλικούτος** 1) τόσο μεγάλος· Ὀλ. Α, 9· 2) τόσο μικρός· **ἐπειδὴν διδάξω, διότι** (= γιατί) **οἶμαι τηλικαύτην τὴν δύναμιν ἀποχοῆν**.
- τηνικαῦτα** τότε.
- τίθηναι** 1) μέ αίτ. καί γεν. κατηγορηματική : ἀποδίδω (καταλογίζω) κάτι σέ κάτι· Ὀλ. Α, 10· 2) μέ δύο αίτ. : θεωρῶ κάτι ὡς κάτι· **τὸ μήτε πεπονθέναι (ἡμᾶς)... θείην ἂν εὐεργέτημα τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας** (προερχόμενο ἀπὸ τὴν εὐνοία ἐκείνων, δηλαδή τῶν θεῶν).
- Τιμόθεος** γιός τοῦ Κόνωνα, ἐπιφανῆς στρατηγός τῶν Ἀθηναίων· ἔχοντας τὴν ὑποστήριξη τοῦ βασιλιᾶ τῆς Μακεδονίας Περδίκκα πολέμησε τό 364 ἐναντίον τῶν Ὀλυνθίων καί τοὺς πῆρε (κατέλαβε) τίς πόλεις Ποτειδαία καί Τορώνη.
- τις, τι**· 1) σημαντικός· Ὀλ. Β, 1, 14· Φιλ. Β, 12· 2) μέ ἐπιθ. : πολὺ **δύσκολός τις ἄνθρωπος**.
- τις, τί**· τό οὐδ. **τί** ὡς ἐπίρρ. : πῶς, γιατί· μέ μόριο : **τί δήποτε** γιατί ἄραγε.
- τοί** δέδοια.
- τοιγαροῦν** συνδ. συμπερ. : γι' αὐτό ἀκριβῶς, λοιπόν.
- τόπος** γεωγραφική θέση· στόν πληθ. **τόποι** ὄχρως θέσεις.
- τραχύς** εἶμι ἀγανακτῶ.
- τρέπομαι** στρέφω μέ τό μέρος μου (γιά ὄφελός μου)· (μὴ) **τρέψηται καί παρασπάσσηται τι τῶν ὄλων πραγμάτων** (μὴπως) στρέψει πρὸς τό μέρος του καί μέ δολιότητα κερδίσει κάτι (κατά λέξη

ἀποσπάσει κάτι ὑπουλα) ἀπὸ τὰ πράγματα.

**τριήραρχος** αὐτὸς πού ἀναλάμβανε νά ἐξοπλίσει μιὰ τριήρη τῆς πόλεως (τοῦ δημοσίου).

**τριηραρχῶ** ἐξοπλίζω τριήρη πού ἀνήκει στό δημόσιο· **τοῖς δὲ** (δηλαδή τοῖς εὐπόροις καί τῇ μεσαίᾳ τάξει τῶν πολιτῶν) **ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν**.

**τροφή** 1) διατροφή, συντήρηση· Φιλ. Α, 28· 2) σιτηρέσιο = ὁ μισθὸς πού ἔπαιρναν οἱ στρατιῶτες γιὰ τὴν ἀγορά τροφῆς, (νεώτ. ἢ τροφή πού παρέχεται στοὺς στρατιῶτες καθημερινά) Φιλ. Α, 19.

**τυραννίς**· ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν σάν νά ἦταν τύρανοί σας.  
**τύχη**· τὸ τῆς τύχης ἢ τὰ τῆς τύχης ἢ τύχη.

## Υ

**ὑβρίζω** (συμπερι)φέρομαι μέ αὐθάδεια.

**ὑβρις** 1) αὐθάδεια, θρασύτητα· Φιλ. Α, 3, 37· 2) ὑπεροψία Φιλ. Β, 30· 3) προσβολή· Ὀλ. Α, 27.

**ὑβριστής** ὑπερόπτης, ἐγωιστής, δάναυσος.

**ὑπάγομαι** ἐξαπατῶμαι.

**ὑπάρχω** 1) ἀρχίζω· παθ. τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηρεγμένα οἱ εὐεργεσίες πού μᾶς ἔχουν γίνει ἀπὸ τοὺς θεοὺς· 2) ὅπως καί σήμερα, ὑπάρχω· **τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ὅπως καί σήμερα, ὑπάρχω· τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην (χώραν) καρπούμενοι** αὐτὴ τῇ χώρᾳ πού τὴν ἔχετε καί πού σᾶς ἀνήκει (κληρονομικά)· 3) ἀρχῶ Φιλ. Α, 37· 4) μέ μετ. ὡς περιφραση· **ἐθέλοντας ὑπάρχειν = ἐθέλειν**· 5) ἀπροσ. **ὑπάρχει = ἔξεστι· ὑπάρχειν ὑμῖν χειμαδίῳ χρῆσθαι**.

**ὑπηρεγμένον**, παθ. παρακ. τοῦ ὑπάρχω (βλ. τό ρ.)

**ὑπὲρ** μέ γεν. : 1) γιὰ τό καλὸ κάποιου· Φιλ. Β, 1· 2) γιὰ δήλωσι αἰτίας· **ἢ ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη** ἢ ντροπή γιὰ τὰ κακῶς κείμενα· 3) = **περὶ** μέ γεν. Ὀλ. Β, 1, 3· Φιλ. Α, 1.

**ὑπερβαίνω** παρέρχομαι, παραλείπω· **ὑπερβαίνω τι τῷ λόγῳ** ἀποσιωπῶ κάτι στό λόγο· **καί τὰ πράγματα ὑπερβήσεται (ταῦτα) καί ἡ πραγματικότητα** (ὅπως δηλαδή καί ὁ ρήτορας) θά τὰ ξεπεράσει αὐτά (θά συντελέσει ὥστε νά μὴν ὑπάρχουν).

- 90
- ὑπερεκπλήττομαι** · οἱ ὑπερεκπεληγμένοι τὸν Φίλιππον αὐτοὶ πού με θαυμασμό καὶ ἐκπληξη προσβλέπουν στοὺς Φίλιππο.
- ὑπέχω δίκην** τιμωροῦμαι.
- ὑπὸ μέ γεν.** : ἔξαιτίας.
- ὑπόθεσις** δάση.
- ὑπολαμβάνω** 1) σχηματίζω γνώμη (γιά κάποιον ἢ γιά κάτι) · Φιλ. Β, 9 · 2) νομίζω, θεωρῶ · Φιλ. Β, 17.
- ὑπομένω** μέ ἀπαρ. : δέχομαι νά · **οὔτε αὐτὸς ἂ ὑπέμεινα** προσβεύειν οὔτε ἐγώ ὁ ἴδιος θά δεχόμουν νά ἀποτελέσω μέλος τῶν προσβεβληθέντων (πρός τὸ Φίλιππο). Πρὸς τὸ Φίλιππο οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν δύο προσβεβληθέντες : τὴν πρώτη γιά νά προετοιμάσει τὰ πράγματα γιά συνομιλίωση εἰρήνης καὶ συμμαχίας μέ τὸ Φίλιππο · καὶ τὴ δεύτερη γιά νά ἐπιζυρωθεῖ ἡ εἰρήνη μέ ὄρο τοῦ Φιλίππου · καὶ στίς δύο προσβεβληθέντες ἔλαβε μέρος ὁ Δημοσθένης.
- ὑπόπτως ἔχω πρὸς τινά** ὑποπτεύομαι κάποιον, δυσπιστῶ πρὸς κάποιον.
- ὑποστέλλομαι** 1) ἀπό φόβο συστέλλομαι, φοβοῦμαι, διστάζω · Φιλ. Α, 51 · 2) ἀπό φόβο ἀποφεύγω νά ὀμλήσω · Ὀλ. Α, 16.
- ὑστερίζω** καθυστερῶ · **ὑστερίζω ἀπάντων** καθυστερῶ σ' ὅλα (ὥστε νά μήν μπορῶ νά ἐκμεταλλεύομαι (νά ἐπωφελοῦμαι ἀπό) κάποια εὐκαιρία πού παρουσιάζεται).
- ὑστερίζω τῶν καιρῶν** φτάνω μετά τὰ γεγονότα (μετά τίς περιστάσεις), δέν ἐκμεταλλεύομαι (δέν ἐπωφελοῦμαι ἀπό) τίς εὐνοϊκές περιστάσεις.
- Φ
- φαίνομαι** (παρακ. **πέφθηνα**) παρουσιάζομαι.
- φαῦλος** μηδαμνός, ἀνάξιος.
- φανακίζω** ἀπατῶ.
- φημί** δεβαιώνω.
- φιλοπραγμοσύνη** πολυπραγμοσύνη, ἡ ἀκατάπαυστη ἀπασχόληση μέ πολλά.
- φιλοτιμία** φιλοδοξία · **φιλοτιμία τινά ἀπωθῶ** ἀπό φιλοδοξία ἀπομακρύνω κάποιον (ἀπό κοντά μου) · Ὀλ. Β, 18 · 2) δόξα · Ὀλ. Β, 3 · **ἢ ἀπὸ τούτων (γιγνομένη)** πού προέρχεται ἀπὸ αὐτά τὰ

κατορθώματα (τοῦ Φιλίππου)· Ὅλ. Β, 16.

**φροντίζω** (μέ γεν.) σκέπτομαι γιά κάτι· **φροντίσαι ἡμᾶς τῶν λοιπῶν** (οὐδ.) νά σκεφτοῦμε γιά ὅ,τι μᾶς ὑπολείπεται ἀπό τήν τύχη· ὁ Δημοσθένης ἐννοεῖ τά πλεονεκτήματα πού θά ἔχουν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπό τή συμμαχία μέ τούς Ὀλυνθίους.

**φρονῶ** σκέπτομαι.

**φυλάττω** περιμένω.

**φύομαι**· παρακ. **πέφυκα** εἶμαι ἀπό τή φύση· **πολὺ ῥᾶον πέφυκε (τὸ)**

**φυλάττειν (τοὺς ἀνθρώπους) πάντα ἔχοντας** (κάθε πράγμα, ὅταν τὸ ἔχουν) ἢ **(τὸ) κτήσασθαι (πάντα μὴ ἔχοντας)**.

**φύσις**· ἡ **φύσις τῶν εὐφρονούντων ἐν αὐτῇ κέκμηται** οἱ συντετοὶ ἀνθρώποι ἔχουν μέσα τους ἀπό τή φύση τους· **φύσιν ἔχον ἐστὶ** = **ἔχει φύσιν** εἶναι φυσικό.

**Φωκικὸς πόλεμος**. Ἐλοχισε τὸ 355 καὶ κράτησε ὡς τὸ 346. Βασικά ὀφειλόταν στήν ἐχθρα τῶν Θεσσαλῶν καὶ τῶν Θηβαίων πρὸς τούς Φωκεῖς. Ἀφορμὴ γιά τήν ἐναρξή του ἦταν ἡ κατάληψη ἀπό τούς Φωκεῖς (ὅπως τουλάχιστον ἰσχυρίζονταν οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Θηβαῖοι) ὀρισμένων τόπων πού ἀνήκαν στό ἱερό τῶν Λελαίων.

**φωρῶμαι** ἀποκαλύπτομαι, ξεσκεπάζομαι.

## X

**χαίρω τοῖς αὐτοῖς** δοῖσῶ εὐχαρίστηση στά ἴδια πράγματα.

**χαλεπὸς** δυσάρεστος· **πολλὰ καὶ χαλεπά**· μ' αὐτὰ ὁ Δημοσθένης ἐννοεῖ τήν εἰσφορά, τήν αὐτοπρόσωπη ἐκστρατεία κτλ.

**χάρις** εὐχαρίστηση· ἡ **τῶν λόγων χάρις... ἔργῳ ζημία γίνεταί** οἱ εὐχάριστοι (γιά τὸ περιεχόμενό τους, δηλαδή οἱ λόγοι πού κρύβουν τήν ἀληθινὴ κατάσταση) λόγοι... πραγματικά καταλήγουν σέ δολάδι· **πρὸς χάριν λέγω** ὁμιλῶ γιά εὐχαρίστηση τῶν ἀκροατῶν μου.

**χειμάδιον** χειμαδιό.

**χείρ**· οἱ **ὑπὸ χεῖρα** αὐτοὶ πού εἶναι κάτω ἀπό τήν ἐξουσία κάποιου.  
**χειροτονῶ τι** ψηφίζω κάτι μέ ἀνάταση τοῦ χειριοῦ· **χειροτονήσετε** (ἀντὶ προστ. **χειροτονήσατε**), δηλαδή ἃ ἐγὼ γέγραφα (= τήν πρότασή μου).

χορηγὸς αὐτὸς πού κατέβαλλε τὴ δαπάνη γιὰ τὴν κατάρτιση χοροῦ  
γιὰ τὸ θέατρο.

**χρῶμαι** 1) μέ δοτ. : α) κάνω καλή χρῆση κάποιου, ἐπωφελοῦμαι ἀπὸ  
κάτι· **χρῶμαι τοῖς πράγμασι** ἐπωφελοῦμαι ἀπὸ (ἐκμεταλλεύο-  
μαι) τίς περιστάσεις· **ἂν βουλόμεθα χρῆσθαι (αὐτῇ,** δηλαδή τῇ  
συμμαχίᾳ)· ἔχω κάτι· Ὀλ. Α, 14· γ) κανονίζω κάτι· Φιλ. Β, 7·  
δ) ἔρχομαι σέ σχέσεις μέ κάποιον· Ὀλ. Β, 7· ε) **χρῶμαι στρα-  
τοπέδῳ** διατηρῶ στρατόπεδο· ζ) **οἱ ὀρθῶς πολέμῳ χρῶμενοι**  
αὐτοὶ πού θέλουν νά διεξαγάγουν (κάνουν) ἕνα πόλεμο κατά  
τρόπο πού νά τοὺς ὠφελεῖ· 2) μέ δοτ. καί αἰτ. (σύστοιχο) : **ἄ  
χρήσεται (= τίνα) χρῆσιν [= πῶς] χρήσεται** τῇ δυνάμει.

**χωρία** ὀχυρές θέσεις.

**χωρίς** χωριστά· **οἱ χωρίς οἰκοῦντες** αὐτοὶ πού κατοικοῦν χωριστά  
(ἀπὸ τοὺς ὡς τώρα κυρίους τους), δηλαδή οἱ ἀπελευθεροῖ.

## Ψ

**ψηφίζομαι· πρὸς τὰς ἐλπίδας...** ἐψηφίσασθε ἐψηφίσατε ἀποβλέ-  
ποντας στίς ἐλπίδες (τίς ὁποῖες σᾶς ἀνέπτυξαν οἱ πρόσβεις γιὰ  
τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν εἰρήνη).

## Ω

**ῶρα** 1) ἐποχὴ τοῦ ἔτους· Ὀλ. Β, 23· 2) ἡ καλή ἐποχὴ τοῦ ἔτους  
(δηλαδή ἡ ἀνοιξη)· Φιλ. Α, 32.

**ὡς** 1) ἐπίρρ. : α) καθὼς· **ὡς ἐπιῶν** σάν νά ἔγινε ἐφοδος· τό πλήρες  
θά ἦταν : **οὕτως ὡς ἀναιρεῖται τις ἐπιῶν· τὰ μὲν ὡς ἂν ἐλών τις  
ἔχοι = τὰ μὲν (ἔχει) ὡς τις ἔχοι ἂν (αὐτὰ) ἐλών πολέμῳ· κατ'  
ἐννοία : ἄλλα κατέχει μέ τῇ βία· ὡς οὐκ ἔδει ὅπως δέν ἔπρεπε  
(= δυστυχῶς)· β) μέ ἐπίρρ. θετικοῦ βαθμοῦ ὡς ἐπιτατικό· ὡς  
ἀληθῶς πραγματικά· ὡς ἐτέρως ἐντελῶς διαφοροτικά· ὑπο-  
λαμβάνω ὡς ἐτέρως σχηματίζω γνώμη ἐντελῶς διαφοροτική· ὡς  
ἄλλως ἐντελῶς διαφοροτικά : μάταια· γ) ὡς τὰ πολλὰ συνήθως.  
2) σύνδεσμος α) αἰτιολ. : γιατί· Ὀλ. Α, 3, 28· β) συμπερ. =  
ὥστε τίθεται μέ τό ἢ ὡς β' ὅρος συγκρίσεως· ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις  
ἂν εἶποι = ἢ ὥστε τῷ λόγῳ (τινὰ) ἂν εἰπεῖν· 3) μέ ἅπαρ. περι-**

ορίζει κάπως τόν ισχυρισμό· **ὡς ἔπος εἰπεῖν** γιά νά πῶ ἔτσι·  
**οὐδέν ὡς ἔπος εἰπεῖν** σχεδόν τίποτε· **ὡς ὑπομνήσαι** γιά νά  
ὑπενθυμίσω· γιά ὑπενθύμιση· 4) μέ μετοχή· **ὡς ἐγνωκότων**  
**ὑμῶν καί πεπεισμένων** γιατί κατά τή γνώμη μου ἔχετε γνωρίσει  
καί ἔχετε πειστεῖ (γι' αὐτό, ὅτι δηλαδή πρέπει νά θέλετε νά κά-  
νετε αὐτά πού πρέπει)· **ὡς πάντα ταῦτ' εἰδῶς** σάν νά τά γνώ-  
ριζε ὅλα αὐτά (δηλαδή τά μυστικά σχέδια τοῦ Φιλίππου)· 5)  
ἐμφαντικό ἐπιφώνημα· πόσο· Ὅλ. Α, 14· Φιλ. Α, 3· 6) πρό-  
θεση· πρὸς, σέ· **ὡς τούτους...** ὡς ἐκείνους σ' αὐτό τό πολιτικό  
κόμμα... σ' ἐκεῖνο τό κόμμα.

**ὥσπερ ἂν εἶ** (ἐλλειπτικά)· **ὥσπερ ἂν εἶ πολεμοῦντες τύχοιτε** =

**ὥσπερ ἂν ἐναντιωθεῖητε, εἰ πολεμοῦντες (Φιλίππῳ) τύχοιτε.**

**ὥστε** (μέ ἀπαρ.) = **ἐφ' ᾧτε** (μέ ἀπαρ.) μέ τόν ὄρο νά.





## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λόγοι τοῦ Δημοσθένη .....	σελ. 1-93
1. Εἰσαγωγή .....	σελ. 7- 9
2. Κείμενο .....	σελ. 11-51
α) Α΄ Ὀλυνθιακός .....	σελ. 11-19
β) Β΄ Ὀλυνθιακός .....	σελ. 19-27
γ) Α΄ κατά Φιλίππου .....	σελ. 28-41
δ) Β΄ κατά Φιλίππου .....	σελ. 42-51
3. Λεξιλόγιο .....	σελ. 53-93
Περιεχόμενα .....	95

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λόγος του Δημοθένη ..... σελ. 1-93  
1. Εισαγωγή ..... σελ. 7-9  
2. Κείμενο ..... σελ. 11-21  
    α) Α' Ομόθετος ..... σελ. 11-19  
    β) Β' Ομόθετος ..... σελ. 19-27  
    γ) Α' κατά Φιλίππου ..... σελ. 28-41  
    δ) Β' κατά Φιλίππου ..... σελ. 42-51  
3. Αξιόλογα ..... σελ. 52-93  
Παραχρήματα ..... σελ. 93

Έκδοση ΚΔ' 1978 (I) Αντίτυπα 110.000 – Σύμβαση: 2975/11-1-1978

ΕΚΤΥΠΩΣΗ Γ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ. Βιβλιοδεσία ΑΦΟΙ ΧΑΤΖΗΧΡΥΣΟΥ



